This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

1903

Nr 2

B 505080 A

MEDDELANDEN

FRÅN K. KOMMERSKOLLEGII AFDELNING FÖR

ARBETSSTATISTIK

INNEHÅLL:

	Sid.
Förord.	
Öfversikt öfver de registrerade sjukkassornas verksamhet i Sverige år 1900	101.
Sjukkasseväsendet i Danmark	113.
Arbetstiden för kvinnliga arbetare i fabriker och därmed jämförliga anläggningar i Preussen	119.
Arbetsförmedlingen i Stockholm	121.
Kristiania arbetsförmedlingsanstalt och dess verksamhet under år 1902	130.
Köpenhamns arbetsförmedlingsanstalt och dess verksamhet under år 1902	136.
Verksamheten vid Münchens kommunala arbetsförmedlingsanstalt under år 1902	141.
Verksamheten vid offentliga arbetsförmedlingsanstalter under tredje kvartalet år 1903:	143.
i Helsingborg	143.
» Köpenhamn	143.
» Göteborg	144.
» Kristiania	146.
» Tyskland	148.
Arbetsförhållandena å olika orter i riket (enligt ombudens rapporter)	150.
Arbetsinställelser i Sverige år 1903 (tredje kvartalet)	184.
Bostadspriser å olika orter i riket år 1903	192.
Lifsmedelspriser å olika ortev i riket under september och oktober månader år 1903	201.

Pris per häfte: 25 öre. Prenumeration kan ske i bokhandeln eller å postanstalt, och är prenumerationspriset (postarfvodet inberäknadt) för år 1903 — 2 häften — 50 öre och för år 1904 — 4 häften — 1 krona.

STOCKHOLM. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Digitized by Google

K. Kommerskollegii ombud i orterna för det arbetsstatistiska arbetet:

Uppsala: Juris kandidaten N. Alexanderson.
Eskilstuna: Kronokassören L. Jernbergh.
Norrköping: Kontrollören H. Landahl.
Jönköping: Försäkringstjänstemannen S. Hessle.
Kalmar: Bokhandlaren Hj. Appeltofft.
Karlskrona: Läroverksadjunkten P. A. Romberg.
Kristianstad: Redaktionssekreteraren J. Hellberg.
Malmö: e. o. Hofrättsnotarien J. Lindholm.
Helsingborg: Föreståndaren för stadens arbetsförmedlingsanstalt C. Johansson.
Halmstad: Folkskoleläraren K. V. Palmer.
Göteborg: Föreståndaren för stadens arbetsförmedlingsantalt J. Krüse.
Venersborg: Döfstumskoleläraren J. Wallin.
Borås: Bibliotekarien D. Hellmér.
Karlstad: Läroverksadjunkten J. C. A. Fristedt.
Örebro: Stadskassören M. Kihlmark.
Vesterås: Föreståndaren för stadens renhållningsverk J. Eriksson.
Falun (samt Domnarfvet): Hälsovårdskommissarien A. Rydholm.
Gefle: Filosofie Doktorn K. Arnell.
Söderhamn: Förste läraren C. Vallin.
Sundsvall: Läroverksadjunkten O. F. Hedström.
Luleå (samt Boden): Lokomotivmästaren F. Berglund.
Malmberget (och Gellivare): Föreståndaren för filialpostkontoret C. J. Ternell.
Kiruna: Stationsinspektoren S. M. Håkansson.

För insamlande af speciella uppgifter hafva dessutom biträdt: kontrollören, f. d. löjtnanten L. O. Hofstedt, kontorsskrifvaren Gösta Löfmarck och fröken Anna Lindhagen.

Digitized by Google

Exchange
Library
University of Minnesota

HD
8571
.A25

Öfversikt

öfver de registrerade sjukkassornas verksamhet i Sverige år 1900.[1]

Fullständiga statistiska uppgifter rörande de registrerade sjukkassornas verksamhet föreligga för närvarande t. o. m. år 1900.

Efterföljande öfversikt grundar sig på siffrorna i den nyligen af Kungl. Civildepartementet publicerade officiella redogörelsen för ifrågavarande kassors verksamhet under nyssnämnda år (»Registrerade sjukkassors verksamhet år 1900») samt, till någon del, direkt på de från kassorna inkomna primäruppgifterna.

Redogörelsen omfattar ett *antal* af 1,443 *kassor*,[2] eller 171 flera än motsvarande redogörelse för närmast föregående år.

Antalet medlemmar i samtliga kassor utgjorde vid 1900 års slut 260,163, däraf 61,880 (d. v. s. 23·8 %, eller mer än en femtedel) kvinnor.

De registrerade sjukkassorna hade att tillsammans uppvisa en icke obetydlig ökning i medlemsantal under redogörelseåret; af denna kommer en öfvervägande del på kassorna i landsorten, såsom af följande öfversikt framgår:[3]

	I städerna. (667 st.)	*Å landsbygden.* (734 st.)	*I hela riket.* (1,401 st.)
Antal medlemmar vid årets början .	141,969	98,851	240,820
» » » » slut . .	147,691	106,936	254,627
Ökning i medlemsantal	5,722	8,085	13,807
» » » i procent .	4·0	8·2	5·7

[1] Den svenska sjukkasselagens bestämmelser meddelas i korthet å sid. 106—108 här nedan.

[2] Bland dessa äro äfven medtagna 23 kassor, hvilka blifvit registrerade först under år 1901, men som likväl lämnat uppgifter för år 1900. Å andra sidan torde möjligen en eller annan under år 1900 registrerad sjukkassa hafva underlåtit att insända uppgifter och af denna anledning ej kunnat medtagas i redogörelsen.

Enligt de till Statistiska Centralbyrån inkomna uppgifterna till Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser, hvilka uppgifter emellertid knappast i föreliggande hänseende torde kunna göra anspråk på fullständighet, voro vid 1900 års slut inalles 1,901 sjukkassor i verksamhet; de registrerade sjukkassorna skulle följaktligen utgöra omkring 75 % af samtliga dylika kassor.

[3] Siffrorna vid årets början och slut afse samma under hela redogörelseåret i verksamhet varande kassor; noggranna siffror å medlemmarnes antal i samtliga registrerade sjukkassor vid 1899 års slut kunna icke uppgifvas.

Af redogörelsens 1,443 kassor hafva här, liksom i allmänhet i det följande, 42 blifvit uteslutna; dessa kassor äro sådana, som börjat sin verksamhet under år 1900, eller hvilka på grund af ofullständiga uppgifter eller vissa undantagsförhållanden i flera afseenden icke kunna sammanställas med de öfriga. Till stadskassor, resp. landsortskassor, hafva i regel sådana räknats, hvilka registrerats hos magistrat, resp. Konungens Befallningshafvande.

Digitized by Google

I genomsnitt ägde hvarje sjukkassa under redogörelseåret 177 medlemmar. Städernas kassor öfverträffade i detta afseende kassorna å landsbygden, i det att på hvar och en af de förra komma 217, på hvar och en af de senare endast 140 medlemmar.

De enskilda kassorna förete dock i många fall rätt stora afvikelser från nyss angifna genomsnittstal. En fördelning af sjukkassorna i vissa storleksgrupper ger sålunda vid handen följande:

Antal medlemmar.	*Antal kassor.*	*Antal medlemmar.*	*Antal kassor.*
Högst 50	245	301—400	52
51—75	229	401—500	23
76—100	297	501—700	29
101—150	263	701—1,000	19
151—200	139	Större än 1,000	16
201—300	131		

De registrerade sjukkassornas *utbredning* och *anslutningen* till desamma inom olika delar af riket framgå af nedan i tabell 1 meddelade, för redogörelseårets slut gällande siffror.[1]

Sammanlagda antalet medlemmar inom samtliga 1,443 kassor vid 1900 års slut motsvarade 5·1 % af rikets hela folkmängd.

I detta sammanhang torde de nedan i tabellerna 2 och 3 meddelade öfversikterna öfver de registrerade sjukkassornas *grundläggnings- och registreringsår* kunna erbjuda något intresse såsom i vissa afseenden belysande för sjukkasseväsendets utveckling i vårt land.

Af tabell 2 framgår sålunda, att nära halfva antalet af kassorna blifvit grundade sedan lagen om sjukkassor den 30 okt. 1891 tillkom. De förmåner, särskildt rätten till s. k. förvaltningsbidrag af staten, som genom denna lag tilldelades registrerade sjukkassor, synas sålunda, naturligt nog, hafva väsentligen bidragit till sjukkasseväsendets utveckling. Dessa förmåner hafva senare vid olika tillfällen blifvit utvidgade genom nya bestämmelser, af hvilka den tidigaste och viktigaste tillkom år 1897. Det ligger nära till hands att häri se en förklaring till det jämförelsevis stora antalet nytillkomna registrerade kassor under åren 1898 och 1899, som tabell 3 utvisar, ehuru de under sagda år rådande goda tiderna nog jämväl därtill varit en anledning.

---

[1] Utom de förut nämnda 42 kassorna äro här ytterligare tvänne kassor uteslutna, nämligen Nykterhetsvännernas allmänna sjukkassa, registrerad hos magistraten i Eskilstuna, och Nykterhetsfolkets sjukkassa, registrerad hos magistraten i Oskarshamn, de båda sistnämnda af den anledning, att deras verksamhetsområden omfatta större delen af hela riket på samma gång som deras medlemsantal äro exceptionellt stora, nämligen i den förra 17,217, däraf 4,924 kvinnor, och i den senare 10,799, däraf 3,450 kvinnor.

Digitized by Google

De i tabell 1 meddelade siffrorna äro endast att betrakta såsom approximativa, bland annat därför, att erforderlig hänsyn ej kunnat tagas därtill, att ett större eller mindre antal medlemmar, såsom utan tvifvel är fallet, tillhöra mer än en sjukkassa, ej heller därtill, att sjukkassornas verksamhetsområden ofta sträcka sig utöfver de administrativa områden de räknats tillhöra.

En riktig föreställning om den anslutning sjukkasseväsendet vunnit kan vidare ej af dem erhållas, med mindre vederbörligt afseende fästes därvid, att i allmänhet endast vissa åldersklasser äro representerade bland kassornas medlemmar. I det stora flertalet kassor är sålunda inträde medgifvet endast för personer, som uppnått en viss *minimiålder*.

De något växlande bestämmelserna i detta fall framgå af följande öfversikt:

Minimiålder.	*Antal kassor.*	*Minimiålder.*	*Antal kassor.*
Lägre än 15 år	37	19 år	3
15 år	377	20 »	20
16 »	258	Högre än 20 år	32
17 »	27	Ingen åldersgräns stadgad	225
18 »	458	Växlande bestämmelser	6

I de flesta kassor är äfven en *maximiålder* för inträde fastställd, varierande mellan 40 och 60 år. Då ett betydande antal kassor räkna sin begynnelse från ganska sent datum, äro följaktligen åldrarna öfver 60 år jämförelsevis fåtaligt representerade. Af män, särskildt inom arbetareklassen, i åldrarna 17—60 år torde därför en rätt ansenlig procent räkna medlemskap i någon sjukkassa.

De från sjukkassorna afgifna uppgifterna lämna i de allra flesta fall fullständiga upplysningar angående medlemmarnas fördelning på 5-års åldersgrupper; emellertid hafva de hittills ej i detta afseende underkastats bearbetning.

Beträffande medlemmarnas *yrken* innehålla uppgifterna däremot inga direkta upplysningar. Nedan meddelade tabell 4 har framgått af ett försök att afskilja kassor af mera homogen sammansättning i fråga om sina — till arbetareklassen hörande — medlemmars yrken. Dessa kassor äro sådana, som uppkommit genom sammanslutning af arbetare, hvilka antingen alla äro anställda hos en och samma arbetsgifvare eller också tillhöra ett och samma angifna fack. Primäruppgifterna från ifrågavarande kassor, hvilka likväl utgöra långt ifrån hela antalet sjukkassor med medlemmar uteslutande tillhörande arbetareklassen, torde redan nu medgifva en statistisk bearbetning, vid hvilken en mer eller mindre detaljerad uppdelning af medlemmarna i bestämda yrkesfack låter sig göra, ehuru en sådan hittills icke förekommit.

Digitized by Google

Uppgifterna angifva i de flesta fall antalet och varaktigheten af sjukdomsfallen bland medlemmarna samt, i regel, äfven sjukdomarnas art och påföljd. I dessa hänseenden meddelar den officiella redogörelsen endast *antal sjukdomsfall* och *antal sjukdagar, för hvilka under året sjukhjälp utgått* samt dessutom, i ett större antal fall, *antalet sjuka* personer.

Inom förutnämnda 1,401 sjukkassor, från hvilka nöjaktiga uppgifter inkommit, hafva sålunda under redogörelseåret inträffat 70,084 sjukdomsfall, däraf 56,131 bland manliga och 13,953 bland kvinnliga medlemmar.

Sjukhjälp har därvid lämnats för 1,424,654 sjukdagar, af hvilka 1,096,577 komma på männen och 328,077 på kvinnorna.

I *sjukhjälp* har utbetalts 1,667,793 kr. 77 öre.

Inom de 827 kassor, hvilka lämnat uppgifter å antalet sjuka personer, utgjorde i medeltal under året männens antal 91,675 och kvinnornas 25,777; bland dessa insjuknade 22,349 män och 4,983 kvinnor.

Af de i redogörelsen meddelade siffrorna erhållas följande relativa medeltal:

	Antal sjuka på 100 medlemmar.		*Antal sjukdomsfall på 100 medlemmar.*		*Antal sjukdomsfall på 100 sjuka.*	
	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.
I städerna	24·7	21·2	30·8	24·8	122·7	117·0
	23·9		28·8		120·5	
Å landsbygden	24·0	16·6	28·9	21·7	120·4	130·7
	22·6		27·5		121·7	
I hela riket	23·3		28·8		121·5	

	Antal understödsdagar på hvarje sjuk.		*Antal understödsdagar på hvarje sjukdomsfall.*		*Antal understödsdagar på hvarje delägare.*	
	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.
I städerna	25·7	28·5	20·9	24·4	6·3	6·0
	26·2		21·7		6·3	
Å landsbygden	21·3	28·3	17·7	21·6	5·1	4·7
	22·2		18·3		5·0	
I hela riket	24·7		20·3		5·8	

Understödsbeloppet i medeltal har utgjort *per sjukdag* 1 kr. 17 öre samt *per delägare* 6 kr. 73 öre.

Nyss anförda siffror skilja sig i allmänhet föga från vid föregående tillfällen bekantgjorda. I ögonen fallande är dock den relativt låga sjukdomsfallsfrekvensen bland kvinnorna. Måhända torde förklaringen härtill vara att finna däruti, att vederbörlig hänsyn här ej kunnat fästas därvid, att i åtskilliga kassors upp-

Digitized by Google

gifter kvinnor upptagits såsom medlemmar, ehuru de ej varit berättigade till sjukhjälp utan endast till begrafningshjälp vid anhörig medlems död.

Beträffande dödligheten bland sjukkassornas medlemmar finnas i redogörelsen inga siffror meddelade.

Samtliga registrerade sjukkassors *inkomster* och *utgifter* under redogörelseåret voro följande:

Inkomster.	Kr.	%
Inträdesafgifter . . .	69,019·31	2·4
Regelbundna årsafgifter	1,749,803·95	60·5
Utdebiterade bidrag .	467,154·70	16·2
Statens förvaltningsbidrag	228,763·72	7·9
Böter o. d.	33,945·94	1·2
Influtna räntor . . .	176,134·87	6·1
Öfriga inkomster . .	165,370·67	5·7
Summa	2,890,192·66	100·0

Utgifter.	Kr.	%
Kontant sjukhjälp . .	1,695,016·63	71·3
Begrafningsbjälp . . .	312,284·04	13·1
Läkararfvode, medicin o. d.	76,966·23	3·2
Förvaltningskostnader	213,194·00	9·0
Öfriga utgifter . . .	80,092·61	3·4
Summa	2,377,553·51	100·0

Kassornas sammanlagda *vinst* under året utgjorde 512,639 kr. 15 öre, eller 17·7 % af det totala inkomstbeloppet.

Mot slutsummorna i kassornas gemensamma inkomst- och utgiftskonto svara per medlem en totalinkomst af 11 kr. 44 öre, sammanlagda utgifter till belopp af 9 kr. 43 öre, och följaktligen en vinst af 2 kr. 1 öre. Hvarje medlem erlade i genomsnitt i regelbunden årsafgift 6 kr. 95 öre, i utdebiterade bidrag 1 kr. 85 öre; af utgifterna belöpte sig på hvarje enskild medlems andel den kontanta sjukhjälpen till 6 kr. 73 öre, förvaltningskostnaderna till 85 öre, samt »öfriga utgifter» till 31 öre.

De influtna räntorna uppgingo till något öfver 5 % af kassornas behållning vid 1899 års slut.

Af de anförda siffrorna framgår, att statens förvaltningsbidrag, i sin helhet sedt, varit mer än tillfyllest för att täcka kassornas förvaltningskostnader.

Af de registrerade sjukkassorna äro de flesta sjuk- ock begrafningskassor, hvilka således jämväl lämna s. k. *begrafningshjälp* vid medlems död åt den aflidnes anhöriga, ofta äfven åt medlem vid kassan ej tillhörande makas eller makes död.

Af förutnämnda 1,401 kassor hafva sålunda ett antal af 1,308 lämnat begrafningshjälp, på grund af stadgarnas bestämmelser eller särskildt beslut, med tillsammans 312,284 kr. 4 öre, motsvarande en utgift per medlem af omkring 1 kr. 30 öre.

I regel lämna sjukkassorna icke bidrag till *medicin och läkarevård* o. d. Under år 1900 har detta förekommit inom 325 af de

Digitized by Google

registrerade kassorna, hvilka härför utbetalt ett sammanlagdt belopp af 76,966 kr. 23 öre. Rätt ofta, framför allt i fråga om arbetarekassor, hafva utgifterna för läkarevård och medicin åt kassans medlemmar helt och hållet eller delvis bestridts af utomstående, vanligen en arbetsgifvare, utan kassornas förmedling.

I många fall mottaga kassorna tillfälliga eller årligen återkommande *gåfvor och frivilliga bidrag* till mer eller mindre afsevärda belopp af arbetsgifvare, kommuner etc. Bidrag af detta eller nyss förut nämnda slag hafva, såvidt af uppgifterna framgår, under år 1900 förekommit i fråga om 272 kassor, af hvilka 201 tillhöra de i tabell 4 upptagna. Storleken af dessa bidrag har dock ofta ej kunnat angifvas.

Vid 1900 års slut förfogade de registrerade sjukkassorna tillsammans öfver följande *tillgångar:*

	Kr.	%
Kontant i kassan	175,155·27	4·0
Medel, innestående i banker	3,030,749·80	70·2
Fordringar enligt revers	940,285·98	21·7
Öfriga tillgångar	178,957·22	4·1
Summa	4,325,148·27	100·0

Å andra sidan förefunnos *skulder och oreglerade utgifter* till ett sammanlagdt belopp af 52,981 kr. 25 öre, motsvarande 1·2 % af de sammanlagda tillgångarna. Den gemensamma *behållningen* utgjorde alltså 4,272,167 kr. 2 öre eller 98·8 % af tillgångarna.

På hvarje kassa kommer sålunda i genomsnitt i tillgångar 2,997 kr. 33 öre och i behållning 2,960 kr. 61 öre; vid 1899 års slut voro motsvarande siffror för i sistnämnda års redogörelse upptagna 1,272 kassor resp. 2,838 kr. 54 öre och 2,749 kr. 62 öre.

Fördelade på hvarje enskild medlem uppgå tillgångarna till 16 kr. 75 öre samt behållningen till 16 kr. 54 öre; motsvarande siffror för år 1899 låta sig ej med full noggrannhet beräkna.

Den **svenska sjukkasselagen** utfärdades den 30 okt. 1891. Dess hufvudsakliga bestämmelser äro i korthet följande.

Ställning som registrerad sjukkassa kan förvärfvas af förening för inbördes sjukhjälp, som utöfvar sin verksamhet i enlighet med lagens föreskrifter, efter bestämda, af vederbörande registreringsmyndighet i alla delar godkända stadgar, och hvilken består af minst 25 medlemmar.

Digitized by Google

Registreringsmyndighet är å landsbygden Konungens Befallningshafvande, i Stockholm Öfverståthållareämbetet, samt i rikets öfriga städer magistraten.

Registrerad sjukkassas medel må ej användas till andra ändamål än understöd vid sjukdomsfall, samt därjämte, då stadgarna sådant medgifva, till begrafningshjälp, så ock till bestridande af förvaltningskostnader samt bildande af för kassans ändamål nödiga fonder.

Registrerad sjukkassas räkenskaper och styrelsens förvaltning skola årligen granskas af minst två å allmän sammankomst valda revisorer.

Styrelse för registrerad sjukkassa åligger att årligen, inom tid som registreringsmyndigheten bestämmer, till myndigheten lämna uppgifter, i enlighet med i kungl. kungörelsen den 15 juli 1892 fastställdt formulär, angående kassans verksamhet under föregående kalenderår, äfvensom att insända ett exemplar i tryck eller afskrift af senaste revisionsberättelse för kassan samt uppgifva namn och adress å styrelsens ledamöter. Registreringsmyndighet äger rätt, om den så finner nödigt, att låta å stället undersöka registrerad sjukkassas förvaltning.

Registrerad sjukkassa kan förvärfva rättigheter och ikläda sig skyldigheter samt inför domstol och annan myndighet söka, kära och svara.

Rätt till understöd från registrerad sjukkassa kan ej öfverlåtas eller tagas i mät för gäld.

Staten har hittills årligen beviljat de registrerade sjukkassorna s. k. förvaltningsbidrag af statsmedel, hvilka vid olika tillfällen utgått efter något olika grunder.

Från och med år 1900 hafva förvaltningsbidragen tilldelats kassorna under följande i kungl. kungörelsen den 26 maj 1899 angifna villkor:

1:o) sjukkassan skall vara hos vederbörande myndighet registrerad i enlighet med lagen om sjukkassor;

2:o) sjukkassan skall under föregående år hafva haft egna inkomster, uppgående till minst lika mycket som det begärda förvaltningsbidragets belopp, samt

3:o) förvaltningsbidraget skall för år utgå i förhållande till det antal afgiftspliktiga medlemmar, sjukkassan under näst föregående år städse haft,

med 1 kr. 50 öre för hvarje medlem t. o. m. 100;
med 1 kr. för hvarje medlem därutöfver t. o. m. 300;
med 50 öre för hvarje medlem därutöfver t. o. m. 2,600, samt
med 25 öre för hvarje medlem därutöfver.

Digitized by Google

Till ansökan om förvaltningsbidrag — hvilken ställes till Konungens Befallningshafvande eller, i fråga om hos Öfverståthållareämbetet registrerade kassor, till Statskontoret — skall fogas af registreringsmyndigheten om kassans registrering utfärdadt bevis, innefattande jämväl de upplysningar, som erfordras för att bedöma, huruvida och till hvad belopp förvaltningsbidrag må beviljas.

A. R.

Digitized by Google

Tab. 1. Antal registrerade sjukkassor och medlemmar i städerna och å landsbygden inom de olika länen.

	Städerna.				Landsbygden.			
	Antal kassor.	Antal medlemmar.	Däraf kvinnor.	Medlemmar i procent af invånareantal.	Antal kassor.	Antal medlemmar.	Däraf kvinnor.	Medlemmar i procent af invånareantal.
Stockholms stad	171	61,315	20,960	20·4	—	—	—	—
Stockholms län	10	1,572	494	10·2	15	1,785	414	1·1
Uppsala »	8	1,763	809	6·5	26	3,875	882	4·0
Södermanlands »	34	8,369	1,369	30 9	47	5,501	1,302	3·9
Östergötlands »	34	7,768	1,899	12·1	106	14,269	3,649	6·6
Jönköpings »	12	1,782	405	6·3	45	5,270	503	3·0
Kronobergs »	9	869	249	11·8	16	1,442	351	1·0
Kalmar »	17	2,016	390	6·5	47	6,443	2,186	3·3
Gotlands »	14	1,834	760	21·9	8	646	267	1·5
Blekinge »	17	2,360	757	6·5	12	2,589	458	2·4
Kristianstads »	9	1,206	191	8·0	79	9,471	2,162	4·6
Malmöhus »	100	14,010	2,622	10·7	111	12,510	1,773	4·5
Hallands »	13	1,192	172	4·5	1	63	1	0·1
Göteborgs och Bohus »	103	9,565	690	6·6	15	2,181	127	1·1
Elfsborgs »	7	988	234	3·3	15	2,417	578	1·0
Skaraborgs »	20	1,933	441	8 3	23	1,765	164	0·8
Vermlands »	8	1,776	372	8·0	10	1,115	109	0 5
Örebro »	9	788	274	2·9	26	3,086	279	1·8
Vestmanlands »	22	3,056	490	10 7	18	3,233	404	2·7
Kopparbergs »	4	611	18	5·1	28	3,550	178	1·7
Gefleborgs »	39	5,164	784	11·3	58	10,636	1,246	5·5
Vesternorrlands »	1	136	18	0·5	15	2,804	603	1·4
Jemtlands »	2	176	59	2·6	5	411	119	0·4
Vesterbottens »	1	125	30	2·4	3	783	192	0·6
Norrbottens »	2	100	5	0·7	4	292	4	0·2
Summa	666	130,474	34,492	11·8	733	96,137	17,951	2·4

Digitized by Google

Tab. 2. De registrerade sjukkassornas grundläggningsår.

	Före år 1851.	Åren 1851—60.	Åren 1861—70.	Åren 1871—80.	Åren 1881—90.	År 1891.	År 1892.	År 1893.	År 1894.	År 1895.	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.	Grundläggningsår obekant.	Summa.
Stockholms stad . .	5	5	11	43	41	10	4	4	4	8	6	15	7	4	4	3	174
Stockholms län	—	—	—	7	8	3	1	1	1	—	—	1	2	—	1	1	26
Uppsala »	—	—	—	3	10	2	—	2	4	4	1	—	4	2	1	1	34
Södermanlands »	—	1	4	12	31	3	5	1	4	3	6	3	2	3	4	2	84
Östergötlands »	2	—	6	20	44	12	7	6	9	6	7	6	5	8	3	1	142
Jönköpings »	—	—	3	6	19	3	5	3	1	3	6	5	5	2	4	—	65
Kronobergs »	—	—	—	4	6	—	1	1	3	—	2	4	1	2	1	—	25
Kalmar »	—	—	2	6	24	2	4	1	2	1	5	7	5	4	2	1	66
Gotlands »	—	—	1	7	9	—	—	1	—	—	—	1	1	1	1	—	22
Blekinge »	—	—	—	5	8	—	—	3	1	3	—	5	3	1	—	—	29
Kristianstads »	—	—	1	3	25	2	7	2	7	11	5	11	3	6	7	2	92
Malmöhus »	1	1	6	28	87	6	9	14	8	10	11	10	13	9	8	—	216
Hallands »	—	—	1	2	4	1	—	—	3	—	—	1	—	2	—	—	14
Göteborgs o. Bohus »	2	2	1	25	35	5	1	2	8	8	5	5	9	4	4	5	121
Elfsborgs »	—	—	—	4	6	2	—	—	—	2	1	2	3	2	—	1	23
Skaraborgs »	—	—	1	3	17	1	5	3	2	—	2	4	1	5	1	—	45
Vermlands »	—	—	—	2	8	2	3	—	1	—	—	—	—	2	1	1	20
Örebro »	—	—	—	9	16	1	2	—	—	2	4	1	1	—	1	—	37
Vestmanlands »	—	—	4	5	15	1	3	—	2	2	1	2	1	5	—	—	41
Kopparbergs »	—	—	3	5	14	—	3	1	—	1	1	—	3	1	—	—	32
Gefleborgs »	—	—	5	24	35	3	1	3	2	4	4	3	5	2	—	6	97
Vesternorrlands »	—	—	1	—	6	—	—	—	3	2	—	1	2	4	—	1	20
Jemtlands »	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	7
Vesterbottens »	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Norrbottens »	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	2	1	1	—	7
Summa	10	9	50	218	478	61	64	48	65	71	67	88	78	72	44	25	1,448

Digitized by Google

Tab. 3. De registrerade sjukkassornas registreringsår.

	1892.	1893.	1894.	1895.	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.	1901.	Obekant.	Summa.
Stockholms stad . . .	18	10	2	11	9	27	38	30	21	7	1	174
Stockholms län	4	1	—	3	2	6	5	1	4	—	—	26
Uppsala »	4	3	1	3	1	1	6	9	6	—	—	34
Södermanlands »	17	1	6	5	11	8	15	10	11	—	—	84
Östergötlands »	26	22	9	7	14	9	13	21	19	1	1	142
Jönköpings »	9	4	4	3	9	2	13	15	4	2	—	65
Kronobergs »	5	1	5	1	3	3	4	1	2	—	—	25
Kalmar »	17	6	7	4	5	10	6	7	4	—	—	66
Gotlands »	9	6	2	—	—	1	1	—	3	—	—	22
Blekinge »	7	1	3	2	2	5	6	2	1	—	—	29
Kristianstads »	17	7	10	10	5	14	8	12	9	—	—	92
Malmöhus »	36	22	12	8	9	30	33	34	21	10	1	216
Hallands »	2	2	2	—	1	1	2	2	2	—	—	14
Göteborgs och Bohus »	12	12	3	6	12	21	25	17	13	—	—	121
Elfsborgs »	4	—	1	—	1	4	3	5	5	—	—	23
Skaraborgs »	12	6	4	—	2	6	5	5	5	—	—	45
Vermlands »	6	2	1	1	—	1	2	5	1	—	1	20
Örebro »	9	2	4	3	2	8	3	4	2	—	—	37
Vestmanlands »	7	2	2	2	4	6	4	10	3	1	—	41
Kopparbergs »	9	2	1	3	3	1	3	5	2	2	1	32
Gefleborgs »	22	2	6	11	3	9	20	9	11	—	4	97
Vesternorrlands »	—	2	—	4	2	2	5	3	2	—	—	20
Jemtlands »	1	2	—	1	—	1	—	2	—	—	—	7
Vesterbottens »	1	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	4
Norrbottens »	1	1	—	—	—	—	2	2	1	—	—	7
Summa	255	119	85	88	100	177	223	211	153	23	9	1,443

Digitized by Google

Tab. 4. Registrerade sjukkassor, hvilkas medlemmar äro arbetare, anställda hos en och samma arbetsgifvare eller tillhörande samma fack.

	Städerna.			Landsbygden.			Summa.		
	Antal kassor.	Antal medlemmar.		Antal kassor.	Antal medlemmar.		Antal kassor.	Antal medlemmar.	
		Män.	Kvinnor.		Män.	Kvinnor.		Män.	Kvinnor.
Stockholms stad	40	12,083	993	—	—	—	40	12,083	993
Stockholms län .	3	459	305	6	559	165	9	1,018	470
Uppsala » .	—	—	—	12	1,939	620	12	1,939	620
Södermanlands » .	12	1,792	284	11	1,378	379	23	3,170	663
Östergötlands » .	—	—	—	9	1,416	309	9	1,416	309
Jönköpings » .	—	—	—	10	2,403	156	10	2,403	156
Kronobergs » .	1	39	—	4	346	177	5	385	177
Kalmar » .	4	305	—	2	328	—	6	633	—
Gotlands » .	2	180	—	1	58	—	3	238	—
Blekinge » .	5	409	280	3	258	51	8	667	331
Kristianstads » .	1	365	—	2	246	—	3	611	—
Malmöhus » .	15	2,086	239	15	2,703	—	30	4,789	239
Hallands » .	—	—	—	1	62	1	1	62	1
Göteborgs och Bohus » .	23	2,656	364	4	1,088	280	27	3,744	644
Elfsborgs » .	1	195	97	8	1,790	428	9	1,985	525
Skaraborgs » .	4	472	251	2	152	71	6	624	322
Vermlands » .	1	306	—	6	598	10	7	904	10
Örebro » .	—	—	—	10	1,681	16	10	1,681	16
Vestmanlands » .	8	1,536	61	6	568	18	14	2,104	79
Kopparbergs » .	—	—	—	16	2,514	52	16	2,514	52
Gefleborgs » .	8	718	49	26	5,203	104	34	5,921	153
Vesternorrlands » .	—	—	—	17	2,531	610	17	2,531	610
Jemtlands » .	—	—	—	3	153	32	3	153	32
Vesterbottens » .	—	—	—	3	591	192	3	591	192
Norrbottens » .	1	56	—	3	201	—	4	257	—
Summa	129	23,657	2,923	180	28,766	3,671	309	52,423	6,594

Digitized by Google

Sjukkasseväsendet i Danmark.

Danmarks sjukkasselag utfärdades den 12 april 1892 — således nästan samtidigt med den svenska. Vid denna tid voro redan ett stort antal sjukkassor i verksamhet, tillkomna på frivillighetens väg och fritt organiserade.

Den danska sjukkasselagen är i många afseenden af mera ingripande natur än den svenska.

De sjukkassor, hvilka utöfva sin verksamhet i enlighet med den danska sjukkasselagen, kallas erkända sjukkassor.

För att kunna förvärfva och behålla ställning som erkänd sjukkassa måste kassan i regel hafva minst 50 medlemmar. Den måste vidare anknyta sig till ett visst fack (handel, industri eller handtverk) eller till ett lokalt begränsadt verksamhetsområde, helst kommunen.

Sjukkassa, som är afsedd för ett visst facks arbetare eller upprättad för dettas mästare, gesäller eller lärlingar, skall inom sitt territoriella verksamhetsområde stå öppen för alla fackets arbetare inom vidkommande grupp, hvilka i öfrigt besitta de vanliga betingelserna för inträde i sjukkassa.

Medlemmar i erkänd sjukkassa kunna endast följande vara: obemedlade arbetare, »husmän», handtverkare, »bestillingsmænd» i anspråkslösare aflöningsvillkor, samt andra med de nu nämnda i ekonomiskt afseende likställda män och kvinnor.

Inträde i erkänd sjukkassa medgifves ingen, som ej uppnått 15 års ålder.

Ingen kan samtidigt äga medlemsrätt i mera än en erkänd sjukkassa.

Vid sjukdomsfall skall erkänd sjukkassa lämna fri läkarehjälp och sjukhusvård till såväl medlemmar som deras hemmavarande barn under 15 år, vidare ett dagligt kontant understöd åt medlemmarna, hvars belopp skall vara i stadgarna fastställdt och utgå i viss proportion till antingen den dagliga arbetsförtjänst, som kan anses såsom den genomsnittliga för kassans samtliga medlemmar, eller till den enskilde medlemmens dagliga arbetsförtjänst.

Digitized by Google

Understödet får dock ej öfverstiga $^2/_3$ af arbetsförtjänsten, ej heller understiga 40 öre per dag.

Medlem i erkänd sjukkassa äger rätt att vid sjukdomsfall åtnjuta *penninghjälp* i minst 13 veckor under loppet af 12 på hvarandra följande månader, såvida sjukdomen varar längre tid än 3 dagar, samt *annan sjukhjälp* i sammanlagdt minst 60 veckor under 3 på hvarandra följande räkenskapsår. Kassans understödsskyldighet af det ena eller andra slaget inträder dock, utom vid sjukdom till följd af olycksfall, först sedan en tid af 6 veckor efter medlems inträde i kassan förflutit.

Det danska inrikesministeriet utöfvar närmare kontroll öfver de erkända sjukkassornas verksamhet genom en sjukkasseinspektör, hvilken äger rätt att taga del af sjukkassornas bokföring, räkenskaper och verksamhet i öfrigt. Det tillkommer sjukkasseinspektören att i samband härmed tillse, att de erkända sjukkassorna utöfva sin verksamhet i öfverensstämmelse med lagens föreskrifter, samt öfvervaka, att deras ekonomiska organisation och ställning är afvägd på ett för medlemmarna betryggande sätt.

Det åligger vidare sjukkasseinspektören att föranstalta årliga möten med af sjukkassorna valda förtroendemän för dryftande af frågor, som beröra sjukkassornas gemensamma intressen eller äro ägnade att befordra likformighet och enhet inom sjukkasseväsendet i dess helhet. Sjukkasseinspektören har därjämte att tillhandagå sjukkassorna med erforderliga upplysningar och råd i organisatoriska angelägenheter.

I utbyte mot den jämförelsevis stränga kontroll, som förbehållits staten gentemot de erkända sjukkassorna, åtnjuta desamma ett ansenligt årligt understöd ur statskassan.[1] Det belopp, som häraf tilldelas hvarje enskild kassa, står i proportion till dels kassans medlemsantal, dels storleken af medlemmarnas bidrag till densamma. Den del af beloppet, som är beroende af medlemsantalet, får dock ej öfverstiga 2 kr. per medlem, och den del, som är beroende af medlemmarnas bidrag, ej femtedelen af detta bidrag.[2]

De erkända sjukkassorna skola hvarje år till sjukkasseinspektören ingifva bl. a. dels — för utfående af statsbidraget — en förteckning öfver medlemmarna, dels äfven årsberättelse angående sin verksamhet och tablå öfver sina räkenskaper.

I motsats till hvad i Sverige hittills ägt rum, publiceras ej sjukkassornas direkta uppgifter, men väl har sjukkasseinspektören att på grundvalen af dessa uppgifter upprätta och till inrikesmini-

[1] Understödets storlek, som i sjukkasselagen bestämdes till 500,000 kr., har sedermera efter hand ökats, och uppgick för år 1902 till omkring 1,270,000 kr.

[2] Medlemmar af erkänd sjukkassa äro äfven i viss utsträckning berättigade att af kommunen åtnjuta fri skjuts för erhållande af läkarehjälp eller transport till sjukhus.

Digitized by Google

steriet afgifva årsberättelse öfver de erkända sjukkassornas verksamhet. I denna publikation redogöres för de viktigaste allmänna dragen af kassornas verksamhet under redogörelseåret. Sålunda meddelas uppgifter om nytillkomna och upplösta kassor, om kassornas antal, storlek och utbredning, deras gruppering med afseende på medlemsantal, organisation m. m., storleken och arten af deras inkomster, utgifter, tillgångar och skulder; äfvenså meddelas beräknade siffror, hvilka angifva storleken af den enskilde medlemmens bidrag i genomsnitt af olika art eller åskådliggöra sjukkasseväsendets utveckling i olika riktningar m. m.

Trots de jämförelsevis snäfva gränser den danska sjukkasselagen fastställt för de enskilda sjukkassornas frihet, synes den dock genom medgifvande af lämpliga öfvergångsformer och genom sin märkbara afsikt att bereda de mindre bemedlade samhällsklasserna en effektiv hjälp vid sjukdomsfall i lagom utsträckning, hafva på ett lyckligt sätt påverkat sjukkasseväsendets utveckling; dess bestämmelser hafva ock helt säkert väsentligt bidragit att samtidigt åt detsamma gifva en ändamålsenlig prägel af likformighet och enhet.

I det följande meddelas några siffror, afsedda att belysa dels, i någon mån, det danska sjukkasseväsendets utveckling under de senaste åren, dels de *erkända sjukkassornas verksamhet under år 1902.* De anförda uppgifterna äro till största delen hämtade ur den danske sjukkasseinspektörens berättelse för nämnda år, hvars hufvudsakligaste innehåll, till de delar som kunna erbjuda intresse för svenska läsare, de på samma gång äro afsedda att återgifva.

Vid tiden för sjukkasselagens utfärdande torde ungefär 1,200 sjukkassor hafva varit i verksamhet i Danmark. Vid 1897 års slut voro redan 806 sjukkassor med omkring 202,000 medlemmar (ung. 9 % af befolkningen) erkända. Under de följande åren hafva de erkända sjukkassorna till *antal och omfattning* utvecklat sig på följande sätt:

	1898.	1899.	1900.	1901.	1902.
Antal erkända sjukkassor	902	1,014	1,104	1,171	1,228
Antal medlemmar	231,653	266,516	302,098	333,028	367,553
% af befolkningen	9·8	11·1	12·3	13·4	14·6 [1]

De anförda siffrorna hänföra sig till slutet af respektive år. Vid 1902 års slut voro följaktligen 1,228 erkända sjukkassor i verksamhet i Danmark; 57 nya erkända sjukkassor hade under redogörelseåret tillkommit. Antalet medlemmar inom samtliga kassor uppgick vid årets slut till 367,553 (häraf män 50·3 % och kvinnor 49·7 %) —

[1] Beräknad på grund af approximerad befolkningssiffra.

Digitized by Google

oberäknadt medlemmarnas hemmavarande barn, hvilka enligt sjukkasselagen äga rätt till fri läkarevård och sjukhusvård.

Af de utförliga uppgifterna rörande de erkända sjukkassornas *utbredning* i Danmark må här endast anföras följande siffror, angifvande procenttalet landtkommuner med minst en erkänd sjukkassa under hvart och ett af de sedan sjukkasselagens tillkomst förflutna åren:

Den $^{31}/_{12}$ år	1893.	1894.	1895.	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.	1901.	1902.
Landtkommuner med minst *en* erkänd sjukkassa %	30	35	42	49	55	60	69	74	77	81

Vid 1902 års slut ägde de erkända sjukkassorna i *tillgångar* — med afdrag af skulder — sammanlagdt 2,869,750 kr., motsvarande 7 kr. 81 öre per medlem. Den *ekonomiska utvecklingen* under de föregående åren åskådliggöres af följande siffror:

Den $^{31}/_{12}$ år	1893.	1894.	1895.	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.	1901.	1902.
Sjukkassornas genomsnittliga förmögenhet per medlem, i kronor	5·19	6·17	6·87	7·60	7·74	8·22	7·95	7·84	7·80	7·81

Kassornas *inkomster och utgifter*, fördelade på några viktigare hufvudrubriker, voro under år 1902 följande:

I n k o m s t e r.							
Medlemsbidrag.	Inträdesafgifter o. d.	Räntor.	Hedersledamöters bidrag.	Gåfvor af enskilda personer, öfverskott af fester o. d.	Bidrag af kommuner.	Statsbidrag.	Summa.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
2,403,054	47,272	112,545	14,295	70,109	71,083	1,067,029	**3,785,387**
63·5 %	1·2 %	3·0 %	0,4 %	1·8 %	1·9 %	28·2 %	**100 %**

U t g i f t e r.						
Sjukhjälp.	Barnbördshjälp, bandager m. m.	Sjukhusvård.	Läkarevård och skjuts.	Medicin.	Förvaltningskostnader, trycksaker o. d.	Summa.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1,260,311	62,888	271,245	1,247,848	443,855	267,191	**3,553,338**
35·5 %	1·8 %	7·6 %	35·1 %	12·5 %	7·5 %	**100 %**

De nyss meddelade tablåerna afse endast de 1,171 under hela redogörelseåret i verksamhet varande kassorna. De under året tillkomna kassorna hade inkomster till ett sammanlagdt belopp af 43,007 kr., och deras utgifter belöpte sig tillsammans till 47,660 kr.

Digitized by Google

De viktigaste utgiftposterna utom sjukhjälpen, nämligen kostnaderna för läkarehjälp, medicin, sjukhusbehandling samt administration, motsvara en utgift pr medlem i genomsnitt af resp. 3 kr. 64 öre, 2 kr. 53 öre, 79 öre och 77 öre.

I följande tablå äro sist anförda siffror — med undantag af den mot administrationskostnaderna svarande — sammanställda med de motsvarande för hvart och ett af de sedan sjukkasselagens tillkomst förflutna åren:

	Genomsnittlig utgift per medlem för		
	läkarevård.	medicin.	sjukhusbehandling.
	Kr.	Kr.	Kr.
år 1893	2·88	1·91	0·43
» 1894	3·00	2·06	0·49
» 1895	3·03	2·18	0·51
» 1896	3·08	2·27	0·55
» 1897	3·24	2·16	0·55
» 1898	3·28	2·14	0·57
» 1899	3·48	2·37	0·64
» 1900	3·48	2·42	0·66
» 1901	3·51	2·68	0·72
» 1902	3·64	2·53	0·79

Till belysning af i hvad mån den enskilde sjukkassemedlemmen bidragit till understöd vid sjukdomsfall meddelas i redogörelsen det *beräknade antalet sjukdagar per medlem* i genomsnitt.

Det genomsnittliga antalet sjukdagar befinnes hafva under år 1902 varit 5·3 för manlig medlem och 4·5 för kvinnlig medlem. Under hvart och ett af åren 1893—1901 voro motsvarande siffror följande:

	1893.	1894.	1895.	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.	1901.
Genomsnittligt antal sjukdagar									
per manlig medlem	6·2	6·1	6·1	5·5	5·8	5·3	5·7	5·6	5·5
» kvinnlig »	5·5	5·4	5·2	4·8	5·1	4·7	5·0	5·1	4·8

Under hela tioårsperioden 1893—1902 hafva de erkända sjukkassorna utbetalt i sjukhjälp till medlemmar inalles 8,168,892 kr. samt för läkarevård, medicin och sjukhusbehandling för medlemmarna och deras hemmavarande barn resp. 8,146,983 kr., 2,589,745 kr. och 1,371,549 kr.

Följande i 1902 års redogörelse meddelade sammanställning erbjuder ett visst intresse, ehuru de motsvarande beloppen icke stå i något verkligt samband med hvarandra:[1]

[1] De här vid respektive år anförda beloppen å statsbidragen äro de kassorna för ifrågavarande år tillerkända belopp, som först under påföljande år utanordnas och i dess räkenskaper komma till synes.

Digitized by Google

	Statsbidrag.	*Kassornas sammanlagda utgifter för läkarevård.*
	Kr.	Kr.
År 1893	345,127	266,286
» 1894	410,641	377,490
» 1895	475,817	443,400
» 1896	547,678	517,833
» 1897	621,568	618,031
» 1898	710,161	710,442
» 1899	833,745	862,456
» 1900	957,741	990,153
» 1901	1,067,029	1,106,992
» 1902	1,182,466	1,269,485

För utrönande af, i hvad mån antalet sjukdagar per medlem är beroende af den längsta tid under loppet af ett år, under hvilken en och samma medlem äger rätt till sjukunderstöd af sin sjukkassa, har en jämförande undersökning verkställts å dels sådana kassor, som lämna sjukunderstöd åt samma medlem endast under den i lagen påbjudna minimitiden af 13 veckor, dels sådana, hvilkas stadgar medgifva sjukhjälp under längre tid, vanligen 20 à 26 veckor. Därvid hafva följande resultat framgått:

		Genomsnittligt årligt antal sjukdagar	
		per manlig medlem.	per kvinnlig medlem.
Provinsstädernas kassor	med högst 13 veckors sjukhjälp	5·7	5·4
	med sjukunderstöd under längre tid	7·4	5·1
Landsbygdens kassor	med högst 13 veckors sjukunderstöd	3·1	3·7
	med sjukunderstöd under längre tid	4·2	4·7

Af intresse äro de uppgifter, som lämnas rörande en i Danmark existerande »Återförsäkringsförening för begrafningskassor»,[1] hvilken började sin verksamhet den 1 jan. 1900. Att dess verksamhet är af förhållandena påkallad synes framgå af följande siffror, utvisande fortgången af den anslutning densamma vunnit:

	Antal återförsäkrade begrafningskassor.	Antal medlemmar i dessa.	Den återförsäkrade begrafningshjälpen		Föreningens förmögenhet.
			inalles	pr medlem.	
			Kr.	Kr.	Kr.
1 jan. 1900	139	32,794	2,897,375	88	——
» 1901	207	43,193	3,698,285	86	31,244·64
» 1902	256	62,545	5,887,225	94	72,457·56
» 1903	295	72,197	6,946,975	96	126,373·73

[1] De erkända sjukkassorna kunna äfven samtidigt vara begrafnings-, invaliditets- eller ålderdomskassor, deras verksamhet af dylik art berörés ej af sjukkasselagen och måste utöfvas utan samband i ekonomiskt afseende med deras verksamhet som sjukkassor

Digitized by Google

Några siffror angående sjukdomsfallens frekvens och varaktighet bland de erkända sjukkassornas medlemmar meddela sjukkasseinspektörens årsberättelser icke. Emellertid äro dessa årsberättelser helt visst hufvudsakligen afsedda att lämna redovisning rörande en under statens kontroll stående institution, ej att framlägga en allsidig statistik öfver sjukkassornas verksamhet och de erfarenheter, som genom densamma vunnits i olika riktningar.

A. R.

Arbetstiden för kvinnliga arbetare i fabriker och därmed jämförliga anläggningar i Preussen.

(Efter »Reichsarbeitsblatt».)

Under år 1902 verkställde de preussiska yrkesinspektörerna, på särskildt uppdrag af rikskansleren, undersökningar öfver den dagliga arbetstiden för de vid fabriker och därmed likställda anläggningar sysselsatta arbeterskor i en ålder öfver 16 år. Undersökningen afsåg att utreda, huruvida det vore lämpligt och möjligt *dels* att nedsätta den för sådana arbeterskor tillåtna dagliga arbetstiden från 11 till 10 timmar, *dels* att förlänga den dem tillförsäkrade middagsrasten från 1 till 1 ½ timme, och *dels* att låta arbetet på helgdagsaftnar sluta tidigare än kl. ½ 5 e. m.

Enligt hvad yrkesinspektörernas utredning gifver vid handen, sysselsattes år 1902 i Preussen sammanlagdt 388,824 arbeterskor vid 21,719 arbetsställen. Bland dessa hade 4,528 arbetsställen (20·8 %) för 50,648 arbeterskor (13·1 %) en daglig arbetstid af 9 timmar eller därunder, 10,980 arbetsställen (50·5 %) för 187,953 arbeterskor (48·7 %) en arbetstid af mer än 9 till och med 10 timmar samt 6,243 arbetsställen (28·7 %) för 147,219 arbeterskor (38·2 %) en arbetstid af mer än 10 till och med 11 timmar.[1] Vid ungefär 71·3 % af samtliga arbetsställen med omkring 61·8 % af alla arbeterskor uppgick sålunda den dagliga arbetstiden till högst 10 timmar. Öfver hufvud visade sig, att arbetstiden var längst i de östra och norra provinserna.

Med stöd af dessa undersökningar samt under åberopande af hygieniska och sedliga skäl uttalade sig också de flesta yrkes-

[1] Antalet af de i denna gruppering upptagna arbetsställen blir något högre än den angifna totalsumman af undersökta arbetsställen, beroende därpå att somliga af dem räknats till flera grupper, då olika lång arbetstid där förekommit för olika slags arbeterskor.

Digitized by Google

inspektörerna för ett lagbestämmande af 10 timmars maximalarbets tid för vuxna arbeterskor. Samtliga betona dock, att en sådan lagstadgad förkortning vore tillrådlig endast under den förutsättning, att samtidigt vissa öfvergångs- och undantagsbestämmelser blefve träffade. En del inspektörer framhålla särskildt, att säsongyrkena skulle blifva lidande, därest inom desamma icke vid vissa tidpunkter finge användas öfvertidsarbete. Vidare anföras åtskilliga betänkligheter mot en förkortning af arbetstiden inom speciellt textilindustrien, där arbetstiden, enligt de insamlade uppgifterna, visade sig vara jämförelsevis längst och där egenartade förhållanden vore rådande. Man befarade för industrien ökade produktionskostnader och till följd häraf för arbetarne en motsvarande lönesänkning.

Undersökningarna rörande middagsrastens längd gåfvo till resultat, att den för 54·2 % af samtliga arbeterskor, sysselsatta vid 58·3 % af alla arbetsställen, uppgick till mer än 1 timme. Icke desto mindre uttala sig de flesta yrkesinspektörerna mot att genom lag bestämma middagsrasten till minst 1 ½ timme. En förlängning af middagsrasten skulle, enligt deras åsikt, i regel medföra såsom följd, att arbetet på aftonen slutade i samma mån senare. Detta vore en olägenhet, som fullt uppvägde vinsten af en längre rast på middagen, allra helst som denna rast vore af större värde endast för de arbeterskor, som kunde använda densamma till hvila i hemmet. De många däremot, som bodde på längre afstånd från arbetsstället, skulle härigenom nästan nödgas att under ledigheten uppehålla sig på kaféer och dylika lokaler, hvilket icke ur någon synpunkt vore önskvärdt.

De flesta yrkesinspektörerna ställa sig likaledes afvisande mot tanken på att fastställa arbetstidens slut på helgdagsaftnar till en tidigare timme än kl. ½ 5. Vid många arbetsställen måste i alla händelser det egentliga arbetet upphöra redan tidigare i och för rengöring och underhåll af lokaler, maskiner o. d. Härigenom vore tiden för eftermiddagsarbetet på sådana dagar så begränsad, att genom en ytterligare inskränkning af densamma eftermiddagsdriften vid sådana arbetsställen skulle upphöra att vara ekonomiskt lönande.

Digitized by Google

Arbetsförmedlingen i Stockholm.

Förlidet år tillsattes, enligt Stockholms stadsfullmäktiges beslut, en kommitté för verkställande af utredning i anledning af väckt fråga om inrättande af en kommunal arbetsförmedlingsanstalt i hufvudstaden. Uti sitt den 15 sistlidne juni afgifna betänkande har nämnda kommitté, bland annat, meddelat en vidlyftig öfversikt öfver den arbetsförmedlingsverksamhet, som för närvarande bedrifves i Stockholm. Efter att hafva framhållit, hurusom oorganiserad arbetsförmedling äger rum i form af *omskådning*, d. v. s. arbetarens regellösa sökande efter arbete, och *annonsering i tidningar* — vare sig speciella fackorgan eller de dagliga tidningarna[1]) — redogör kommittén för de olika slag af organiserad arbetsförmedling, som kunna särskiljas, och konstaterar, att densamma utöfvas af 1) *organisationer af yrkesutöfvare* (arbetsgifvareorganisationer, arbetareorganisationer och samverkande arbetsgifvare- och arbetareorganisationer), 2) *föreningar med allmännyttigt syfte* och 3) *yrkesmässiga platsanvisningsanstalter*. Då denna del af kommitterades undersökning är af stort allmänt intresse, meddelas här, efter kommittébetänkandet, en närmare redogörelse för denna förmedlingsverksamhet.

I. Organisationer af yrkesutöfvare.

A. Arbetsgifvareorganisationer,

som utöfva arbetsförmedlingsverksamhet äro endast helt få, nämligen *Svenska sortimentsbokhandlareföreningen*, *Allmänna svenska boktryckareföreningen* och *Stockholms bokbinderiidkareförening*, hvilka under

[1]) I sistnämnda afseende har en verkställd undersökning gifvit vid handen, att under veckan den 30 mars—5 april innevarande år sådana annonser förekommit i Stockholms dagliga tidningar till ett sammanlagdt antal af 3,448, fördelade på följande sätt:

	Antal annonser.		
	Lediga platser.	Arbetssökande.	Tillsammans.
Manliga	1,014	409	1,423
Kvinnliga	1,425	600	2,025
Summa	2,439	1,009	3,448

De för dessa annonser erlagda afgifterna hafva beräknats uppgå till minst 2,000 kronor, och har den sammanlagda kostnaden för dylik annonsering i Stockholms dagliga tidningar under året anslagits till minst 100,000 kronor.

Digitized by Google

de senaste åren i Stockholm helt eller delvis underhållit expeditioner, afsedda uteslutande eller till någon del för arbetsanvisning, äfvensom *Sveriges restauratörförening*. Denna sistnämnda förening upprätthåller sedan åtskilliga år ett kontor, »Restauratörernas placeringsbyrå», hvilken afser förmedling af allt slags arbete, men företrädesvis dock anställning inom restauratörfacket. Byråns verksamhet bedrifves på samma sätt och med samma afgifter som de affärsmässiga anstalterna af detta slag; verksamhetens omfattning framgår af följande siffror rörande antalet af under de senaste åren tillsatta platser:

	1898.	*1899.*	*1900.*	*1901.*	*1902.*
Inom Stockholm	723	769	692	790	782
Utom »	259	280	330	391	326
Tillsammans	982	1,049	1,022	1,181	1,108

Häri ingår ett betydligt antal förmedlingar af tillfälligt arbete. Ungefär $^2/_3$ af platserna uppgifvas hafva besatts med män.

B. Arbetareorganisationer.

Redan organisationen såsom sådan är härvid af betydelse, i det den vid möten o. d. sammanför arbetare från skilda arbetsställen och sålunda möjliggör utbyte af underrättelser. Då organisationerna i regel sökt bereda sina medlemmar understöd i fall af arbetslöshet och det därför ligger i deras direkta intresse att motarbeta denna, hafva de i allmänhet vidtagit vissa åtgärder att för sina medlemmar underlätta sökandet efter arbete, t. ex. genom utarbetandet af adressförteckningar o. d. Åtskilliga organisationer af arbetstagare hafva emellertid därjämte anordnat en särskild arbetsförmedlingsverksamhet för sina medlemmar.

Sveriges kontoristförening har inom sin styrelse en särskild afdelning för platsanskaffning, hvilken kostnadsfritt bereder plats för ungefär ett hundratal af föreningens medlemmar under hvarje år.

Svenska bageriarbetareförbundet underhåller en byrå för beredande af lokal och anskaffande af arbete åt arbetslösa förbundsmedlemmar. Byrån skötes af en särskildt aflönad föreståndare under inseende af en styrelse, bestående af 5 medlemmar, hvilka utses af förbundets afdelningar i Stockholm. Hvarje arbetssökande erlägger en inskrifningsafgift af 1 kr. samt dessutom kr. 1: 50 à 2: 50 vid erhållande af fast arbete och 50 öre vid erhållande af tillfällig anställning. Under år 1902 blefvo 239 af 364 anmälda arbetssökande fast anställda genom byråns försorg, medan tillfälligt arbete bereddes i 1,177 fall.

Digitized by Google

Sockerbageriarbetarefackföreningarnas platsbyrå beredde under sitt första verksamhetsår, 1902, anställning åt 38 af de 79 arbetssökande, som anmält sig. Afgiften för erhållen fast plats är här 2 kr. 50 öre.

Svenska typografförbundet har sedan år 1896 underhållit en i samband med förbundets expedition stående platsförmedlingsbyrå, som kostnadsfritt ombesörjer arbetsanvisning inom hela landet. Beträffande byråns verksamhet förefinnas följande uppgifter:

	Arbetssökande.	*Tillsatta platser,* samtliga.	däraf i Stockholm.
År 1899.			
Manliga	205	117	80
Kvinnliga	12	9	9
Tillsammans	**217**	**126**	**89**
År 1900.			
Manliga	268	121	83
Kvinnliga	15	8	8
Tillsammans	**283**	**129**	**91**
År 1901.			
Manliga	316	104	62
Kvinnliga	14	4	4
Tillsammans	**330**	**108**	**66**
År 1902.			
Manliga	439	227	135
Kvinnliga	20	8	3
Tillsammans	**459**	**235**	**138**

Svenska järn- och metallarbetareförbundet har på hvarje plats, där afdelning af förbundet finnes, anordnat kostnadsfri platsanvisning i samband med utbetalningen af understöd för arbetslöshet. Af de 1,271, resp. 1,525 förbundsmedlemmar, som under åren 1901 och 1902 å platsexpeditionen i Stockholm antecknat sig såsom arbetslösa, anmäldes 658, resp. 1,015, hafva erhållit arbete, däraf dock endast 44, resp. 25, blifvit anställda direkt genom expeditionens förmedling. De öfriga torde i allmänhet hafva vid sitt sökande efter arbete haft god ledning af en genom förbundets försorg utarbetad adressförteckning öfver arbetsgifvare inom facket.

Maskinistföreningens kontor förmedlar afgiftsfritt arbete åt examinerade maskinister, som tillhöra föreningen. Under år 1902 anmäldes 126 lediga platser samt 130 arbetssökande, af hvilka 87 erhöllo anställning, 82 i Stockholm och 5 annorstädes.

Inom *transportarbetarefacket*, där på grund af arbetets ofta tillfälliga natur behofvet af ordnad arbetsförmedling är särskildt stort, hafva vederbörande fackföreningar sökt att genom sina expeditionsförare tillämpa vissa bestämda regler för rekvisition af arbetskraft.

Digitized by Google

Svenska arbetareförbundet har hittills genom sin expedition utöfvat någon platsanvisningsverksamhet, men förbereder för närvarande åtgärder för att på ett mer effektivt sätt anordna densamma.

C. Samverkande arbetsgifvare- och arbetareorganisationer.

I Stockholm existerar ej inom något yrke en af vederbörande arbetsgifvare och arbetareorganisation gemensamt anordnad och ledd förmedlingsverksamhet. I några fall förefinnes emellertid en organiserad samverkan, i det att genom öfverenskommelse mellan organisationerna en form anordnats, under hvilken arbetsgifvarne använda sig utaf den af arbetareorganisationen upprättade och ledda anvisningsbyrån. Sålunda kan inom *tryckeriyrket* en medlem af allmänna svenska boktryckareföreningen genom dennas expedition vända sig till svenska typografförbundets expedition för att erhålla anvisning på lämpliga arbetare.

Vidare har inom *bageriyrket* mellan resp. organisationer träffats det aftal, att enskild arbetsgifvare kan direkt från bageriarbetareförbundets platsanskaffningsbyrå rekvirera behöflig arbetskraft mot erläggande till byrån af 50 öre för hvarje sålunda anskaffad arbetare. Underhandlingar hafva äfven varit å bane i syfte att utvidga samarbetet därhän, att arbetsgifvarne skulle deltaga i byråns underhåll i lika grad som arbetarne mot villkor att äfven erhålla del i ledningen af dess verksamhet.

II. Föreningar med allmännyttigt syfte.

Fredrika Bremer-förbundet anvisar fast eller tillfälligt arbete åt kvinnor, företrädesvis hushållerskor, guvernanter o. s. v. Såväl arbetsgifvare som arbetssökande betala dels vid anmälan 1 kr. och dels vid skedd platsförmedling 1 % af den med platsen förenade lön under första året, dock minst 2 kr. hvardera. Omfattningen af denna förbundets verksamhet under de senaste fem åren framgår af följande siffror:

	Lediga platser.	*Arbetssökande.*	*Tillsatta platser,* samtliga.	däraf i Stockholm.
År 1898	813	684	464	244
» 1899	782	615	394	226
» 1900	680	631	368	210
» 1901	706	657	389	218
» 1902	733	650	314	180

Digitized by Google

Kristliga föreningen af unga kvinnor utöfvar genom sin placeringsbyrå en på liknande sätt anordnad anvisningsverksamhet för kvinnor. Vid anmälan erlägges en inskrifningsafgift af 50 öre för arbetsgifvare och 25 öre för arbetstagare; båda parterna betala vid träffad uppgörelse 1 % af den betingade lönen. Byråns verksamhet afser företrädesvis tjänarinnor och uppvisar för åren 1898—1902 följande resultat:

	Lediga platser.	*Arbetssökande.*	*Tillsatta platser,* samtliga.	däraf i Stockholm.
År 1898	—	—	104	79
» 1899	—	—	125	105
» 1900	—	—	236	195
» 1901	760	865	235	200
» 1902	700	850	222	197

Under inseende af *Stockholms blåbandsföreningars centralkommitté* står »Nykterhetsvännernas platsbyrå». Denna förmedlar allt slags arbete mot en afgift af 1 till 5 kr. Byråns verksamhet är ganska betydande, såsom ock framgår af följande uppgifter:

	Lediga platser.	*Arbetssökande.*	*Tillsatta platser,* samtliga.	däraf i Stockholm.
År 1900.				
Manliga	1,091	1,600	874	435
Kvinnliga	282	300	32	23
tillsammans	**1,373**	**1,900**	**906**	**458**
År 1901.				
Manliga	940	1,700	796	411
Kvinnliga	369	142	11	4
tillsammans	**1,309**	**1,842**	**807**	**415**
År 1902.				
Manliga	1,334	1,952	806	420
Kvinnliga	251	198	42	23
tillsammans	**1,585**	**2,150**	**848**	**443**

Genom 4 stycken *adresskontor för arbeterskor*, som underhållas af en för ändamålet särskildt stiftad förening, rekommenderas arbeterskor till finare och gröfre arbete, såsom sömnad, tvätt, skurning, uppassning m. m. Under åren 1898—1902 hafva genom dessa adresskontor beredts resp. 484, 846, 785, 668 och 1,227 arbetstillfällen.

Föreningen för välgörenhetens ordnande har vid sidan af sin öfriga verksamhet dels sökt genom sin kommissionsafdelning anskaffa arbete åt arbetslösa män, kvinnor och barn och dels genom sin slöjdafdelning själf uppträdt såsom arbetsgifvare åt ett antal skräddare, sömmerskor och stickerskor. Beträffande denna föreningens arbetsförmedlingsverksamhet må följande uppgifter anföras:

Digitized by Google

	Anskaffade arbetstillfällen.	*Vid slöjdafdelningen sysselsatta personer.*
1 januari 1890—30 juni 1890	700	130
1 juli 1890— » » 1891	1,276	230
» » 1891— » » 1892	959	272
» » 1892— » » 1893	291	176
» » 1893— » » 1894	176	203
» » 1894— » » 1895	229	206
» » 1895— » » 1896	254	229
» » 1896— » » 1897	182	176
» » 1897— » » 1898	183	163
» » 1898— » » 1899	156	141
» » 1899— » » 1900	112	122
» » 1900— » » 1901	116	148
» » 1901— » » 1902	80	131

Stockholms goodtemplares värme- och arbetsstuga, hvilken har till huvuduppgift att bereda en tillflyktsort för stadens fattigaste manliga befolkning, bedrifver därjämte en omfattande arbetsförmedlingsverksamhet, som företrädesvis afser tillfälliga renhållningsarbeten af olika slag.

Dylik verksamhet utöfvas äfven af *frälsningsarmén*, *sjömanshemmet*, *kristliga föreningen af unge män* äfvensom ett flertal *andra institutioner och organisationer* med religiöst eller socialt syfte. Bland de *enskilda* personer, som af intresse för saken eller på grund af sin ställning tagit sig an sådana uppgifter, må särskildt nämnas *majoren C. Axelsson*, som under de senaste 15 åren kostnadsfritt beredt anställning åt c:a 3,000 man värfvadt manskap vid armén, som uttjänat sin kapitulationstid.

Af ett speciellt intresse är, att sedan år 1898 förefinnes en s. k. *civilanställningskommission*, af K. M:t förordnad och af staten underhållen, hvilken har till uppgift att för värfvadt manskap inom fjärde arméfördelningen bereda civil anställning såsom betjänte vid vissa statens verk.

III. Yrkesmässiga platsanvisningsanstalter.

De personer, s. k. kommissionärer, som yrkesmässigt utöfva platsanvisning, äro, jämlikt kungl. kungörelsen den 28 november 1884, underkastade en viss kontroll af konungens befallningshafvande och äga skyldighet att vid påfordran aflämna uppgifter om sin verksamhet. Beträffande omfattningen af densamma under tioårsperioden 1893—1902 må anföras följande siffror, i hvilka emel-

Digitized by Google

lertid äfven ingå uppgifter för tre i det föregående redan nämnda anvisningskontor, nämligen restauratörernas placeringsbyrå, kristliga föreningens af unga kvinnor placeringsbyrå samt nykterhetsvännernas platsbyrå.

Kommissionsverksamheten i Stockholm åren 1893—1902.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	Antal kommissionärer.				Antal genom kommissionärer anställda personer.					
					Hela antalet.			Däraf i Stockholm anställda.		
	Vid årets början.	Tillkomna under året.	Afgångna under året.	Vid årets slut.	Män.	Kvinnor.	Tillsammans.	Män.	Kvinnor.	Tillsammans.
År 1893 . .	51	21	10	62	—	—	13,818	—	—	9,659
» 1894 . .	62	21	10	73	—	—	13,974	—	—	9,785
» 1895 . .	73	17	23	67	—	—	13,572	—	—	9,798
» 1896 . .	67	18	19	66	—	—	14,171	—	—	10,569
» 1897 . .	66	14	7	73	—	—	14,237	—	—	10,694
» 1898 . .	73	15	11	77	1,620	12,773	14,393	710	10,049	10,759
» 1899 . .	77	8	17	68	2,790	13,100	15,890	1,690	10,763	12,453
» 1900 . .	68	14	20	62	3,993	11,733	15,726	1,641	9,852	11,493
» 1901 . .	62	2	7	57	3,900	13,540	17,440	1,649	11,300	12,949
» 1902 . .	57	5	13	49	3,676	14,031	17,707	1,664	11,983	13,647

Antalet af såsom kommissionärer godkända personer har under den senaste tioårsperioden uppgått till i genomsnitt 65; för de båda senaste åren äro siffrorna dock lägre, och hade antalet kommissionärer vid slutet af år 1902 nedgått till 49, bland hvilka blott 39 begagnade sig af sin erhållna rättighet att bedrifva platsanvisning. Från denna sin verksamhet blefvo under resp. åren 1894, 1895 och 1902 resp. 1, 2 och 2 kommissionärer skilda genom öfverståthållareämbetets direkta ingripande, men äfven i åtskilliga andra fall torde myndigheternas kontroll hafva föranledt dylika affärers upphörande. Omsättningen bland kommissionärerna har också varit synnerligen stor, i det att i medeltal 14 årligen afgått och tillkommit.

Kommissionskontoren förmedla i allmänhet fast anställning; de *afgifter*, som därvid erläggas, beräknas efter olika principer. Stundom lämnas genast vid själfva anmälningen af arbetsgifvare och arbetssökande en inskrifningsafgift af 25 öre till 1 kr. Härtill kommer sedermera det egentliga förmedlingsarfvodet, som beräknas efter den tillsatta platsens beskaffenhet, vare sig efter viss taxa för särskilda slag af tjänster eller i procent af månads- eller års-

Digitized by Google

lönen. Arfvode erlägges ofta af både arbetsgifvare och arbetstagare, af den senare vanligen med dubbelt så stor summa som af den förre. Några kontor upptaga äfven särskild afgift för annonsering o. d., men såsom regel torde få anses gälla, att någon betalning ej utkräfves, förrän förmedling verkligen ägt rum.

Afgifterna blifva naturligtvis mycket varierande, men kunna för de *arbetssökande* beräknas till följande belopp:

Manliga och kvinnliga tjänstehjon	1—5 kr.
» » » » å bästa platser	5—10 »
Manlig personal å restauranter o. d.	5—10 »
Kvinnlig » »	5—20 »
Förmän, butiks- och kontorspersonal	5—30 »

För tjänstefolk torde den genomsnittliga afgiften uppgå till 3 kr., hvartill kommer det belopp, som erlägges af vederbörande arbetsgifvare. Medelafgiften för samtliga genom kommissionskontoren förmedlade fasta anställningar torde uppgå till 4 à 5 kr. För tillfälligt arbete betalas 25 öre à 1 kr.

Af ofvan anförda siffror framgår, att den yrkesmässiga förmedlingsverksamheten i alldeles öfvervägande grad afser kvinnligt arbete, så att för närvarande endast omkring 4,000 män årligen anlita densamma. Dessa sistnämnda synas uteslutande utgöras af tjänare eller statare och andra jordbruksarbetare. Däremot är det egentliga manliga yrkesarbetet inom industri och handtverk fullkomligt oberördt af kontorens verksamhet. Förmedlingen af platser för kvinnor uppvisar långt mer betydande siffror, men omfattar ej heller många grenar af arbete. Förutom tjänstefolk af olika slag är det nämligen endast uppasserskor på restauranter, ångbåtar o. d. samt butiks- och kontorspersonal, som i någon nämnvärd grad finnas representerade, under det att inga andra kvinnliga yrkesarbetare än hemsömmerskor synas förekomma i nämnvärdt antal.

Inom det *egentliga yrkesarbetet* är det sålunda endast bageri- och typograffacken, som äga en organiserad arbetsförmedling af verklig betydelse. Därjämte påpekas dock, att sjötransportväsendet erbjuder en serie af medlare mellan arbetsgifvare och arbetstagare, nämligen sjömanshuset, sjömanshemmet, maskinistföreningen, stufverifirmor och stufvarelag samt hamnarbetarefackföreningarnas statistikförare. Af speciellt intresse är där särskildt sjömanshusinstitutionen, hvilken, anordnad under samverkan af stat och kommun, till väsentlig del är afsedd för platsförmedlingsverksamhet.

Med ledning af tillgängliga uppgifter beräknas, att af Stockholms omkring 100,000 manliga och kvinnliga arbetare 33,000 under året byta plats. Nästan alla dessa äro hänvisade till att per-

Digitized by Google

sonligen och i allmänhet utan hjälp och ledning söka upp någon arbetsgifvare, som kan behöfva dem, liksom ock denne har att på sådan väg söka få lämplig arbetskraft.

Behofvet af förmedling inom de öfriga hufvudgrupperna af arbete, nämligen inom *handel och affärsväsen* samt i *personlig* tjänst har, såsom förut nämnts, tillgodosetts dels genom de affärsmässiga kontoren och dels genom annonsering. Därmed äro dock förbundna afsevärda utgifter för vederbörande arbetstagare och arbetsgifvare, i det att kommissionskontoren årligen torde uppbära afgifter till ett belopp af omkring 60,000 kr. och annonskostnaderna i de dagliga tidningarna beräknades uppgå till minst 100,000 kr. Beträffande båda dessa vägar för arbetsförmedling påvisas ock, att de ingalunda motsvara äfven blygsamma fordringar.

Kommitterade framhålla därför såsom resultat af undersökningen, att arbetsförmedlingen i Stockholm för närvarande är otillfredsställande och att inrättandet af en kommunal arbetsförmedlingsanstalt synes vara af behofvet påkalladt.

Digitized by Google

Kristiania arbetsförmedlingsanstalt och dess verksamhet under år 1902.

År 1895 tillsatte »formandskabet» i Kristiania en kommitté för utredning af frågan om inrättandet af en »Arbeiderbörs» i staden. Kommitténs betänkande aflämnades i april 1896 och innehöll huvudsakligen ett förslag om anordnande af en kommunal arbetsförmedlingsanstalt efter sydtyskt mönster. Det i enlighet med detta förslag inrättade »Kristiania Arbeidskontor» började sin verksamhet den 17 januari 1898, och hade denna sålunda vid 1902 års slut fortgått under 5 år. Kontoret har härunder att uppvisa en oafbruten och kraftig utveckling, hvarom följande siffror bära vittne:

	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.
År 1898	5,378	4,153	2,695
» 1899	11,142	7,481	5,181
» 1900	12,411	7,349	5,517
» 1901	13,752	8,710	7,119
» 1902	19,027	9,122	8,449

För år 1902 meddelas utförliga, af tabeller och grafiska framställningar belysta uppgifter i den af anstaltens föreståndare utgifna årsredogörelsen. Af särskildt intresse är här skildringen af expeditionssystemet, sådant det, efter flera olika utvecklingsstadier, numera vid anstalten tillämpas.

Liksom föregående år ställde kommunalstyrelsen äfven under vintern 1901—02 500 kronor till kontorets disposition för att användas såsom understöd för arbetares resa från Kristiania, antingen till arbetsställe eller till hemorten. Häraf utlämnades till 63 personer lån à 30 öre — 25 kr., uppgående sammanlagdt till 270 kr. 20 öre.

I 253 fall har anstalten begagnat sig af sin utaf arbetsdepartementet medgifna rätt att utfärda legitimation åt personer, som erhållit arbete utom staden, för erhållande af 50 % prisnedsättning å järnbanesträckor öfver 15 km.

Kontorets egentliga driftkostnader under året belöpte sig till 12,230 kr. 43 öre, hvartill komma ett resestipendium åt föreståndа-

Digitized by Google

ren m. m., hvarigenom hela utgiftssumman blir 12,628 kr. 24 öre. Då sammanlagdt 28,149 anmälningar, hvaraf 19,027 från arbetare och 9,122 från arbetsgifvare, blifvit expedierade, utgjorde sålunda kommunens omkostnad för hvarje sådan expedition 43 öre (mot 53 öre år 1901). Fördelas däremot utgifterna på endast antalet verkligen förmedlade platser blir omkostnaden för hvarje sådan 1 kr. 44 öre. (mot 1 kr. 68 öre år 1901) eller för hvarje därvid betjänad arbetsgifvare och arbetare 72 öre (mot 84 öre år 1901).

Förmedlingsverksamhetens fördelning öfver olika månader af år 1902 framgår af följande tabell:

Månader.	Manliga afdelningen.			Kvinnliga afdelningen.			Tillsammans.		
	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.
Januari . . .	968	158	153	399	304	262	1,367	462	415
Februari . .	1,161	200	195	371	210	189	1,532	410	384
Mars	1,168	419	406	414	312	262	1,582	731	668
April	1,196	398	366	745	605	523	1,941	1,003	889
Maj	1,145	607	579	518	374	338	1,663	981	917
Juni	970	428	404	432	313	278	1,402	741	682
Juli	1,070	538	476	412	290	271	1,482	828	747
Augusti . . .	984	357	341	451	345	336	1,435	702	677
September .	947	408	394	578	416	364	1,525	824	758
Oktober . . .	1,277	580	552	774	621	585	2,051	1,201	1,137
November . .	1,125	274	263	474	296	269	1,599	570	532
December . .	979	284	275	469	385	368	1,448	669	643
Hela året . .	**12,990**	**4,651**	**4,404**	**6,037**	**4,471**	**4,045**	**19,027**	**9,122**	**8,449**

Klart framträder här den betydliga skillnaden mellan sommaren och vintern. Sommaren är i vårt klimat helt naturligt näringslifvets intensiva arbetstid, vintern är däremot i större eller mindre grad betecknad af stillastående på detta område. Här uppvisar februari den minsta förmedlingsverksamheten absolut taget, ehuruväl resultatet så tillvida varit mycket godt, att af 410 anmälda lediga platser ej mindre än 384 blifvit tillsatta. Vårmånaderna april och maj voro synnerligen lifliga ur förmedlingssynpunkt, men därjämte inträdde en kulmination äfven under oktober. Denna månad företer till och med de allra högsta siffrorna, beroende företrädesvis på omsättningen bland tjänstefolk, delvis äfven bland grofarbetare af olika slag.

Den å sid. 133 meddelade tabellen ger en närmare öfverblick öfver förmedlingsverksamheten inom olika yrkesgre-

Digitized by Google

nar. Då i kolumnerna för »arbetssökande» icke kunnat angifvas hela antalet ansökningar utan endast de olika individer, som under årets lopp vid kontoret sökt arbete, framträder här ej så skarpt den faktiskt mycket ogynnsamma proportionen mellan antalet af å ena sidan arbetssökande, å den andra sidan lediga och tillsatta platser. De förut meddelade slutsiffrorna för antalet arbetssökande äro emellertid för den manliga afdelningen förhållandevis rent af abnormt höga, så att de ej tillåta något tvifvel om arbetsmarknadens tryckta läge. Endast för gruppen »grofarbetare» synas förhållandena härutinnan hafva varit något bättre.

Siffrorna för den kvinnliga afdelningen behärskas fullständigt af uppgifterna rörande »tjänstefolk». På detta område har efterfrågan på arbetskraft varit större än tillgången; dock hafva de allra flesta lediga platser blifvit tillsatta.

Klarast framgår arbetsmarknadens dåliga läge däraf, att bland samtliga 4,404 förmedlade anställningar för män endast 911 eller 20·6 % (mot 38 % år 1901) afsågo fast plats.

Hela antalet af de särskilda personer, som under året en eller flera gånger anmälde sig såsom arbetssökande, uppgick till 8,595, hvaraf 6,631 män och 1,964 kvinnor. Då inom den manliga afdelningen gjorts 12,990 olika ansökningar om arbete och inom den kvinnliga afdelningen 6,037, skulle sålunda hvar och en af männen hafva anmält sig öfverhufvud 2 gånger, hvarje kvinna 3 gånger. Om en likartad beräkning utföres med afseende å de tillsatta platserna, finner man, att på 100 särskilda kvinnor, som anlitat kontoret, komma i genomsnitt 211 tillsatta platser, men på 100 män endast 67 platser.

Med afseende å de tillsatta platsernas lokala fördelning må anföras, att af samtliga 8,449 platser 1,238, hvaraf 928 manliga och 310 kvinnliga, funnos utom Kristiania. Det jämförelsevis största antalet af dessa platser, nämligen 295 manliga och 43 kvinnliga tillhörde gruppen jordbruk m. m.

Vid en undersökning af de anmälda personernas nationalitet erhåller man följande resultat:

	Män.		*Kvinnor.*		*Tillsammans*	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Födda i Norge	6,083	91·7	1,729	87·8	7,812	90·9
» » Sverige	465	7·0	221	11·3	686	8·0
» » Danmark	54	0·8	6	0·4	60	0·7
» » Andra länder	29	0·5	8	0·5	37	0·4
Tillsammans	**6,631**	**100·0**	**1,964**	**100·0**	**8,595**	**100·0**

Af svenskarne kommo 106 män på byggnadsindustrien, 104 voro grofarbetare i allmänhet, 43 tillhörde grupperna metall-, maskin-

Digitized by Google

Verksamheten vid *Kristiania* arbetsförmedlingsanstalt under år 1902.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Yrkesgrupper.	Manliga afdelningen.			Kvinnliga afdelningen.			Tillsammans.		
	Arbetssökande personer.[1]	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande personer.[1]	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande personer.[1]	Lediga platser.	Tillsatta platser.
A. **Jordbruk m. m.** . .	355	401	377	23	66	57	**378**	**467**	**434**
B. **Industri o. Handtverk:**									
1. Sten-, ler- o. glasarbetare	78	34	33	3	—	—	**81**	**34**	**33**
2. Metallarbetare									
3. Maskin- o. skeppsbyggnadsarbetare	819	338	300	3	12	12	**822**	**350**	**312**
4. Byggnadsarbetare	907	355	333	—	—	—	**907**	**355**	**333**
5. Trävaruarbetare	167	63	57	—	—	—	**167**	**63**	**57**
6. Läderberedningsarbetare .	45	8	7	1	4	4	**46**	**12**	**11**
7. Textilarbetare	7	3	1	10	19	16	**17**	**22**	**17**
8. Beklädnadsarbetare . . .	37	1	1	65	27	23	**102**	**28**	**24**
9. Närings- o. Njutningsmedelsarbetare	109	12	10	28	32	28	**137**	**44**	**38**
10. Kemisk-tekniska arb. o. d.	4	5	2	—	4	3	**4**	**7**	**5**
11. Pappersarbetare	13	1	1	8	8	7	**21**	**9**	**8**
12. Grafiska arbetare	11	3	3	18	22	18	**29**	**25**	**21**
13. Andra eller ej specif. industriella arb. (maskinister o. eldare m. fl.)	113	16	12	—	—	—	**113**	**16**	**12**
C. **Handel- o. samfärdsel:**									
1, 2 o. 7. Handels- o. d. personal	193	77	71	51	12	8	**244**	**89**	**79**
3. Hotell-, kafé- o. restaurantpersonal	40	51	37	120	141	78	**160**	**192**	**115**
4. Landtransportarbetare (inkl. springpojkar) . .	1,350	800	710	—	1	1	**1,350**	**801**	**711**
5. Vattentransportarbetare .	182	11	11	—	—	—	**182**	**11**	**11**
6. Väg-, vatten- o. järnvägsbyggnadsarbetare . . .	572	316	309	—	—	—	**572**	**316**	**309**
D. **Annat eller ej specif. arbete:**									
1. Tjänstefolk	4	26	21	1,512	3,971	3,641	**1,516**	**3,997**	**3,662**
2. Grofarbetare	1,424	2,104	2,081	100	150	148	**1,524**	**2,254**	**2,229**
3. Andra	194	14	13	18	—	—	**212**	**14**	**13**
E. **Immateriell verksamhet**	7	14	14	4	2	1	**11**	**16**	**15**
Summa	**6,681**	**4,651**	**4,404**	**1,964**	**4,471**	**4,045**	**8,595**	**9,122**	**8,449**

[1] Till följd af det sätt, hvarpå de statistiska tabellerna i 1902 års redogörelse för Kristiania arbetsförmedlingsanstalt äro uppställda, är det icke möjligt att meddela antalet af de inom olika yrkesgrupper anmälda ansökningar om arbete. I tabellens kol. 2, 5 och 8 har i stället införts antalet af de särskilda personer, hvilka under året en eller flera gånger sökt arbete, hvilka uppgifter naturligtvis också erbjuda stort intresse. Påpekas må, att däremot i tabellen öfver verksamhetens fördelning på olika årstider äfvensom på vissa andra ställen i uppsatsen antalet inkomna ansökningar kunnat återgifvas.

Digitized by Google

och skeppsbyggnadsindustri o. s. v.; bland kvinnorna utgjordes naturligtvis det alldeles öfvervägande antalet, eller 170, af tjänstefolk, hvarförutom 24 tillhörde hotell-, kafé- och restaurantfacket.

Med afseende på civilstånd voro:

	Män.		*Kvinnor.*		*Tillsammans.*	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Ogifta	3,745	56·5	1,289	65·6	5,034	58·6
Gifta	2,726	41·1	491	25·0	3,217	37·4
Änklingar eller änkor .	160	2·4	184	9·4	344	4·0
Summa	6,631	100·0	1,964	100·0	8,595	100·0

De arbetssökandes fördelning efter ålder framgår af följande siffror:

	Män.		*Kvinnor.*		*Tillsammans.*	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Intill 15 år	100	1·5	57	2·9	157	1·8
15—20 »	1,443	21·8	459	23·4	1,902	22·1
20—30 »	2,544	38·4	642	32·7	3,186	37·1
30—40 »	1,220	18·4	444	22·6	1,664	19·4
40—50 »	811	12·2	244	12·4	1,055	12·3
öfver 50 »	513	7·7	118	6·0	631	7·3
Summa	6,631	100·0	1,964	100·0	8,595	100·0

Anmärkas må, att de yngre årsklasserna (intill 20 år) på den manliga afdelningen företrädesvis anträffas inom gruppen landttransport och sålunda hufvudsakligen torde utgöras af springpojkar; bland kvinnorna tillhörde de till alldeles öfvervägande del grupperna beklädnadsarbetare, butiks- och lagerbiträden samt hotell-, kafé- och restaurantpersonal.

Det vid kontoret använda registreringssättet har äfven medgifvit undersökningar om hela den tid af året, under hvilken de vid kontoret anmälda olika arbetssökande varit arbetslösa. Denna arbetslöshet fördelade sig på följande sätt:

Arbetslöshet af en varaktighet	*Män.*		*Kvinnor.*		*Tillsammans.*	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
intill 2 veckor . . .	3,124	47.1	1,506	76·7	4,630	53·9
2— 4 » . . .	931	14·1	146	7·5	1,077	12·5
4— 6 » . . .	887	13·4	126	6·4	1,013	11·8
6—10 » . . .	785	11·8	82	4·2	867	10·1
10—13 » . . .	205	3·1	52	2·6	257	3·0
öfver 13 » . . .	699	10·5	52	2·6	751	8·7
	6,631	100·0	1,964	100·0	8,595	100·0

I ögonen fallande är här skillnaden mellan män och kvinnor, i det att bland de förra mer än hälften varit arbetslösa under längre

Digitized by Google

tid än 2 veckor, under det att arbetslöshet af sådan varaktighet drabbat ej fullt 1/4 af kvinnorna. Öfver hufvud synas de anförda siffrorna för den manliga afdelningen synnerligen kraftigt vittna om arbetsmarknadens dåliga läge. Beträffande kvinnor har redan förut anmärkts, att efterfrågan på arbetskraft öfverträffat tillgången, hvilket naturligtvis föranledt att någon egentlig arbetslöshet här knappast behöft ifrågakomma. I de flesta fall torde de kvinnor, hvilka förklarat sig hafva saknat arbete under någon tid, själfva underlåtit söka anställning. Det är ju också mycket vanligt att särskildt kvinnliga tjänstehjon vid afgång från innehafd plats taga sig någon veckas eller månads ledighet. Så är däremot sällan förhållandet bland männen, hvarför i detta fall arbetslöshet verkligen förutsätter brist på arbetstillfällen.

Digitized by Google

Köpenhamns arbetsförmedlingsanstalt och dess verksamhet under år 1902.

På förslag af en den 3 juli 1899 tillsatt kommitté beslöt Köpenhamns kommunalrepresentation den 2 juli 1900 att i staden upprätta ett kommunalt arbetsförmedlingskontor. Detta började den 5 juli 1901 sin verksamhet, hvilken genast tog en så betydande omfattning, att vid årets slut följande resultat hade ernåtts:

	Arbetssökande.	Anmälda arbetsgifvare.[1]	Tillsatta platser.
Manliga afdelningen	12,861	3,733	4,275
Kvinnliga d:o	6,367	3,780	4,394
tillsammans	19,228	7,513	8,669

Den af dessa uppgifter att döma hastiga utvecklingen har fortsatt under år 1902, och kommer i det följande en redogörelse att lämnas för de hufvudsakliga momenten häri, i den mån den af anstalten utgifna årsberättelsen sådant medgifver.

Den vid kontoret anmälda tillgången och efterfrågan på arbete äfvensom kontorets därpå grundade förmedlingsverksamhet under årets olika månader kan lättast öfverskådas i nedanstående öfversikt:

	Manliga afdelningen.			Kvinnliga afdelningen.			Tillsammans.		
	Arbetssökande.	Anmäld. arbetsgifvare.[1]	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Anmäld. arbetsgifvare.[1]	Tillsatta platser.	Arbetssökande	Anmäld. arbetsgifvare.[1]	Tillsatta platser.
Januari . .	2,260	330	445	1,034	694	751	3,294	1,024	1,196
Februari . .	1,306	335	337	822	651	675	2,128	986	1,012
Mars . . .	1,349	440	485	874	788	781	2,223	1,228	1,266
April . . .	2,206	959	951	1,209	1,075	1,036	3,415	2,034	1,987
Maj	2,394	743	844	1,084	935	954	3,478	1,678	1,798
Juni	2,055	689	671	924	676	746	2,979	1,365	1,417
Juli	2,366	767	1,003	961	645	719	3,327	1,412	1,722
Augusti . .	1,776	695	829	1,091	749	826	2,867	1,444	1,655
September .	2,168	963	1,303	1,207	860	941	3,375	1,823	2,244
Oktober . .	2,364	979	1,243	1,233	991	1,032	3,597	1,970	2,275
November .	1,997	542	673	1,150	702	738	3,147	1,244	1,411
December .	1,046	434	580	946	751	785	1,992	1,185	1,365
År 1902	**23,287**	**7,876**	**9,364**	**12,535**	**9,517**	**9,984**	**35,822**	**17,393**	**19,348**

[1] I de redogörelser, som afgifvits rörande anstaltens verksamhet under år 1901 och 1902, lämnas inga upplysningar om hela antalet af anmälda lediga platser, utan endast om antalet af de arbetsgifvare, som anmält sig vilja erhålla arbetskraft. Då emellertid många af dessa önskat få flera arbetare åt sig anvisade, måste de anförda siffrorna om anmälda arbetsgifvare vara väsentligt lägre än hela antalet lediga platser. Detta redovisningssätt förklarar också den eljes egendomliga företeelsen, att flera tillsatta platser än arbetsgifvare finnas angifna.

Digitized by Google

Vid bedömandet af dessa siffror bör naturligtvis ihågkommas, att anstalten så nyligen trädt i verksamhet och att sålunda skiljaktigheterna under årets lopp till någon del kunna bero på en under sådana förhållanden naturlig utveckling. Denna omständighet kan dock ej vara af någon större betydelse, enär anstalten, i olikhet med de motsvarande på flertalet andra platser, ej behöft småningom tillkämpa sig förtroende och anslutning i stark konkurrens med andra likartade företag, utan redan från början synes hafva vunnit en alldeles behärskande ställning inom sitt arbetsområde. Härom vittna ju de nyss anförda siffrorna, hvilka proportionsvis äro afsevärdt högre än dem, som kunna uppvisas af anstalter i städer af likartad storlek och absolut taget torde öfverträffas endast af 1902 års siffror för de kommunala kontoren i München, Wien och Budapest.

Vid granskning af den här ofvan anförda tabellen faller genast i ögonen, att på den manliga afdelningen antalet arbetssökande varit så mycket större än på den kvinnliga, ej blott absolut taget utan framför allt i förhållande till antalet anmälda arbetsgifvare och tillsatta platser. Detta öfverflöd på manlig arbetskraft var störst i januari, då på 100 anmälda arbetsgifvare kommo ej färre än 684·s arbetare. Sitt absoluta maximum nådde antalet manliga arbetssökande under maj månad med 2,394 anmälda, hvaremot december har att uppvisa det lägsta talet eller 1,046. På den kvinnliga afdelningen däremot har skillnaden mellan tillbud och efterfrågan på arbete i regel varit ganska obetydlig. Betraktar man anstaltens verksamhet i allmänhet, så befinnes den hafva nått sin höjdpunkt dels under vårmånaderna mars, april och maj, dels ock i september och oktober, hvilka sista månader uppvisa det högsta antalet tillsatta platser.

De i anstaltens årsredogörelse förekommande tabeller medgifva endast beträffande de tillsatta platserna en fördelning under olika yrkesgrupper, hvarvid äfven i regel kan urskiljas, huruvida platserna afsett arbete inom eller utom staden Köpenhamn. (Jfr tab. å sid. 138.)

Verksamhetens fördelning på vissa viktigare yrkesgrupper framgår af följande öfversikt:

	Män.			*Kvinnor.*	
	Antal.	%.		Antal.	%.
Byggnads- o. möbelarbetare	2,735	29·2	Tjänstefolk	5,929	59·4
Varuhandelspersonal	1,475	15·8	Beklädnadsarbetare	1,661	16·6
Jordbruksarbetare	1,187	12·7	Hotell-, kafé- och restaurantpersonal	1,102	11·0
Metall-, maskin- och skeppsbyggnadsarbetare	971	10·4	Textilarbetare	244	2·5
Beklädnadsarbetare	726	7.7	Jordbruksarbetare	237	2·4
Näringsmedelsarbetare	433	4·6	Näringsmedelsarbetare	229	2·3
Öfriga	1,837	19·6	Öfriga	582	5·8
Tillsammans	**9,364**	**100 0**	Tillsammans	**9,984**	**100 0**

Digitized by Google

Tillsatta platser vid Köpenhamns arbetsförmedlingsanstalt under år 1902.

1. Yrkesgrupper.	2. Manliga afdelningen. I staden.	3. Utom staden.	4. S:a.	5. Kvinnliga afdelningen. I staden.	6. Utom staden.	7. S:a.	8. Tillsammans. I staden.	9. Utom staden.	10. S:a.
A. **Jordbruk m. m.**	291	896	**1,187**	160	77	**237**	451	973	**1,424**
B. **Industri o. Handtverk:**									
1. Sten-, ler- o. glasarb.	83	45	**128**	1	—	**1**	84	45	**129**
2. Metallarbetare . . .	897	74	**971**	75	—	**75**	972	74	**1,046**
3. Mask. o. skeppsb.-arb.									
4. Byggnads- och möbelarbetare	2,453	282	**2,735**	11	—	**11**	2,464	282	**2,746**
5. Trävaruarbetare . .	189	44	**233**	26	—	**26**	215	44	**259**
6. Lädervaruarbetare . .	28	1	**29**	3	—	**3**	31	1	**32**
7. Textilarbetare . . .	25	84	**109**	207	37	**244**	232	121	**353**
8. Beklädnadsarbetare .	615	111	**726**	1,634	27	**1,661**	2,249	138	**2,387**
9. Näringsmedelsarbet. .	402	31	**433**	229	—	**229**	631	31	**662**
10. Kemisk-tekn. arbet. .	143	—	**143**	191	—	**191**	334	—	**334**
11. Pappersarbetare . . .	107	—	**107**	—	—	—	107	—	**107**
12. Grafiska och konstindustriella arbet. . .	145	7	**152**	130	—	**130**	275	7	**282**
13. Andra eller ej spec. industriella arbetare	22	2	**24**	4	—	**4**	26	2	**28**
C. **Handel o. Samfärdsel:**									
1. Varuhandelspersonal .			**1,475**			**110**			**1,585**
2. Kontors- och försäkringspersonal . . .			**84**			—			**84**
3. Hotell-, kafé- och restaurantpersonal . .			**207**			**1,102**			**1,309**
4. Landttransportarbetare	2,080	42	**141**	1,171	54	—	3,251	96	**141**
5. Vattentransportarbet. .			—			—			—
6. Järnvägs-, post- o. d. personal			**8**			—			**8**
7. Annan eller ej spec. personal			**207**			**13**			**220**
D. **Annat ell. ej spec. arbete:**									
1. Tjänstefolk	—	—	—	5,636	293	**5,929**	5,636	293	**5,929**
2. »Arbetare»	218	1	**219**	—	—	—	218	1	**219**
E. **Immateriell verksamhet**	39	7	**46**	17	1	**18**	56	8	**64**
Tillsammans	**7,737**	**1,627**	**9,364**	**9,495**	**489**	**9,984**	**17,232**	**2,116**	**19,348**

Digitized by Google

I ögonen fallande är här, huru de olika grenarne af manligt arbete äro jämförelsevis lika representerade, under det att af det kvinnliga yrkesarbetet endast beklädnadsbranschen i större utsträckning bejänats af kontoret. Icke mindre än 59·4 % af alla anvisade kvinnliga platser afsågo nämligen husligt arbete för tjänstefolk af olika slag. Bland dessa 5,929 platser ingå 3,118 anställningar för skurning, tvätt o. d. arbete, hvarför endast 2,811 egentliga tjänarinneplatser blifvit förmedlade. Tillägger man emellertid härtill äfven den kvinnliga hotell-, kafé- och restaurantpersonalen, så uppgår antalet af i husligt arbete anställda till 3,913 eller 39·2 % af samtliga anvisningar å den kvinnliga afdelningen.

Påpekas må, att då under rubriken varuhandelspersonal på den manliga afdelningen upptagits icke färre än 1,475 anvisade platser, så beror detta höga tal därpå, att hit hänförts en mängd af lager- och packhuskarlar, kuskar och andra arbetare, som anställts vid varuhandelsaffärer af olika slag. I den anförda siffran ingå sålunda endast ett mindretal utbildade expediter o. d. inom facket.

Med anledning af den ofta uttalade farhågan, att anstalten skulle för landtarbetarne underlätta anställning i Köpenhamn och därigenom i landsorten föröka bristen på arbetskraft, hafva förhållandena i detta hänseende särskildt uppmärksammats. De härom i årsredogörelsen meddelade siffror hafva här ofvan i tabellen återgifvits; de viktigaste resultaten af undersökningen torde klarare framgå af följande öfversikt.

Anställda inom och utom Köpenhamn.

Manliga afdelningen.					Kvinnliga afdelningen.				
	Antal.		%			Antal.		%	
Yrkesgrupper.	Samtliga.	Däraf utom staden.	I staden.	Utom staden.	Yrkesgrupper.	Samtliga.	Däraf utom staden.	I staden.	Utom staden.
Jordbruksarb. .	1,187	896	24·5	75·5	Tjänstefolk . .	5,929	293	95·1	4·9
Byggnads- och möbelarb. . .	2,735	282	89·7	10·3	Jordbruksarb. .	237	77	67·5	32·5
Beklädnadsarb.	726	111	84·7	15·3	Textilarbetare .	244	37	84·8	15·2
Textilarbetare .	109	84	22·9	77·1	Beklädnadsarb.	1,661	27	98·4	1·6
Öfriga	4,607	254	94·5	5·5	Öfriga	1,913	55	97·1	2·9
Tillsammans	9,364	1,627	82·6	17·4	Tillsammans	9,984	489	95·1	4·9

Enligt denna öfversikt föreligger en afsevärd skillnad mellan de olika afdelningarna äfven därutinnan, att 17·4 % af alla platser för män, men endast 4·9 % af de kvinnliga platserna varit belägna

Digitized by Google

utom staden. Såväl absolut som relativt taget betydlig var särskildt anställningen af manliga jordbruksarbetare på landet, nämligen 896 platser af 1,187 eller 75·5 %. Af samtliga under året anvisade 19,348 platser afsågo 2,116 eller 10·9 % arbete utom Köpenhamn.

För att underlätta sådan anställning utom staden för arbetare, som sakna medel till resekostnaderna, kunna dessa genom kontorets förmedling erhålla järnvägsbiljetter, hvilka sedan betalas af vederbörande arbetsgifvare. Under år 1902 rekvirerades emellertid endast 270 biljetter, hvaraf framgår, att de flesta själfva kunde betala sin resa.

Med hänsyn till sin ålder fördelade sig de genom anstaltens försorg anställda på följande sätt:

	Män.		*Kvinnor.*		*Tillsammans.*	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
10—15 år	417	4·5	61	0·6	478	2·5
15—20 »	1,951	20·8	1,930	19·3	3,881	20·0
20—30 »	4,565	48·8	5,091	51·0	9,656	49·9
30—50 »	2,062	22·0	2,482	24·9	4,544	23·5
50—60 »	301	3·2	386	3·9	687	3·6
60 och däröfver	68	0·7	34	0·3	102	0·5
Summa	9,364	100 0	9,984	100 0	19,348	100·0

Åldersgrupperingen visar sålunda en genomgående öfverensstämmelse för de båda afdelningarna, med det enda undantaget att på den manliga afdelningen ett större antal, tydligen springpojkar, tillhörde den yngsta åldersgruppen. Hälften af alla platser besattes med personer i åldern 20—30 år.

I afsikt att förkorta väntetiden för de arbetssökande vid deras uppehåll i anstalten och för att därunder förskaffa dem bildande sysselsättning har inrättats ett bibliotek, där böcker utlånas för läsning på stället. Från juni månad, då denna utlåning började, och till årets slut hafva där utlämnats 9,497 boklån. Därjämte insändes regelbundet och utan ersättning till kontoret ett eller flera exemplar af de flesta tidningar i Köpenhamn och många från öfriga delar af landet.

Digitized by Google

Verksamheten vid Münchens kommunala arbetsförmedlingsanstalt under år 1902.

Den form af offentlig arbetsförmedling, som för närvarande synes vinna allt större anslutning i de skandinaviska länderna, har företrädesvis utbildats i södra Tyskland, där »Städtisches Arbeitsamt in München», utgör dess främsta representant. Denna arbetsförmedlingsanstalt har nämligen, allt sedan dess verksamhet den 1 november 1895 tog sin början, gått i spetsen för utvecklingen af den kommunala förmedlingsverksamheten och för den skull tagits såsom mönster för de flesta dylika kommunala anstalter, som sedermera anordnats. Dess utmärkta anordningar och arbetssätt hafva också föranledt, att denna anstalt allt fortfarande liksom förut äfven till omfattningen af sin verksamhet torde vara den främsta i sitt slag. Oaktadt såväl yrkesmässigt drifna platsförmedlingsaffärer som ock allmännyttiga föreningar och yrkesidkareorganisationer af skilda slag bedrifva dylik rörelse i ganska stor utsträckning, kan nämligen den kommunala anstalten förete följande resultat af sitt arbete under de gångna åren.

	Arbetssökande:	Lediga platser:	Tillsatta platser:
År 1896	47,008	30,057	25,586
» 1897	41,002	34,452	28,855
» 1898	54,994	38,991	32,336
» 1899	51,897	50,384	40,295
» 1900	67,139	65,158	53,409
» 1901	88,223	67,960	55,304
» 1902	83,170	63,334	50,254

Anmärkas må, att dessa siffror äfven omfatta resultaten af den med det kommunala kontoret förbundna särskilda fackarbetsanvisningsverksamheten.

Såsom af de anförda uppgifterna framgår, har anstalten att uppvisa en jämn och stark utveckling intill år 1902, då en afsevärd tillbakagång gjort sig märkbar. Denna beror naturligtvis på de ogynnsamma affärskonjunkturerna och arbetsmarknadens däraf föranledda tryckta läge.

Digitized by Google

Den ena handtverks- och industriföreningen efter den andra har anförtrott arbetsförmedlingen inom sitt fack åt den kommunala anstalten, så att denna för närvarande ombesörjer c:a 60 % af all arbetsförmedling i München. Af de under år 1902 i staden förmedlade platser tillsattes nämligen:

genom »Städtisches Arbeitsamt»	50,254	eller	59·8 %
» arbetsgifvare- och arbetareorganisationer	4,643	»	5·5 %
» allmännyttiga föreningar	11,173	»	13·3 %
» platsanvisningsaffärer	17,957	»	21·4 %
Tillsammans	**84,027**	eller	**100·0 %**

Verksamhetens fördelning på den manliga och kvinnliga afdelningen under året framgår af följande siffror:

	Arbetssökande:	Lediga platser:	Tillsatta platser:
Manliga afdelningen	54,255	35,723	30,868
Kvinnliga »	28,915	27,611	19,386
Tillsammans	**83,170**	**63,334**	**50,254**

Häri ingår den ganska stora förmedlingsverksamhet, som afsåg anställning utom staden, nämligen med 12,695 arbetssökande, 10,489 lediga och 7,478 tillsatta platser.

Föga resultat visar den gren af kontorets verksamhet, som har till syfte att anskaffa arbete åt värnpliktige, som fullgjort sin militärtjänst, i det att endast 211 anmält sig såsom arbetssökande, bland hvilka 114 erhöllo plats.

Däremot företer förmedlingen för lärlingar en betydande utveckling. På den manliga afdelningen anmäldes 1,355 sökande samt 1,342 lediga lärlingsplatser, hvaraf 738 blefvo tillsatta; för den kvinnliga afdelningen voro motsvarande tal resp. 137, 191 och 67.

Sedan den 1 juni 1901 har anstalten rättighet att för arbetare, som genom dess försorg anställts utom staden, utfärda intyg, berättigande till nedsatta biljettpris vid järnvägsresor. Under år 1902 har härigenom för arbetssökande inbesparats en summa af omkring 4,500 mark. Sådana intyg utfärdades åt 3,513 personer, bland hvilka 3,218, nämligen 2,601 män och 617 kvinnor, äfven använde sig af desamma. Reseförskott, varierande mellan 50 pfennig och 25 mark, utlämnades i 172 fall till ett sammanlagdt belopp af 367 mark.

Anstaltens inkomster och utgifter under år 1902 balanserade med ett belopp af 30,595 mark; bland inkomsterna märkes särskildt ett statsbidrag af 4,400 mark till bestridande af kostnaderna för kontorets verksamhet såsom centralanstalt för öfriga förmedlingsanstalter inom provinsen.

Digitized by Google

Verksamheten vid *Helsingborgs* och *Köpenhamns* arbetsförmedlingsanstalter

under *tredje* kvartalet år 1908.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Yrkesgrupper.	Helsingborg. Tillsatta platser.							Köpenhamn. Tillsatta platser.						
	1. Juli månad.		Augusti månad.		Sept. månad.		*Summa* under tredje kvartalet.	Juli månad.		Augusti månad.		Sept. månad.		*Summa* under tredje kvartalet.
	Manliga afdelningen.	Kvinnliga afdelningen.	Manliga afdelningen.	Kvinnliga afdelningen.	Manliga afdelningen.	Kvinnliga afdelningen.		Manliga afdelningen.	Kvinnliga afdelningen.	Manliga afdelningen.	Kvinnliga afdelningen.	Manliga afdelningen.	Kvinnliga afdelningen.	
A. **Jordbruk m. m.**	52	1	64	3	27	1	**148**	134	71	153	23	272	48	**701**
B. **Industri o. Handtverk:**														
1. Sten-, ler- o. glasarb.	4	—	11	—	9	—	**24**	19	3	15	—	14	—	**51**
2. Metallarbetare	6	—	6	—	—	—	**12**	278	22	122	9	218	18	**667**
3. Maskin- o. skeppsbyggnadsarbetare														
4. Byggnads- o. möbelarb.	18	—	27	—	95	—	**140**	277	—	264	3	388	2	**934**
5. Trävaruarbetare	—	—	—	—	—	—	—	29	3	17	3	18	7	**77**
6. Lädervaruarbetare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	**2**
7. Textilarbetare	—	—	—	—	—	—	—	7	28	8	12	8	7	**70**
8. Beklädnadsarbetare	—	—	—	—	—	1	**1**	53	153	67	141	79	134	**627**
9. Näringsmedelsarbetare	1	2	4	—	—	—	**7**	38	8	39	55	48	17	**205**
10. Kemisk-tekniska arb.	20	2	—	1	2	—	**25**	15	7	13	10	7	3	**55**
11. Pappersarbetare	—	—	—	—	—	—	—	7	3	8	3	8	2	**31**
12. Grafiska o. konstindustriella arbetare	—	—	—	—	—	—	—	6	5	10	13	9	26	**69**
13. Andra eller ej spec. industriella arbetare	3	—	7	—	8	—	**18**	—	—	—	—	—	—	—
C. **Handel o. samfärdsel:**														
1. Varuhandelspersonal	—	1	—	—	—	—	**1**	126	40	172	12	195	13	**558**
2. Kontors- o. försäkringspersonal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Hotell-, kafé- o. restaurantpersonal	3	17	1	16	—	14	**51**	17	136	18	142	22	150	**485**
4. Landttransportarb.	—	—	—	—	—	—	—	7	3	11	—	24	—	**45**
5. Vattentransportarb.	—	—	—	—	13	—	**13**	—	—	—	—	—	—	—
6. Järnvägs-, post- o. d. personal	—	5	—	—	—	—	**5**	1	—	2	—	1	—	**4**
7. Annan eller ej spec. personal	—	—	—	—	2	—	**2**	4	2	11	7	15	1	**40**
D. **Annat eller ej spec. arbete:**														
1. Kvinnliga tjänare	—	24	—	35	—	49	**108**	—	504	—	511	—	598	**1,613**
2. »Arbetare»	5	—	18	—	28	—	**51**	37	—	10	—	29	—	**76**
E. **Immateriell verksamhet**	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	4	—	**8**
Summa	**112**	**52**	**188**	**55**	**179**	**65**	**601**	**1,057**	**988**	**944**	**944**	**1,859**	**1,026**	**6,818**
Inkomna ansökningar														
från *arbetsgifvare*	83	62	133	109	131	124	642	—	—	—	—	—	—	—
» *arbetare*	312	122	322	125	308	145	1,334	—	—	—	—	—	—	—

Digitized by Google

Verksamheten vid *Göteborgs*
under *tredje* kvar-

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Yrkesgrupper.	Juli månad.						Augusti		
	Manliga afdelningen.			Kvinnliga afdelningen.			Manliga afdelningen.		
	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.
A. **Jordbruk m. m.**	36	12	12	1	1	—	42	6	6
B. **Industri o. handtverk:**									
1. Sten-, ler- o. glasarbetare	6	12	12	—	—	—	8	7	7
2. Metallarbetare									
3. Maskin- o. skeppsbyggnadsarbetare	74	12	12	—	—	—	61	19	15
4. Byggnadsarbetare	34	16	15	—	—	—	38	13	13
5. Trävaruarbetare	9	4	4	1	—	—	7	1	1
6. Läderberedningsarbetare	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Textilarbetare	5	—	—	10	1	1	6	—	—
8. Beklädnadsarbetare	6	4	4	20	6	5	3	1	—
9. Närings- o. njutningsmedelsarbetare	11	2	1	13	7	6	16	1	1
10. Kemisk-tekniska arb. o. d.	—	—	—	—	—	—	1	2	1
11. Pappersarbetare	5	1	—	5	—	—	3	—	—
12. Grafiska arbetare	5	—	—	—	—	—	2	—	—
13. Andra eller ej specif. industriella arb. (maskinister o. eldare m. fl.)	27	2	2	—	—	—	34	5	4
C. **Handel o. samfärdsel:**									
1. Butiks- o. lagerbiträden	5	—	—	11	1	—	9	—	—
2. Kontorsbiträden	6	2	2	1	—	—	10	—	—
3. Hotell-, kafé- o. restaurantpersonal	3	—	—	25	29	22	3	1	1
4. Landttransportarb. (inkl. springpojkar)	15	22	21	—	—	—	38	25	25
5. Vattentransportarbetare	19	8	7	—	—	—	24	8	8
6. Väg-, vatten- o. järnvägsbyggnadsarbetare	—	5	5	—	—	—	—	—	—
7. Annan eller ej specif. personal	21	21	21	4	3	1	30	37	36
D. **Annat eller ej specif. arbete:**									
1. Tjänstefolk	—	—	—	248	134	119	—	—	—
2. Grofarbetare	95	101	101	—	—	—	100	88	88
3. Andra	34	—	—	41	—	—	35	—	—
E. **Immateriell verksamhet**	—	1	1	1	—	—	—	—	—
Summa	**416**	**225**	**220**	**381**	**182**	**154**	**470**	**214**	**206**

[1] Jfr häfte I, s. 49, noten.

Digitized by Google

arbetsförmedlingsanstalt[1]
talet år 1903.

11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
månad.			September månad.						Summa (under tredje kvartalet).		
Kvinnliga afdelningen.			Manliga afdelningen.			Kvinnliga afdelningen.					
Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.
1	3	3	39	24	9	—	—	—	119	46	30
1	—	—	14	21	21	1	1	1	30	41	41
1	—	—	54	36	25	—	—	—	190	67	52
—	—	—	54	38	34	—	—	—	126	67	62
1	—	—	13	4	4	—	—	—	31	9	9
1	1	1	—	—	—	1	—	—	2	1	1
11	—	—	4	—	—	8	1	—	44	2	1
25	6	5	2	—	—	29	5	5	85	22	19
6	6	6	9	5	3	11	8	7	66	29	24
—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	3	1
5	—	—	4	2	2	7	1	1	29	4	3
1	—	—	2	1	1	—	—	—	10	1	1
—	—	—	32	2	2	—	—	—	96	9	8
22	14	7	10	—	—	31	10	8	86	25	15
1	2	2	18	1	1	7	1	1	43	6	6
27	46	34	2	—	—	54	55	47	114	181	104
—	—	—	39	59	45	—	—	—	92	106	91
—	—	—	23	1	1	—	—	—	66	17	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5
1	3	3	24	36	33	3	6	3	83	106	97
220	131	121	—	1	—	343	292	208	811	558	448
—	—	—	118	142	140	—	—	—	318	331	329
34	—	—	53	—	—	49	—	—	246	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
358	212	182	515	374	321	544	390	281	2,684	1,587	1,364

Digitized by Google

Verksamheten vid *Kristiania* under *tredje* kvar-

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Yrkesgrupper.	Juli månad.						Augusti		
	Manliga afdelningen.			Kvinnliga afdelningen.			Manliga afdelningen.		
	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.
A. **Jordbruk m. m.** . .	19	34	33	—	8	8	35	21	20
B. **Industri o. handtverk:**									
1. Sten-, ler- o. glasarbetare .	4	9	9	—	—	—	10	8	7
2. Metallarbetare	71	25	23	—	—	—	122	42	37
3. Maskin- o. skeppsbyggnadsarbetare									
4. Byggnadsarbetare	109	48	46	—	—	—	121	37	35
5. Trävaruarbetare	14	4	4	—	—	—	13	3	2
6. Läderberedningsarbetare . .	1	—	—	—	—	—	3	1	—
7. Textilarbetare	1	—	—	—	—	—	2	—	—
8. Beklädnadsarbetare	1	—	—	7	5	5	3	1	—
9. Närings- o. njutningsmedelsarbetare	8	—	—	3	—	—	16	1	1
10. Kemisk-tekniska arb. o. d. .	—	—	—	—	—	—	1	1	1
11. Pappersarbetare	2	—	—	—	1	1	3	—	—
12. Grafiska arbetare	1	—	—	2	—	—	2	—	—
13. Andra eller ej specif. industriella arb. (maskinister o. eldare m. fl.)	16	1	1	—	—	—	14	1	1
C. **Handel o. samfärdsel:**									
1. Butiks- o. lagerbiträden . .	10	—	—	11	4	4	8	1	—
2. Kontorsbiträden	3	—	—	—	—	—	2	—	—
3. Hotell-, kafé- o. restaurantpersonal	4	5	4	19	15	12	3	—	—
4. Landttransportarbetare (inkl. springpojkar)	195	62	56	—	—	—	182	69	62
5. Vattentransportarbetare . .	17	1	1	—	—	—	13	—	—
6. Väg-, vatten- o. järnvägsbyggnadsarbetare	54	8	8	—	—	—	64	24	24
7. Annan eller ej specif. personal	17	6	6	—	—	—	12	—	—
D. **Annat eller ej specif. arbete:**									
1. Tjänstefolk	—	3	3	268	306	305	—	1	1
2. Grofarbetare	211	171	168	14	14	14	189	130	129
3. Andra	33	—	—	3	—	—	23	—	—
E. **Immateriell verksamhet** .	4	2	2	1	1	1	4	1	—
Summa	**795**	**379**	**364**	**328**	**354**	**350**	**845**	**342**	**320**

[1] Jfr häfte I, s. 49, noten.

Digitized by Google

arbetsförmedlingsanstalt[1]

talet år 1903.

11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
månad.			September månad.						Summa (under tredje kvartalet).		
Kvinnliga afdelningen.			Manliga afdelningen.			Kvinnliga afdelningen.			Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.
Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.			
4	4	4	30	28	24	7	9	9	95	104	98
—	—	—	11	8	7	—	—	—	25	25	23
—	—	—	97	14	12	1	—	—	291	81	72
—	—	—	165	40	37	—	—	—	395	125	118
—	—	—	14	5	5	—	—	—	41	12	11
—	4	4	2	1	1	1	—	—	7	6	5
1	—	—	1	1	1	7	—	—	12	1	1
6	3	3	1	—	—	3	1	—	21	10	8
3	—	—	20	—	—	5	2	2	55	8	8
—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	1
1	2	2	2	—	—	—	1	1	8	4	4
—	—	—	5	3	3	5	1	1	15	4	4
—	—	—	15	—	—	—	—	—	45	2	2
6	1	1	5	1	1	7	1	—	47	8	6
—	2	2	3	—	—	—	—	—	8	2	2
16	14	14	4	4	3	28	15	11	74	53	44
—	—	—	220	65	56	1	—	—	598	196	174
—	—	—	16	—	—	—	—	—	46	1	1
—	—	—	60	9	2	—	—	—	178	34	34
—	—	—	15	3	3	—	—	—	44	9	9
312	437	434	—	2	1	462	610	558	1,042	1,359	1,302
4	11	11	269	128	127	21	14	11	708	468	460
3	—	—	22	—	—	3	—	—	87	—	—
3	—	—	3	1	1	—	—	—	15	5	4
359	478	475	981	806	284	551	654	598	3,859	2,513	2,396

Digitized by Google

Verksamheten vid offentliga arbets-

under *tredje* kvar-

(Efter »Reichs-

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Yrkesgrupper.	Juli månad.						Augusti		
	Manliga afdelningen.			Kvinnliga afdelningen.			Manliga afdelningen.		
	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbetssökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.
A. **Jordbruk m. m.**	4,736	5,368	2,980	418	1,887	323	4,820	5,801	3,345
Bergshandtering m. m.	18	231	7	8	31	30	8	68	2
B. **Industri o. handtverk:**									
1. Sten- o. lerarbetare	784	876	540	2	10	1	669	781	465
2. Metallarbetare 3. Maskin- o. skeppsbyggnadsarbetare	29,978	15,859	15,468	491	384	309	32,501	16,013	16,032
4. Byggnadsarbetare	16,365	13,356	9,486	105	41	34	16,916	13,601	9,555
5. Trävaruarbetare	11,954	8,256	5,773	45	32	19	11,511	9,561	6,888
6. Läderarbetare	3,606	1,831	1,345	17	14	4	3,794	2,197	1,542
7. Textilarbetare	1,613	1,113	1,175	882	817	740	1,660	1,082	1,198
8. Beklädnadsarbetare	7,349	6,410	4,473	1,462	1,872	1,333	7,510	6,145	4,149
9. Närings- o. njutningsmedelsarbetare	10,100	6,345	5,677	145	141	96	10,072	6,731	4,102
10. Kemisk-tekniska arb. o. d.	59	79	62	22	20	14	41	93	78
11. Pappersarbetare	1,190	278	200	321	411	266	1,178	321	247
12. Grafiska o. konstindustriella arbetare	3,011	693	574	434	277	224	3,720	870	804
13. Andra eller ej specif. industriella arbetare	15,597	9,891	8,034	991	1,067	536	13,772	9,605	7,477
C. **Handel o. samfärdsel:**									
1. Handelspersonal	8,337	4,366	3,935	369	221	87	10,802	8,117	7,277
2. Försäkringspersonal	2	8	—	—	—	—	3	1	—
3. Hotell-, kafé- o. restaurantpersonal	11,718	9,516	9,148	3,280	4,202	2,014	11,080	8,351	7,930
4—6. Transport- o. d. personal	2,681	1,710	1,059	—	—	—	6,402	5,222	4,909
D. **Annat eller ej specif. arbete:**									
(Icke yrkesarbetare, kvinnliga tjänare o. d.)	12,876	7,063	5,657	16,976	18,530	9,954	12,163	7,311	5,907
Summa	**141,974**	**96,249**	**75,593**	**25,968**	**29,957**	**15,984**	**148,622**	**101,871**	**81,907**

[1] De i tabellen meddelade uppgifterna omfatta alla de mera betydande arbetsförmedlingsanstalter

Digitized by Google

förmedlingsanstalter[1] i *Tyskland*

talet år 1903.

arbeitsblatt».)

11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
m å n a d.			S e p t e m b e r m å n a d.						S u m m a (under tredje kvartalet).		
Kvinnliga afdelningen.			Manliga afdelningen.			Kvinnliga afdelningen.			Arbets-sökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.
Arbets-sökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbets-sökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.	Arbets-sökande.	Lediga platser.	Tillsatta platser.			
390	915	314	5,190	6,393	3,461	379	1,081	266	**15,933**	**21,445**	**10,689**
1	1	1	48	145	34	—	—	—	**83**	**476**	**74**
10	46	9	765	909	526	4	34	5	**2,234**	**2,656**	**1,546**
888	739	652	33,188	16,814	16,637	829	681	583	**97,875**	**50,490**	**49,681**
140	67	56	17,242	16,037	10,662	129	66	54	**50,897**	**43,168**	**29,847**
48	32	23	12,676	10,019	7,020	41	35	25	**36,275**	**27,985**	**19,748**
18	12	6	3,410	2,864	1,861	6	10	5	**10,851**	**6,928**	**4,768**
898	739	672	1,634	1,055	1,110	858	915	779	**7,545**	**5,721**	**5,674**
1,605	1,646	1,335	8,617	8,026	5,321	1,435	1,913	1,305	**27,978**	**26,012**	**17,916**
152	126	1,890	10,070	6,964	5,857	143	209	166	**30,682**	**20,516**	**17,788**
19	30	25	103	101	82	17	25	19	**261**	**348**	**280**
329	459	284	1,237	431	316	400	621	357	**4,655**	**2,521**	**1,670**
518	393	335	3,935	1,080	1,025	589	434	381	**12,207**	**3,747**	**3,343**
1,192	1,315	822	15,749	13,562	10,264	1,123	1,515	725	**48,424**	**36,955**	**27,858**
393	280	128	11,654	9,820	8,546	393	305	154	**31,948**	**23,109**	**20,127**
—	—	—	3	—	—	23	—	—	**31**	**9**	—
3,141	3,974	1,993	10,380	7,721	7,250	3,361	3,967	1,971	**42,960**	**37,781**	**30,306**
17	16	16	3,720	2,648	2,209	—	—	—	**12,820**	**9,596**	**8,198**
17,025	20,484	10,238	13,744	9,688	7,679	18,661	24,420	12,033	**91,445**	**87,496**	**51,468**
26,784	**31,274**	**18,799**	**153,365**	**114,277**	**89,860**	**28,391**	**36,231**	**18,828**	**525,104**	**406,859**	**300,971**

i Tyskland — c:a 600 — hvilka anordnats af kommuner eller organisationer af olika slag.

Digitized by Google

Arbetsförhållandena å olika orter i riket.

(Enligt ombudens rapporter.)

I alla länder, hvarest en ordnad arbetsstatistik blifvit införd, har man kommit till insikt om, att arbetsstatistiken för lösande af sin uppgift att klargöra ställningar och förhållanden på arbetsmarknaden och inom arbetarevärlden icke bör vara enbart begränsad till den rent statistiska metoden, utan att densamma i så stor utsträckning som möjligt, till belysande af de införskaffade sifferuppgifterna eller där sådana icke stå att erhålla, äfven bör betjäna sig af den beskrifvande metoden. Sedan arbetsstatistiken numera i vårt land erhållit en något fastare organisation och särskilda med ortsförhållandena förtrogna ombud kunnat anställas å vissa platser i riket för att biträda vid det arbetsstatistiska arbetet, har det därför ansetts lämpligt att, såsom sker i öfriga länder, för den arbetsstatistiska tidskriften söka åstadkomma regelbundna beskrifvande öfversikter rörande ställningen på arbetsmarknaden.

Denna uppgift, som först i den mån det arbetsstatistiska arbetet hunnit utvecklas och organiseras, kan lösas i större omfattning, har till en början måst begränsas till ett försök att genom ombudens medverkan bekomma vissa viktigare upplysningar. I den för ombuden utfärdade instruktion har sålunda blifvit dem ålagdt att utöfver de regelbundet återkommande statistiska uppgifter, de hafva att insamla och insända till den arbetsstatistiska afdelningen, införskaffa uppgifter angående ställningen å arbetsmarknaden och särskildt rörande förändringar med afseende å arbetstillgång, arbetslön och arbetstid inom olika näringsgrenar, därvid omfattningen och beskaffenheten af inträffade förändringar böra redovisas så detaljeradt som möjligt. De uppgifter af ifrågavarande slag, som, under strängt kontrollerande af uppgifternas riktighet, af ombudet insamlats, skola af ombudet sammanföras i en *kvartalsrapport*, som under den första månaden i hvarje efterföljande kvartal skall ingifvas till den arbetsstatistiska afdelningen. Det har dock i instruktionen blifvit uttryckligen förutsatt, att dessa rapporter till en början icke kunna blifva så omfattande, som önskvärdt vore, utan att i desamma endast skulle upptagas ett mindre antal viktigare meddelanden.

Digitized by Google

Från en del af ombuden hafva ännu icke ingått några dylika rapporter, och de första rapporter, som af andra ombud afgifvits, hafva naturligtvis varit af ganska växlande omfattning, innehåll och värde, hvilket ju ock varit att vänta, så länge ombuden icke hunnit blifva fullt förtrogna med alla dem förelagda uppgifter.

För att dessa meddelanden om ställningen på arbetsmarknaden skola blifva fullt tillfredsställande, är det emellertid önskligt *dels* att desamma blifva i görligaste mån likformigt affattade för olika orter och yrken och *dels* att arbetsgifvare- och arbetareorganisationer samt enskilda representativa arbetsgifvare och andra sakkunniga personer allmänt intresseras för att afgifva erforderliga uppgifter. Det tillmötesgående, som hittills från såväl arbetsgifvares som arbetares sida visats den arbetsstatistiska afdelningen vid dess arbeten, torde ock vara en borgen för, att deras medverkan äfven i nu berörda afseende skall vara att påräkna, särskildt som åstadkommandet af dylika öfversikter öfver ställningen på arbetsmarknaden för dem själfva måste blifva af omedelbart intresse. För införskaffande af de önskade uppgifterna har därför utarbetats det å sid. 152 meddelade frågeformulär litt. I, hvilket är affattadt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af »Kaiserl. Statistisches Amt» i Berlin för samma ändamål använda formulär, och kommer detsamma från och med ingången af år 1904 att, genom förmedling af platsombuden och i vissa fall direkt af afdelningen, i och för besvarande öfverlämnas till arbetsgifvare- och arbetareorganisationer samt ett antal större representativa arbetsgifvare å viktigare orter i riket. På grundvalen af det material, som på denna väg erhålles, hafva respektive ombud därefter att utarbeta sina kvartalsrapporter öfver ställningen å arbetsmarknaden. I den mån vederbörande fackförbund, lokalafdelningar af sådana och fristående fackföreningar kunna befinnas villiga att därom afgifva uppgifter, skola särskilda formulär äfven upprättas och ställas till ombudens förfogande för införskaffande af regelbundna statistiska uppgifter om dels organisationsväsendets utveckling och dels arbetslöshet inom olika yrken.

I likhet med de meddelanden af motsvarande art, som regelbundet sammanställas och offentliggöras i de officiella arbetsstatistiska tidskrifterna i utlandet, komma dessa rapporter angående ställningen å arbetsmarknaden och dylikt att införas i afdelningens »Meddelanden» under en särskild rubrik med angifvande af meddelarens namn eller signatur. Ombuden hafva, som nämndt, sig uttryckligen ålagdt att kontrollera riktigheten af de meddelade uppgifterna, och för öfrigt torde det i Sverige liksom i andra länder kunna påräknas, att hvar och en, som åtager sig att afgifva uppgifter eller besvara spörsmål till den officiella arbetsstatistiska tidskriften, känner det såsom en oafvislig plikt att endast lämna fullt korrekta meddelanden.

Digitized by Google

Kungl. Kommerskollegii afdelning
för arbetsstatistik.

Frågeformulär I.

***Uppgifter** angående **ställningen å arbetsmarknaden** under ..... månad år 19... afgifna den ..... 19.... af .....*

Uppgifterna afse förhållandena inom ..... (yrkesgren) i ..... (stad, köping, län).

Frågor.	Svar.
1. Hurudan var under månaden *tillgången å arbete* inom Eder industrigren? Har i jämförelse med förhållandena under föregående månad därutinnan inträdt: *a) förbättring?* *b) försämring?* Hvilka närmare upplysningar kunna därom lämnas?	
2. Förekom under månaden inom Eder industrigren: *a) öfverflöd på arbetskraft?* *b) brist på arbetskraft?* Hvilka närmare upplysningar kunna därom lämnas?	
3. Har till Eder kännedom kommit, att under månaden inom Eder industrigren inträffat några mera omfattande: *a) löneförhöjningar?* *b) lönesänkningar?* Hvilka närmare upplysningar kunna därom lämnas?	
4. Har till Eder kännedom kommit, att under månaden inom Eder industrigren i större omfattning förekommit: *a) öfvertidsarbete?* *b) förkortning af arbetstiden?* på grund af minskad tillgång på arbete? på grund af andra orsaker och i sådant fall hvilka? Hvilka närmare upplysningar kunna därom lämnas?	
5. Hafva under månaden några viktigare händelser inträffat inom Eder industrigren och i sådant fall hvilka (nya företags tillkomst, rörelsers nedläggande, strejker el. d.)?	
6. Jämförelse med motsvarande tid under föregående år?	
7. Anmärkningar och tillägg.	

OBS. Frågeformuläret torde i tillämpliga delar besvaras så fullständigt ske kan samt därefter benäget insändas till .....

Digitized by Google

Såsom i det föregående blifvit framhållet, kunna dessa meddelanden angående ställningen på arbetsmarknaden först under nästinstundande år, sedan planen för uppgifternas insamlande blifvit fastställd samt ett tillräckligt antal sakkunniga korporationer och enskilda utlofvat sin medverkan, regelbundet inflyta samt till såväl innehåll som affattning blifva mera likartade. Som emellertid en del af de rapporter, som redan under innevarande år ingått från vissa ombud, äro af stort intresse, skall i det följande återgifvas ett utdrag af dessa meddelanden.

Uppsala.

April—juni. *Arbetslöshet* torde icke på något arbetsområde hafva varit rådande. — *Förändringar i lönevillkoren* hafva under kvartalet, såvidt upplysningar stått att vinna, i nämnvärd omfattning ägt rum endast inom två näringsgrenar, nämligen kakelindustrien och metallmanufakturen. Kakelindustrien bedrifves inom Uppsala med omnejd af fyra fabriker, vid hvilka arbetslönen för kakelformning och kakelugnssättning utgår efter ackordssystem i enlighet med prislistor, som å arbetarnes sida äro antagna af Uppsala kakelarbetarefackförening samt gälla för år med viss uppsägningstid. I prislistorna för kakelugnssättning, hvilkas grundpris beräknas vara något lägre än de i Stockholm gällande, har, räknadt från den 15 maj 1903, inträdt den förändring, att prisförhöjning beträffande sättningspris för de af samtliga fabriker tillverkade enkla, släta ugnarna ägt rum med 25 öre pr skift, hvarjämte bestämts, att sockel, fris och sims — hittills räknade för tillhopa två skift — härefter räknas för tillhopa tre skift. För kakelformare och öfriga kakelarbetare har däremot ingen löneförändring under kvartalet inträdt. — Vid stadens största *metallvarufabrik* — med tillverkning hufvudsakligen af velocipeder och kirurgiska instrument — tillämpas sedan gammalt dels rent ackordssystem, dels rent timpenningssystem. De af arbetsgifvaren fastställda priserna hafva gällt endast tills vidare, med förändringsrätt utan uppsägningstid. Under mars och april månader försiggick vid verkstaden en lönerörelse, hvilken resulterade i ett antal förändringar i prislistan, mestadels i riktning af löneförhöjning, undantagsvis äfven sänkning, hvarjämte listan numera har karaktär af en på helt år, räknadt från 1 april, ingången öfverenskommelse med tre månaders uppsägning, mellan arbetsgifvaren å ena sidan, arbetarepersonalen som en helhet å andra sidan, gällande såväl ackords- som timpris.

Digitized by Google

Organisationsväsendet. En nybildad arbetarefackförening har under kvartalet tillkommit, nämligen åkeriarbetarefackföreningen (drosk- och hyrkuskar). Därjämte har början gjorts till återupplifvande af träarbetarefackföreningen (byggnads- och möbelsnickare); liknande försök att upplifva den flere gånger upprättade och åter afdomnade grofarbetarefackföreningen hafva misslyckats. Ett af Svenska arbetareförbundets afdelning på platsen gjordt försök att bilda sektion af träarbetare inom byggnadsfacket har äfvenledes varit utan framgång.

Beträffande medlemsantalet hafva om nedanstående föreningar följande upplysningar inhämtats:

	Medlemmar.		Medlemmar.
Kakelarbetareff.	104 à 108	Skrädderiarbetareff.	25 à 27
Järn- och metallarbetareff. .	107	Bleck- och plåtslageriarbetareff.	25 à 30
Murareff.	50	Gjutareff.	18
Bagareff.	35	Tobaksarbetareff.	15 à 20
Skoarbetareff.	30 à 35	Åkeriarbetareff.	15 à 17

N. A.

Eskilstuna.

April—juni. *Tillgången på arbete* har under kvartalet varit normal och har någon förbättring i konjunkturerna förmärkts, hvilket haft till följd, att arbetsstyrkorna vid en del verkstäder ökats. Inom järn- och metallindustrien voro dock vid kvartalets utgång 21 arbetare utan arbete, hvilket kan betraktas såsom ett stort antal vid denna årstid. — *Strejker* hafva under kvartalet ägt rum vid en träförädlingsfabrik (c:a 100 man, däraf 51 organiserade) och vid tvänne kakelfabriker, hvarjämte tre af stadens större industriella anläggningar berördes af *lockouten* inom den mekaniska verkstadsindustrien. — Några förändringar i *arbetstiden* hafva icke kommit till ombudets kännedom. — Inom järn- och metallindustrien anses *arbetsförtjänsten* i medeltal för till myndig ålder komna arbetare uppgå till 20 kronor i veckan. Löneregleringar af större omfattning hafva under kvartalet ägt rum endast vid ett stålpressningsverk, där plåtslagarne (18 st.) erhållit någon löneförhöjning, samt vid en smidesfabrik, där genom skiljedom en reglering förekommit, därvid särskildt sliparne erhållit någon löneförhöjning och timpenningen ökades för verktygsarbetarne (5 st.).

Enligt af ombudet inhämtade uppgifter äro *aflöningsförhållandena* på platsen följande: inom skrädderiyrket: för lärlin-

Digitized by Google

gar 100 à 150 kronor för år jämte mat och husrum; lärlingstiden är obligatoriskt tre år; för gesäller 800—1,000 kronor pr år, därvid dock är att märka, att flera olika aflöningssystem äro rådande. Under det att de flesta gesäller arbeta och erhålla aflöning pr styck, uppbära åter andra, som endast sysselsättas med reparationsarbete, aflöning pr dag eller pr vecka. Denna veckoaflöning är i afseende på storlek mycket varierande under olika årstider, i det den under den s. k. säsongen kan uppgå till 40 à 50 kronor, men andra tider nedsjunka ända till 10 kronor. — Inom skomakeriyrket finnas ej några bestämmelser angående lärlingstid. Nybörjare i yrket aflönas i allmänhet med 20 à 25 kronor pr år jämte mat och husrum, men stiger deras aflöning allt efter ökad färdighet till 2 à 3 kronor i veckan. En fullärd skomakeriarbetare erhåller 18 à 20 kronor pr vecka. Växlande tid- och stycklön. Konjunkturerna inom skomakeriyrket uppgifvas vara dåliga.

L. J.

Norrköping.

April—juni. Af i staden förefintliga *arbetsgifvareföreningar* är textilföreningen i Norrköping den förnämsta. Denna förening har, enligt § 1 af dess stadgar, »till ändamål dels att genom samfälldt, enigt och humant uppträdande af arbetsgifvarne verka för bevarandet af ett godt förhållande mellan dem och arbetarne, söka förhindra, att detta störes genom öfvergrepp från någondera sidan, samt att bilägga möjligen uppkomna tvister mellan arbetsgifvare och arbetare, dels ock att på grundvalen af ömsesidig ansvarighet mellan föreningens medlemmar öfvertaga den arbetsgifvarne genom lagen angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete den 5 juli 1901 ålagda ersättningsplikt, i hvad den afser olycksfall, som medför invaliditet eller döden.» Ur stadgarna kan vidare anföras: *att* ingen firma må upptagas som medlem af föreningen, så länge firman har ouppgjorda tvister med sina arbetare; *att* vid föreningens sammankomster, då frågor föreligga om beslutande af lockout, hvarje firma med intill 50 fasta arbetare äger en röst samt dessutom en röst för hvarje nytt påbörjadt 50-tal fast anställda arbetare (dock må ingen firma äga mera än 10 röster); *att* framställningar från fackförening till någon föreningens medlem omedelbart skola till dess styrelse anmälas, för att denna medelst underhandling må träffa nöjaktig öfverenskommelse; *att* ingen föreningens medlem får på egen hand afsluta någon öfverenskommelse med fackförening; *att*, då strejk utbryter hos någon af föreningens medlemmar, denne är skyldig att genast anmäla detta till styrelsen samt afgifva en

Digitized by Google

närmare redogörelse för förhållandet och en förteckning öfver samtliga strejkande arbetare, hvilken förteckning, så fort ske kan, af styrelsen tillställes alla föreningens medlemmar (och äro dessa förständigade att icke hos sig anställa någon af de strejkande arbetarne, förrän 14 dagar förflutit efter strejkens slut); *att* det, äfven efter det en strejk utbrutit, är styrelsens plikt att med all kraft söka genom underhandling uppnå en tillfredsställande lösning, samt att, därest detta icke lyckas under loppet af de första åtta dagarna, allmän sammankomst skall utlysas för att bestämma, hvilka åtgärder böra vidtagas, därvid dock minst $^5/_6$ af de afgifna rösterna måste vara för lockout, för att sådan skall inträda (medlem, hos hvilken strejk pågår, må icke deltaga i omröstning om sådan fråga); *att* vid ordnande af förefallande stridigheter må iakttagas, att öfverenskommelse icke träffas, hvarigenom utom fackförening stående arbetare eller arbetare, som ej deltagit i strejk, får det mindre gynnsamt ställdt än de öfriga; *att* medlem af föreningen, som bryter mot förbudet att anställa strejkande arbetare eller uraktlåter att ställa sig beslut om lockout till efterrättelse, är skyldig utgifva skadestånd o. s. v.

Öfriga arbetsgifvareföreningar i Norrköping äro: byggmästareföreningen, målaremästareföreningen, plåtslagareföreningen och skomakareföreningen.

Af *arbetarefackföreningar* i Norrköping funnos under kvartalet följande:

a) till arbetarekommunen hörande:

	Medlemmar.		Medlemmar.
Svenska bageriarb.-förb. afd.	30	Svenska skoarbetareförb. afd. . . .	80
» bleck- & plåtslagareförb. afd.	37	» skrädderiarb.-förb. afd. . .	60
» hamn- & stufveriarb.-ff. . . .	300	Maskinsnickareff.	25
Södra hamnarbetareff.	40	Svenska sågverksindustr.-arb.-förb. afdelning	175
Svenska murareförb. afd.	70	» tobaksarbetareförb. afd. .	53
Möbelarbetareff.	46	» bryggeriarbetareförb. afd. .	67
Repslageriarbetareff.	9		

b) från arbetarekommunen skilda:

Bergs bolags arbetareff. . . . . (20)	Sockerbruksarbetareff. . . . .
Svenska järn- och metallarb.-förb. afd. . .	Svenska grofarbetareförbundets afd. (30)
» gjutareförbundets afd.	» målareförb. afd. . . . . (180)
» typografklubbens afd.	Holmens pappersarb.-ff. . . . . (70)
Byggnadsfackföreningen	

Sjuk- och begrafningskassor finnas i Norrköping till ett antal af 30, däraf 24 äro inregistrerade.

H. L.

Digitized by Google

Kalmar.

April—juni. Tvenne *arbetsgifvareföreningar* finnas på platsen, nämligen skomakeriidkareföreningen och byggmästareföreningen. *Arbetarefackföreningarna* voro under kvartalet 16 till antalet och afsågo följande yrken:

måleriarbetare	järn- och metallarbetare
mureriarbetare	bageriarbetare
träarbetare	transportarbetare
kakelugnsmakare	typografer
grofarbetare	bryggeriarbetare
tändsticksarbetare	stenarbetare
skomakeriarbetare	tapetserare och sadelmakare
skrädderiarbetare	järnvägspersonal

Under kvartalet hafva inga anmärkningsvärda händelser inträffat inom arbetsmarknaden; arbetstillgången har varit normal. För olika yrkesgrupper ställde sig *arbetsförhållandena* på följande sätt:

Måleriarbetare:

Timlön: för lärlingar 7—18, för gesäller 38.
Daglig arbetstid: 10 timmar från kl. 6 f. m.—6 e. m. (2 tim. måltidsrast).

Mureriarbetare:

Timlön: varierande mellan 20 och 43 öre.
Daglig arbetstid: (lika med föregående).

Träarbetare:

Timlön: varierande mellan 25 och 35 öre.
Daglig arbetstid: 11 timmar från kl. 6 f. m.—7 e. m. (2 tim. måltidsrast).

Kakelugnsmakare:

Veckolön: för gesäller 15 à 30 kr; för andra arbetare 5—18 kr.
Daglig arbetstid: (lika med föregående).

Grofarbetare:

Timlön: 20 à 25 öre.
Daglig arbetstid: 10 timmar från kl. 6 f. m.—6 e. m. (2 t. rast).

Tändsticksarbetare:

Timlön: för yngre 6—14 öre, för äldre 15—19 öre.
Daglig arbetstid: 11 timmar från kl. 6 f. m.—7 e. m. (2 t. rast).

Skomakeriarbetare:

Veckolön: 10—15 kronor.
Daglig arbetstid: 11 timmar från kl. 7 f. m.—8 e. m. (2 tim. rast).

Digitized by Google

Skrädderiarbetare:

Veckolön: 12—20 kronor.
Daglig arbetstid: lika med föregående.

Järn- och metallarbetare:

Timlön: varierande mellan 10 och 35 öre.
Daglig arbetstid: 10 timmar från kl. 6 f. m.—6 e. m. (2 t. rast).

Bageriarbetare:

Veckolön: för lärling 5—12 kronor, för gesäll 14—22 kronor.
Daglig arbetstid: 11 timmar.

Transportarbetare:

Timlön: 40 à 50 öre.

Typografer:

Veckolön: varierande mellan 15 och 26 kronor.
Daglig arbetstid: 10 timmar från kl. 7 f. m.—7 e. m. (2 t. rast).

Bryggeriarbetare:

Veckolön: varierande mellan 11 och 25 kronor.
Daglig arbetstid: 11 timmar från kl. 6 f. m.—7 e. m. (2 t. rast).

Stenarbetare:

Timlön: 23—35 öre.
Daglig arbetstid: 11 timmar från kl. 6 f. m.—½ 7 e. m. (1 ½ t. rast).

Järnvägsarbetare:

Timlön: 25—30 öre.
Daglig arbetstid: 10 timmar från kl. 6 f. m.—6 e. m. (2 t. rast).

Tapetserare och sadelmakare:

Veckolön: varierande mellan 10 och 18 kronor.
Daglig arbetstid: 10 ½ timmar från kl. 6 f. m.—6 e. m. (1 ½ t. rast).

Juli—september. Några förändringar å arbetsmarknaden hafva icke förekommit.

Hj. A.

Karlskrona.

April—juni. *Tillgången på arbete* har under kvartalet varit normal. »Ingen, som kan och vill arbeta, har behöft vara utan arbetsförtjänst.» Inom den för länet viktiga stenindustrien förspörjes dock en viss osäkerhet. — Fiskarebefolkningen på öarna utanför

Digitized by Google

Karlskrona klagar öfver fiskens försvinnande, hvilket man här liksom annorstädes är böjd tillskrifva »för mycket skjutande». Ett faktum är ock, att tillgången på sill börjat blifva synnerligen knapp. I slutet af juni betingade färsk sill i Karlskrona ett pris af kr. 2,40 à 2,50 pr val, då priset under motsvarande årstid förut varit 25 öre, understundom t. o. m. endast 10 öre pr val. — I midten af maj träffades under hand godvillig öfverenskommelse mellan byggnadssnickare och byggmästare i Karlskrona om 3 öres förhöjning af förut gällande timlöner, så att dessa därefter för byggnadssnickare kommo att uppgå till 30, 33, 35 och 37 öre. En rörelse bland en del mureriarbetare under maj månad för bekommande af högre timlön rönte icke understöd från fackföreningen och föranledde ej till någon ändring. Under en dag i juni strejkade handtlangarne vid ett byggnadsföretag i Karlskrona. Den 25 juni strejkade ett 60-tal arbetare vid ett stenhuggeri i V. Rödeby (rörande dessa strejker se afdelningens »Meddelanden», sid, 70—71). I sammanhang härmed torde böra omnämnas, att icke mera än 25 % af stenarbetarne i Blekinge län, enligt hvad det uppgifves, tillhöra någon arbetareorganisation, i hvilket afseende helt andra förhållanden råda bland stenhuggeriarbetarne på västkusten.

Vid kvartalets slut funnos i Karlskrona 4 *arbetsgifvareföreningar*, nämligen bagare-, målare-, skomakare- och skräddaremästareföreningarna samt 18 *arbetarefackföreningar*

inom följande yrken:

bageriarbetare,	mureriarbetare,
bleck- och plåtslageriarbetare,	måleriarbetare.
bokbinderiarbetare,	möbelsnickeriarbetare.
byggnadssnickeriarbetare,	skomakeriarbetare.
garfveriarbetare,	skorstensfejeriarbetare.
grofarbetare,	skrädderiarbetare.
hattmakeriarbetare,	tapetserarearbetare.
järn- och metallarbetare,	tobaksarbetare.
kakelarbetare.	typografer.

Juli—september. Ytterligare en *arbetarefackförening* har tillkommit i Karlskrona, nämligen bland charkuteriarbetare. Inom stenindustrien hafva under kvartalet flera störande afbrott förekommit. Den 1 juli nedlades ett stenhuggeri på Gunön invid Karlshamn, hvarigenom c:a 120 man blefvo utan sysselsättning, af hvilka dock en mängd erhöllo anställning vid stenhuggerier i Norge, där man vid denna tid låg inne med stora beställningar från England. — Den 5 juli återupptogs arbetet i V. Rödeby, där strejk varit rådande i 11 dagar; den 1 aug. strejkade arbetarne, 64 man, hos en

Digitized by Google

stenhuggerifirma vid Stilleryd samt å Klafön (arbetet återupptogs efter 8 dagar, sedan arbetarnes fordran på löneförhöjning delvis blifvit beviljad) och samtliga stenhuggare (59 man) vid ett annat stenhuggeri. — Inom öfriga yrkesgrenar hafva normala arbetsförhållanden varit rådande, och hafva tillgången på arbete och tillgången på arbetskraft i allmänhet täckt hvarandra. — Nytt *löneaftal* har blifvit ingånget mellan bokbinderiarbetarefackföreningen och resp. arbetsgifvare att gälla under 1 år från den 1 okt. 1903 med 3 månaders uppsägningstid, och är löneaftalet af hufvudsakligen följande innehåll: lärotid: 5 år, räknad från fyllda 15 år; timlön: a) för lärling resp. 8 1/3, 10, 15, 20 och 25 öre, b) för arbetare under första utlärlingsåret 30 öre, för fullgod arbetare 33 1/3 öre; veckoarbetstid: 60 timmar; öfvertidsprocent: 25 % förhöjning för de första 2 timmarna, för allt öfrigt öfvertidsarbete 50 %. — En lönerörelse bland tunnbinderiarbetarne i Karlshamn har ledt till en förhöjning af gällande ackordspris med 12 % (arbetarne hade ursprungligen begärt 15 % förhöjning).

P. A. R.

Helsingborg.

April—juni. — Under kvartalet var *arbetstillgången* särdeles riklig på grund af årets landtbruks- och industriutställning. Sålunda torde arbetare inom byggnadsfacken samt grofarbetare, till ett antal af 500 à 600 utöfver hvad som under normala förhållanden är fallet, hafva haft arbete å platsen.

Genom underhandlingar mellan resp. fackföreningar i byggnadsfacken och Helsingborgs byggmästareförening hafva fastställts *nya löneaftal* att gälla från den 1 april 1903 till den 1 april 1906 samt därefter år efter år, såvida ej uppsägning sker tre månader före utlöpningstiden. Härigenom höjdes murarnes aflöning från 43 öre till 45 öre per timme, träarbetarnes från 39 till 42 öre samt, efter den 1 april 1904, till 44 öre pr timme, och murerihandtlangarnes från 32 öre till 33 öre i timmen. Till arbetare inom någon af nämnda grupper, som drabbas af olycksfall, utbetalar arbetsgifvare 1 krona per dag i sjukhjälp, räknadt från 4:de dagen efter olycksfallet. Underhandlingar fördes samtidigt om ackordsprislista för murare, och för utarbetande af ackordsprislista för träarbetare utsågos 3 personer af hvardera parten. (För de under kvartalet inträffade *arbetskonflikter* är redogjordt i föregående häfte af afdelningens »Meddelanden».)

Digitized by Google

En ny *arbetsgifvareförening* har under kvartalet tillkommit, nämligen Nordvästra Skånes Byggmästareförening.

Juli—september. Någon nämnvärd förändring å arbetsmarknaden har under kvartalet icke inträffat, med undantag däraf att de stora arbetskonflikterna inom den mekaniska verkstadsindustrien samt vid sko- och handskfabrikerna blefvo afslutade. — Någon *arbetslöshet* utöfver den vanliga har icke förekommit. Från den kringliggande landsbygden har under hela kvartalet rådt en liflig efterfrågan på arbetskraft till landtbrukets tjänst, till följd hvaraf arbetslönerna för sådana arbetare något stigit.

C. J.

Halmstad.

Arbetstid, arbetslön m. m. för arbetare inom olika yrkesgrenar i juli 1908.

Bageriarbetare:

Arbetstid per dygn ej öfverstigande 10 ½ timmar;
Arbetslön:

för *manliga* arbetare:		för *kvinnliga* arbetare:	
ugnsarbetare	23 kr. pr vecka	för kafling	17 kr. pr vecka
trågarbetare	23 » » »	» deggörning	14 » » »
wienerbagare	22 » »	» klappning	13 » » »
tredje bagare	21 » » »	» spritsning vid skifvan	12 » » »
konditor	20 » » »	» afbräckning	12 » » »
bordsarbetare	20 » » »	» dragning vid ugnen	12 » » »

Bleck- och plåtslageriarbetare:

Daglig arbetstid: 10 t., om lördagarna 8 t.;
Arbetslön: för utlärda 35, 40 och vid stor brådska 45 öre pr timme; för lärlingar: andra året 22 öre, tredje året 27 öre och fjärde året 30 öre i timmen.

Bryggeriarbetare:

Daglig arbetstid: 10 t.
Arbetslön: 15 kr. i veckan; utkörarne ha därjämte en liten provision; sköljerskorna ha i allmänhet 7,50 i veckan.

Hamn- och stufveriarbetare:

Daglig arbetstid: 10 t.
Arbetslön: 50 öre pr t. Vid öfvertidsarbete 75 öre pr t. Det mesta arbetet utföres dock på ackord, och blifver förtjänsten för arbetarne i så fall något större.

Järn- och metallarbetare:

Vid gjuterierna:

Daglig arbetstid: 10 t.
Arbetslön: 25—35 öre i t.; vid öfvertidsarbete 50 % förhöjning.

Digitized by Google

Hos smidesmästare:

Daglig arbetstid: 10 t.
Arbetslön: 15—21 kr. i veckan; lärlingar 5—8 kr.

Handskmakeriarbetare:

Daglig arbetstid: 10 t.
Arbetslön: 15—20 kr. i veckan.

Bokbinderiarbetare:

Daglig arbetstid: 10 t.
Arbetslön: 17 à 18 kr. i veckan; för lärlingar: första året 3,50 à 4 kr.; sedan 8—12 kr. i veckan.

Mureriarbetare:

Daglig arbetstid: 10 t.
Arbetslön: 45 öre pr timme; handtlangare 28 öre.

Måleriarbetare:

Daglig arbetstid: 11 t. om sommaren, 6 à 8 t. om vintern.
Arbetslön: 37—40 öre i timmen; lärlingar 5—10 kr. i veckan.

Sadelmakeriarbetare:

Daglig arbetstid: 10 t.
Arbetslön: 15 kr. pr vecka; lärlingar 4—10 kr.

Tapetserare:

Daglig arbetstid: 10 t.
Arbetslön: 18 kr. pr vecka; lärlingar 4—10 kr. pr vecka.

Skomakeriarbetare:

Arbetet utföres nästan uteslutande på ackord, och förtjänsten uppgår i regel till 12 à 15 kr. i veckan; endast sådana arbetare, som användas till lappning och lagning, hafva fast aflöning: omkring 16 kr. i veckan.

Skrädderiarbetare:

Nästan uteslutande ackordsarbete.

Sålunda är sömlönen:		för kavajkostym (enrad.)	12,50
för vinteröfverrock	12 kr.	» » (tvårad.)	13,50
» sommaröfverrock	11 »	» bonjourkostym	18,—
» frack	14 »	» byxor	3,—
» frackkostym	19 »	» väst	2,—

Då fast aflöning förekommer, betalas 18 kr. i veckan, och beräknas arbetsdagen i så fall till 12 t.

Träarbetare:

Daglig arbetstid: 10 t.
Arbetslön: 35—38 öre i t.

Digitized by Google

Möbelsnickare:

Daglig arbetstid: 10 t.

Arbetslön: Arbetet utföres vanligen på ackord, och brukar förtjänsten uppgå till 15, 16, 17, 18 à 20 kr. i veckan; lärlingarne betalas med 3—12 kr. i veckan.

Transportarbetare:

Daglig arbetstid: 10 t.

Arbetslön: Bjälkarbetarne 28 öre i t., vid öfvertid 35 öre; propsarbetarne hafva ackord och förtjäna minst 3 kr. om dagen; öfvertidsarbete betalas med 50 öre i t.

Typografer:

Daglig arbetstid: 10 t. (på soml. ställen under juni, juli o. augusti endast 9 t.)

Arbetslön: Män: 21, 23, 25, 26 och 30 kr. i veckan; kvinnor 6, 8, 10, 12, 14 kr. i veckan; lärpojkar 3—13,65 i veckan.

I juli 1903 funnos i Halmstad följande 4 *arbetsgifvareföreningar:* murbyggmästareföreningen, träbyggmästareföreningen, målaremästareföreningen och skomakeriidkareföreningen. *Arbetarefackföreningarna* voro till antalet 16, nämligen

bageriarbetarefackföreningen,
bleck- och plåtslageriarbetarefackföreningen,
bryggeriarbetarefackföreningen,
hamn- och stufveriarbetarefackföreningen,
järnvägsmannaförbundets afdelning,
järn- och metallarbetarefackföreningen,
handskmakeriarbetarefackföreningen,
murarefackföreningen,
mureriarbetsmäns fackförening,
måleriarbetarefackföreningen,
sadelmakeri- och tapetsörfackföreningen,
skomakeriarbetarefackföreningen,
skrädderiarbetarefackföreningen,
träarbetarefackföreningen,
transportarbetarefackföreningen,
svenska typografföreningens afdelning.

Därjämte finnas i Halmstads närhet:

Söndrums stenhuggare- och transportarbetarefackförening,
Guldbrandstorps stenhuggarefackförening.

Juli—september. Under kvartalet har intet anmärkningsvärdt inträffat å arbetsfältet. *Arbetsbrist* har ej varit rådande, utan har tvärtom *bristen på arbetskraft* varit tämligen kännbar inom somliga yrken (t. ex. murareyrket). — En ny *fackförening* har under kvartalet bildats bland *stenhuggeriarbetarne* i Vapnö socken invid Halmstad.

K. V. P.

Göteborg.

Arbets- och löneförhållanden inom olika yrkesgrenar juli—september 1903.

Bokbinderiarbetare:

Arbetstid: 57 timmar pr vecka.

Veckoförtjänst: För manliga arbetare 22 kr., för kvinnliga 12 kr.

De kvinnliga arbetarna hafva erhållit en löneförhöjning af 2 kr. pr vecka.

I facket äro sysselsatta cirka 250 arbetare, hvaraf en stor del äro yngre och minderåriga. Af de i facket sysselsatta arbetarne äro c:a 100 af de äldre organiserade. Arbetstillgången jämn.

Digitized by Google

(Göteborg.)

Bleck- och plåtslageriarbetare:

Arbetstid: 59 timmar per vecka.
Veckoförtjänst: kr. 23,60.
I facket sysselsättas cirka 115 arbetare, hvaraf c:a 80 äro organiserade.
Arbetstillgången har varit god.

Bryggeriarbetare:

Arbetstid: 60 timmar per vecka.
Veckoförtjänst: För manliga arbetare 18 kr., för kvinnliga kr. 10,80.
I facket äro sysselsatta cirka 750 arbetare, hvaraf c:a 300 äro organiserade.
Vid fem bryggerier tillämpas ej prislistan, utan betalas 14—15 kronor per vecka med 11—12 timmars arbetsdag.

Brädgårdsarbetare:

Arbetstid: 57 timmar per vecka.
Veckoförtjänst: 18 kronor.
I facket sysselsättas ungefär 225 arbetare, hvaraf 115 äro organiserade.
Arbetstillgången under tiden december—april var dålig, under maj—nov. god.

Arbetare vid sågverk och hyflerier:

Arbetstid: 56 ½ à 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänst: 12—18 kr.
I facket sysselsättas omkring 1,050 arbetare, hvaraf c:a 370 äro organiserade.
Arbetstillgången växlande vid olika arbetsställen.

Snickerifabriksarbetare:

Arbetstid: 58, 60, à 62 ½ timmar i veckan.
Veckoförtjänst: 12—18 kr.; kan vid ackordsarbete ökas intill 30 kr.
I facket sysselsättas omkring 875 arbetare, hvaraf ett jämförelsevis ringa antal äro organiserade.
Arbetstillgången god.

Pitpropsarbetare:

Arbetstid: 58 timmar per vecka.
Veckoförtjänst: 21 kr.
Arbetarne ha erhållit 5 % löneförhöjning.
I facket sysselsättas cirka 800 arb. sommartiden; af dessa äro 463 organiserade.

Tunnbinderiarbetare:

Arbetstid: 60 timmar per vecka.
Veckoförtjänst: 24 kr.
I yrket sysselsättas ett 30-tal arbetare, alla organiserade.
Arbetstillgången god.

Gasverksarbetare:

Arbetstid: 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänsten varierar mellan 15,60 och 24 kr.
I facket sysselsättas cirka 200 arbetare utom under sommaren, då antalet betydligt reduceras; endast 25 äro organiserade. Under året har förekommit arbetsaftal med en del af arbetspersonalen med åtföljande premieutbetalning, belöpande sig till 0,1 % af arbetsförtjänsten för år 1902.
Emellan gasverket och en del af personalen finnas kontrakt.

Digitized by Google

(Göteborg.)

Gips- och cementarbetare:

Arbetstid: 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänsten varierar mellan 18, 21 och högst 24 kr.
I facket sysselsättas f. n. 38 arbetare, hvaraf 35 äro organiserade.
Arbetstillgången under året har hittills varit god, men torde mot hösten aftaga.

Gråstensarbetare:

Arbetstid: 60 timmar i veckan, dock mindre under den mörka årstiden.
Veckoförtjänsten varierar mellan 20 och 24 kr.
Löneförhöjning har erhållits med 5 öre per timme.
I facket sysselsättas cirka 150 arbetare, hvaraf 125 äro organiserade.
Gråstensarbetarnes fackförening är en produktionsförening, som håller egna verktyg och åtager sig arbete utan mellanhänder.

Kolbärare:

Arbetstid: 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänsten är omkring 20 kronor.
I facket sysselsättas för närvarande c:a 160 arbetare, hvilka alla äro organiserade.
Begäran om löneförhöjning är inlämnad.

Garfveriarbetare:

Arbetstid: 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänsten varierar mellan 14,50 och 22 kronor.
I facket sysselsättas c:a 56 arbetare, hvaraf 12 äro organiserade.
Arbetstillgången jämn.

Margarinarbetare:

Arbetstid: 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänst: För manliga arbetare kr. 15—18,60, för kvinnliga kr. 9—11,30.
I facket sysselsättas c:a 94 manliga och 22 kvinnliga arbetare, samtliga organiserade.
Arbetstillgången normal.

Måleriarbetare:

Arbetstid: under tiden april—september 58 timmar, oktober—mars 40 timmar i veckan.
Veckoförtjänst: april—september 27 kronor, oktober—mars 16 kronor.
I facket sysselsättas cirka 450 arbetare, hvaraf flertalet äro organiserade.
Arbetet i aftagande.

Statsbanornas maskinarbetare:

Arbetstid: 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänsten är från 10,80—23,40 kr.: på ackordsarbete förtjänas ytterligare c:a 38 %.
Löneförhöjning har erhållits med 1—3 öre per timme för de lägst aflönade.
I facket sysselsättas cirka 500 arbetare, hvaraf hälften äro organiserade.

Pianoarbetare:

Arbetstid: 59 timmar i veckan.
Veckoförtjänsten är i genomsnitt 28 kronor.
I facket sysselsättas för närvarande 90 arbetare, hvaraf 70 äro organiserade.

Digitized by Google

(Göteborg.)

Sjömän:

Arbetstid: minst 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänsten varierar mellan kr. 3: 75 och kr. 17: 20 för sjömän och eldare.
Lönesänkning har under året skett.
I facket äro mönstrade c:a 2,000 manliga, af dessa äro c:a 680 organiserade.
Arbetstillgången ojämn.

Väflagare:

Arbetstid: 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänst: för manliga arbetare 25 kronor.
Löneförhöjning har skett under året med kr. 1: 50 per vecka.
I facket sysselsättas c:a 50 manl. arbetare, hvaraf 43 äro organiserade.

Typografer:

Arbetstid: 56 timmar under 9 månader, 54 timmar under 3 månader.
Veckoförtjänsten är i genomsnitt 25 kr. (för utlärd arbetare).
Minimilön är 21 kr.
Kvinnliga arbetare äro likställda med manliga arbetare.
I facket sysselsättas c:a 365 manliga och kvinnliga arbetare; af dessa äro 350 organiserade.

Järn- och metallarbetare:

Arbetstid: 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänsten är högst 17 kr. för manlig arbetare och 9 kr. för kvinnlig arbetare.
I facket sysselsättas c:a 2.500 manliga och kvinnliga arbetare, hvaraf ungefär 700 äro organiserade.
Arbetstillgången normal.

Modellsnickare:

Arbetstid: 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänsten varierar mellan 15 och 17 kronor.
I facket sysselsättas c:a 50 arbetare, hvaraf 37 äro organiserade.
Arbetstillgången är god.

Sandlossare:

Arbetstid c:a 72 timmar i veckan.
Veckoförtjänsten varierar mellan 20 och 25 kr.
I facket sysselsättas, stadens arbetare oberäknade, 12 män, hvilka alla äro organiserade.
Sandlossarne, som arbeta uteslutande på ackord, äro sysselsatta c:a 8 à 9 månader om året beroende på väderleksförhållandena.

Salt- och sodaarbetare:

Arbetstid: 60 timmar i veckan.
Veckoförtjänsten är 18 kronor.
I facket sysselsättas c:a 28 manliga arbetare, hvaraf 24 äro organiserade.

Digitized by Google

(Göteborg.)

Tegellossare:

Arbetstid: 3 à 4 dagar i veckan.

Veckoförtjänsten är 24 à 30 kronor.

I facket sysselsättas 25 manliga arbetare, hvaraf 17 äro organiserade.

Tegellossarnes arbete varar cirka 7 månader om året, beroende på väderleksförhållandena, och då seglationen, till följd af ishinder upphör, slutar deras arbete.

Textilarbetare:

Arbetstid: 57, 58, 59 à 60 timmar i veckan.

Veckoförtjänst: för manliga arbetare 15—18 kr., för kvinnliga arbetare 7—10 kr., för kvinnliga minderåriga 3: 50—6 kr.

Vid ackordsarbete uppgår veckoförtjänsten för manliga arbetare till 18—25 kr., för kvinnliga till 9—12 kr.

Gardinväfvare ha ackord och förtjäna i genomsnitt 50 öre per timme samt arbeta 7 à 10 timmar per dag.

I facket sysselsättas omkring 2,950 manliga och kvinnliga arbetare, hvaraf c:a 150 organiserade.

Arbetstillgången har under året varit god.

Skoarbetare:

Arbetstid: 60—72 timmar i veckan.

Veckoförtjänst: för manliga arbetare kr. 16 à 18: 50.

I facket sysselsättas c:a 200 manliga och 30 kvinnliga arbetare, hvaraf c:a 100 manliga äro organiserade.

Tobaksarbetare:

Arbetstiden är i regeln 55 timmar i veckan, men å en del fabriker endast 46—50 timmar.

Veckoförtjänst: för manliga arbetare 8—25 kronor, för kvinnliga arbetare 5—22 kronor.

I facket sysselsättas för närvarande c:a 60 manliga och 290 kvinnliga arbetare, hvaraf c:a 80 äro organiserade.

Stufveriarbetare:

Arbetstid: c:a 54 timmar i veckan.

Veckoförtjänst: 24—30 kronor.

I facket sysselsättas c:a 1,200 arbetare, hvaraf ungefär 800 äro organiserade.

Arbetstillgången är god.

Arbetarne betalas efter timpenning och erhålla 40 öre i timmen från kl. 7 f. m.—6 e. m.; efter 6 e. m. är timpenningen 55 öre.

Söndagsarbete betalas med 1 kr. i timmen. Natt- och söndagsarbete förekomma ofta.

Byggnadsfacken:

Arbetstillgången har under sommaren varit särdeles god, och till följd häraf hafva t. ex. träarbetarnes löner stigit betydligt. Någon ordnad tariff finnes dock icke inom detta fack, och arbetarnes organisation räknar blott ett fåtal af yrkets ganska stora numerär.

Digitized by Google

Tablå

utvisande timlöner för gjutare (tillhörande fackförening) **vid gjuterier i Göteborg med omnejd.**

	Timlöner (öre).																					Summa arbetare.
	45	40	39	38	37	36	35	34	33	32	31	30	29	28	27	26	25	22	21	20	19	18	15	
Verkstad n:r 1	—	3	—	4	—	1	1	—	4	2	1	—	1	2	—	1	2	3	—	2	—	—	—	27
» » 2	—	—	—	—	—	—	—	6	—	2	1	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	14
» » 3	—	—	1	—	—	2	—	—	1	2	—	1	—	2	—	—	—	1	1	—	—	1	—	12
» » 4	—	—	—	—	2	2	—	1	2	2	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	13
» » 5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
» » 6	3	—	—	2	—	—	3	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
» » 7	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
» » 8	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
» » 9	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	4
» » 10	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3
» » 11	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	1	—	—	2	—	1	—	—	1	—	1	—	11
» » 12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	6
» » 13	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	5
Summa	3	3	1	6	2	6	7	9	21	13	5	11	2	10	4	2	5	6	1	3	1	3	1	125

Arbetarefackföreningar i Göteborg. Enligt tillgängliga uppgifter räknade 57 arbetarefackföreningar i Göteborg följande antal medlemmar:

	Män.	Kv.		Män.	Kv.
Kakelugnsmakare	40	—	Slipersågare	50	—
Gråstensarbetare	62	—	Typografiska arbetare	344	—
Murare	250	—	Tapetserare	39	—
Bleck- och plåtslagare	71	—	Kolutkörare	15	—
Skoarbetare	67	—	Stenlossare	18	—
Tobaksarbetare	34	32	Stufveriarbetare	785	—
Korkarbetare	32	—	Tunnbindare	22	—
Målare	300	—	Gjutare	145	—
Skofabriksarbetare	75	—	Bagare	175	—
Bokbindare	55	43	Läderarbetare	11	—
Pitpropsarbetare	50	—	Bryggeriarbetare	191	86
Margarinarbetare	88	19	Skräddare	185	—
Kolbärare	140	—	Stenhuggare	26	—

Digitized by Google

	Män.	Kv.		Män.	Kv.
Reseeffektarbetare	27	—	Statsbanornas maskinarbetare	259	—
Sågverksarbetare	65	—	Sjömän och eldare	100	—
Pianoarbetare	32	—	Järn- och metallarbetare	700	—
Möbelsnickare	53	—	Kamgarnsfabrikens arbetare	74	—
Svarfvare	6	—	Salt- och sodaarbetare	18	—
Modellsnickare	21	—	Gasarbetare	25	—
Snickerifabriksarbetare	62	—	Gips- och cementarbetare	23	—
Gardinarbetare	25	—	Såp- och tvålarbetare	20	—
Textilarbetare	9	8	Korgmakare	15	—
Säfveåns arbetare	125	—	Vagnmakare	10	—
Tingstads »	58	—	Färgenäs arbetare	100	—
Väflagare	16	—	Charkuteriarbetare	50	—
Loss- och lastningsarbetare	30	—	Stadens arbetare	75	—
Åkeriarbetare	25	—	Renhållningsarbetare	197	—
Handtlangare	25	—	Kvillebäckens trädgårdsarb.	20	—
Sandlossare	11	—			

Sjuk- och begrafningskassor funnos i Göteborg till ett antal af 159, och utgjorde medlemsantalet i 146 af dessa, enligt af ombudet inhämtade upplysningar, inalles 12,774.

J. K.

Venersborg.

Januari—juni. Inom samtliga i gång varande industrier på platsen har under den första hälften af innevarande år jämn *tillgång på arbete* funnits, ehuru arbetsgifvarne förklarat, att de, särskildt under de första fyra månaderna, måst lägga en stor del af tillverkningen på lager i brist på afsättning. — I *aflöningsförhållandena* hafva under halfåret inga afsevärda förändringar ägt rum. Under år 1902 nedsattes alla aflöningar inom tändsticksindustrien med 10 %, hvilken nedsättning ännu fortfar. Större delen af arbetarne inom denna bransch utgöres af minderåriga, som åtnjuta en aflöning af 6 à 9 kronor i veckan. — *Arbetsgifvareorganisationer* af lokal natur finnas icke i Venersborg. Innehafvaren af en mekanisk verkstad är medlem af Sveriges Verkstadsförening; stadens fem bagare tillhöra Sveriges bageriidkareförening, och ägarne af tvänne bryggerier tillhöra Sveriges bryggareförening.

Digitized by Google

Följande *arbetarefackföreningar* finnas:

bageriarbetarnes (omfattande Venersborg och Trollhättan) . .	med	10—13	medlemmar.
bryggeriarbetarnes	»	12—15	»
järn- och metallarb. (omfattande Venersborg och Uddevalla)	»	c:a 30—35	»
mureriarbetarnes	»	» 50	»
skrädderiarbetarnes	»	» 20	»
snickeri- och byggnadsarbetarnes	»	15	»
typografernas	»	15	»

Utom tvänne registrerade *sjuk- och begrafningskassor* finnas på platsen fyra större sådana, som icke äro registrerade. Af dessa sistnämnda räknade vid årets början arbetareföreningens begrafningskassa 205 medlemmar och arbetarnes vid tändsticksfabriken sjuk- och begrafningskassa 370 medlemmar. — Vid *Trollhättan* och *Vargön* hafva under halfåret inga förändringar i arbetsförhållandena ägt rum, och har arbetstillgången varit god.

Juli—september. Samtliga industriella anläggningar hafva under kvartalet haft full sysselsättning, och sedan föregående rapports afgifvande har omsättningen varit liflig, så att de vid första halfårets slut inneliggande stora lagren slutsålts. Någon ökning eller minskning af arbetareantalet har icke förekommit, och icke heller hafva några förändringar vidtagits i afseende å aflöningar och arbetstid. — Vid de i närheten af Venersborg och Trollhättan liggande tegelbruken har efterfrågan å tegel varit stor och priset varit 20 à 22 kronor pr 1,000 tegel. — God *tillgång på arbetare* finnes inom alla områden med undantag af landtbruket, som fortfarande har svårt att erhålla nödig arbetskraft under den brådskande tiden.

J. W.

Borås.

April—juni. *Arbetsmarknaden* har under kvartalet varit synnerligen lugn. Tillgången på arbetskraft har motsvarat behofvet, så att ingen behöft gå arbetslös och ingen saknat nödig arbetskraft. — Några löneförändringar eller underhandlingar om sådana hafva icke förekommit. *Arbetslönerna* äro mycket varierande. Inom stadens förnämsta industrigren, väfnadsindustrien, förtjänar en vanlig arbetare 13—20 kr. i veckan; förmän, maskinister, väflagare och med dem jämställda 20—25 kronor i veckan; vuxna kvinnliga 10—18 kronor i veckan. — *Arbetstiden* är i regel 10 timmar dagligen, utom på lördagen, då den är begränsad till 6 à 8 timmar.

Digitized by Google

Inom andra yrken varierar *veckoförtjänsten* för:

timmermän och byggnadssnickare . .	mellan	15	och 21	kr.,
stenhuggare och murare	»	18	» 24	»
målare	»	18	» 24	»
kakelugnsmakare	»	21	» 30	»
grofarbetare	»	10	» 18	»
skräddare	»	15	» 21	»
skomakare	»	12	» 18	»
typografer	»	22	» 30	»

Största delen af arbetarne tillhör *fackföreningar*, under det att fabriksarbetarne mestadels äro oorganiserade. — Borås mekaniska verkstad är sedan flera år tillbaka förklarad i blockad, men arbetet fortgår med icke fackföreningsmedlemmar.

Vid ett möte i Borås i slutet af juni af ett femtiotal industriidkare beslöts att bilda en förening för Borås med omnejd med ändamål att understödja handel och industri; en interimsstyrelse utsågs med uppdrag att utarbeta förslag till stadgar och program. — En afdelning af föreningen »Egna hem» finnes på platsen, men synes röna ganska liten tillslutning.

Juli—september. Å *arbetsmarknaden* hafva under kvartalet inga rubbningar ägt rum. Vid en del fabriker inom textilindustrien har mot kvartalets slut mera arbete börjat utföras, så att äfven tidsarbete ifrågakommit. Däremot har arbetet inom målare- och murarefacken något minskats. — Inflyttningen af arbetare från kringliggande landsbygd, som pa höstarna brukat vara rätt afsevärd, synes denna höst vara mindre, ett förhållande, som torde vara att tillskrifva årets ganska goda skörd i orten.

D. H.

Örebro.

Maj—juni. Tillståndet på *arbetsmarknaden* har ej undergått någon väsentlig förändring. — Den *strejk*, med åtföljande blockad, som i april 1901 utbröt vid ett gjuteri i Örebro, har under maj månad innevarande år bilagts, sedan arbetarne fått sina anspråk — förhöjning af timlönen från 28 öre till 35 öre — beviljade. Lockouten hos möbelsnickarne, som förklarades under år 1902, har fortgått. Under våren vidtogos inom murarefacket åtgärder för erhållande af en timlön af 50 öre och 10 timmars arbetsdag, mot dittills gällande timlön af 38 öre under vintermånaderna och 45 öre under sommarmånaderna samt 11 timmars arbetsdag; äfven byggnadssnickarne deltogo i denna rörelse. Arbetsgifvarne förklarade sig benägna medgifva timlönens fastställande till 45 öre året om. Någon

Digitized by Google

uppgörelse träffades emellertid icke, utan hafva arbetena fortgått efter oförändrad aflöning.

Juli—september. Under kvartalet har tillståndet på *arbetsmarknaden* icke undergått någon väsentlig förändring. *Lockouten* inom möbelsnickareyrket har fortfarit, och hafva de flesta arbetsgifvare inom facket börjat tillverkningen med nya arbetskrafter. Under augusti månad inträffade en lönerörelse inom tapetserarefacket, i det arbetarne fordrade 10 % förhöjning på såväl timpenning som ackordsarbete; den af arbetarne framlagda nya prislistan godkändes af alla tapetserare men icke af möbelsnickarne.

Arbetarefackföreningar. Under september månad bildades en afdelning af Sv. bleck- och plåtslagareförbundet. Följande fackorganisationer finnas för närvarande på platsen:

till arbetarekommunen hörande:

kakelugnsmakare	40	medlemmar,
träarbetare	95	»
mureriarbetare	74	»
skofabriksarbetare	112	»
vändskoarbetare	15	»
skoarbetare	25	»
järn- och metallarbetare	75	»
skräddarnes klubb	20	»
grofarbetare	185	»
enskilda medlemmar	13	»

från arbetarekommunen skilda:

statens maskinarbetare	40	medlemmar,
typografer	81	»
skrädderiarbetare	140	»
bageriarbetare	33	»
tapetserare	6	»
möbelsnickare	14	»
bleck- och plåtslagare	23	»
måleriarbetare	60	»

hvarjämte en del bryggeriarbetare tillhöra Sv. arbetareförbundet.

I ofvanstående uppgifter äro icke medtagna sådana organiserade arbetare, som icke inbetalt stadgade afgifter och följaktligen icke erhålla resp. föreningars understöd vid eventuell strejk och lockout.

Bland *oorganiserade arbetare* märkas:

kexarbetare	c:a	120
läderarbetare	»	20
textilarbetare	»	100
färgare	»	30
bryggeriarbetare	»	30
maskinarbetare	»	40 samt

hamnarbetare m. fl.

M. K.

Digitized by Google

Vesterås.[1]

April—juni. Någon arbetsbrist har icke förefunnits. Till följd af stora byggnadsföretag komma att för en längre tid finnas goda tillfällen till arbetsförtjänst för grofarbetare och en del yrkesarbetare. De nu gällande *arbetslönerna* anses såsom höga och utgöra: för vanliga grofarbetare 23 à 25 öre, för timmermän och snickare 30 à 35 öre, för verkstadsarbetare efter ålder och duglighet varierande mellan 20 och 40 öre, för målare och murare 50 à 60 öre, allt per timme; för typografer, bagare m. fl. efter gällande tariffer.

Arbetsgifvareorganisationer af lokal natur finnas icke. Bleck- och plåtslagaremästare samt målaremästarne och tryckeriägarne tillhöra sina resp. centralorganisationer.

Arbetarefackföreningar finnas till ett antal af 15, och omfatta: järn- och metallarbetare, gjuteriarbetare, skrädderiarbetare, skomakeriarbetare, bleck- och plåtslageriarbetare, måleriarbetare, typografer, tobaksarbetare, kakelugnsmakare, byggnadssnickare och timmermän, bageriarbetare, snickare och timmermän å verkstäderna, murare, bryggeriarbetare och sockerbageriarbetare. Samtliga dessa föreningar äro anslutna till Vesterås arbetarekommun, utom kakelugnsmakarnes, typografernas och tobaksarbetarnes fackföreningar.

R. H.

Falun.

April—juni. Någon lokal *arbetsgifvareförening* förefinnes icke. Vagn- och maskinfabriksaktiebolaget tillhör Sveriges verkstadsförening.

Arbetarefackföreningarna å platsen voro följande 7:

järn- och metallarbetarefackföreningen med 216 medlemmar; dessa hafva 10 timmars arbetsdag med timpenning varierande mellan 26 och 47 öre;

bergverksarbetarefackföreningen med 84 medlemmar; arbetstiden är indelad i s. k. skift, med 8 timmars arbetstid och 8 timmars fritid; medelförtjänsten utgör kr. 2,50 per dag;

möbelsnickarefackföreningen med 15 medlemmar; 10 timmars arbetsdag, medeltimpenning 33 öre;

maskinsnickarefackföreningen med 20 medlemmar; 10 timmars arbetsdag, medeltimpenning 35 öre;

måleriarbetarefackföreningen med 20 medlemmar; 10 timmars arbetsdag, medeltimpenning 40 öre;

skoarbetarefackföreningen med 15 medlemmar; arbetstid obestämd; medelförtjänst kr. 2,50 per dag;

skrädderiarbetarefackföreningen med 10 medlemmar; arbetstid obestämd, ackordsarbete.

[1] Rapporten afgifven af förutvarande ombudet, länsagronomen R. Hahr.

Digitized by Google

Staden sysselsatte under kvartalet 92 arbetare; dessa hafva 10 timmars arbetsdag de fem första dagarna i veckan samt 9 t. på lördagen; medeltimpenningen för grofarbetare 23 öre, för 12 träarbetare 31 öre och för 5 mureriarbetare 42 öre.

Någon lönesänkning eller löneförbättring har icke inom något fack förekommit under innevarande år; ej heller har *arbetslöshet* varit rådande.

Domnarfvet. Någon löneförhöjning, lönesänkning eller arbetslöshet har icke under året inträffat.

Juli—september. Under augusti har en grofarbetarefackförening bildats i *Falun* med 76 medlemmar; arbetstiden för 56 af dessa är 8 timmar och för de 20 återstående 10 timmar dagligen; arbetsförtjänsten utgör för de förra kr. 2,75 och för de senare 3 kr. pr dag.

Avesta. Tvänne fackföreningar äro här bildade, nämligen Avesta träarbetareff. med 14 medlemmar (hvilkas arbetstid i allmänhet utgör 9 1/2 t. dagl.; timlönen är för maskinarbetarne 20—25 öre och för snickare 28 öre), och Månsbo kem. tekn. arbetareff. med c:a 100 medlemmar. — I medio af sistl. okt. voro 15 à 20 arbetare utan arbete till följd af den s k. Månsbostrejken.

A. R.

Gefle.

April—juni. (Rörande den långvariga *arbetskonflikten* bland kol- och stufveriarbetare, som utbröt i början af april, har lämnats en vidlyftig redogörelse, hvilken i sammandrag kommer att återgifvas i afdelningens årsredogörelse för arbetskonflikter i riket under år 1903.)

Arbetarefackföreningarna i Gefle hade vid kvartalets början 1,359 medlemmar, fördelade på följande sätt:

Bageriarbetareförbundet	med	48	medl.	Sadelmakare och tapets.-ff.	med	12	medl.
Bleck- och plåtslagarefackf.	»	22	»	Skomakeriarbetareff.	»	18	»
Bryggeriarbetarefackf.	»	32	»	Skrädderiarbetareff.	»	55	»
Brädgårdsarbetarefackf.	»	42	»	Snickerifabriksarbetareff.	»	10	»
Gefle stads arbet. fören.	»	34	»	Stenarbetarefackfören.	»	5	»
Gjutareförb.	»	51	»	Kol- och stufveriarb.-ff.	»	421	»
Kakelugnsmakarnes fackf.	»	50	»	Sv. järnvägsm.-f. afdeln. 16	»	55	»
Järn- och metallarb.-ff.	»	185	»	d:o d:o 10	»	60	»
Magasins och spannmålsarbetareff.		32	»	Telegraf- och telefonarbff.	»	32	»
Murareförbundet	»	5	»	Tobaksarbetareff.	»	51	»
Målareförbundet	»	35	»	Varfs- och skeppstim.-m.-ff.	»	15	»
Möbelsnickarnes fackfören.	»	12	»	Bokbinderiarbetareff.	»	15	»
				Gefle typografklubb	»	62	»

K. A.

Digitized by Google

Söderhamn.

April—september. Några viktigare händelser på *arbetsmarknaden* hafva icke försports. Högsta arbetsförtjänsten anses hamnarbetare och stufvare ombord på fartyg erhålla. Anmärkningsvärdt är, att äfven unga kvinnl. arbetare anlitas till dylikt arbete (att lasta »splitved») äfvensom till arbete i brädgårdarna. *C. J. W.*

Sundsvall.

Arbets- och löneförhållanden inom olika yrkesgrenar under april—juni 1903.

Boktryckeriarbetare.

Veckolön: för utlärda sättare och tryckare 20 à 24, för lärlingar resp. 6, 8, 12 och 18 kr. under de särskilda läroåren (alla löner fastställda i tariffen). Vid tidningssättning varierar arbetsförtjänsten mellan 30 à 40 kr. i veckan. Yrket omfattar c:a 50 arbetare, tillhörande Sv. Typografförbundet.

Stufveriarbetare:

Timpenning: för hjälpstufvare (förmän) 50 à 55 öre, för vanliga stufveriarbetare 35 à 45 öre. — Facket omfattar under vanliga förhållanden 600 à 800 man, men kan stundom sysselsätta 1,000. Arbetet består i lastning (stufning) i hela sågverksdistriktet. — Under åren 1897—1902 existerade en stufveriarbetarefackförening, som uppehöll en prislista, upptagande från 50 till 60 öres timpenning. Föreningen upplöstes 1902, hvarefter lönerna för de flesta sjönko till 35 à 45 öre. — På våren 1902 konstituerades ett kooperativt företag »föreningen Fram» bland arbetarne för direkt öfvertagande af arbetet utan mellanhänder. — Under vintermånaderna arbeta stufveri- och hamnarbetarne med timmerhuggning i skogarna.

Järn- och metallarbetare:

(Vid en mekanisk verkstad.)

Timlönerna utgjorde under kvartalet för järnarbetare: filare 18—28 öre, maskinuppsättare 30—35 öre, svarfvare 18—33 öre, hyflare 23—26 öre. borrare 16—23 öre, fartygsplåtslagare 27—32 öre, pannplåtslagare 35 öre, tunnplåtslagare 26—35 öre, plåtslagerihandtlangare 18—26 öre, smeder 27—35 öre, yxsmeder och slipare 33 öre, rörarbetare 35—40 öre, samt för metallarbetare: filare 24—38 öre, svarfvare 25—31 öre, metalltryckare 40 öre, slipare och putsare 32—36 öre, maskinist (70-årig) 23 öre, förnicklare 36 öre, kopparslagare 35 öre; för järngjutare 25—37 öre, kärnmakare 10—20 öre, gjuterihandtlangare 23—27 öre; för modellsnickare 32—35 öre; för elektriska arbetare: lindare 45 öre, montörer 28—42 öre; för metallgjutare 29—32 öre o. s. v.

Ackordsarbete har hufvudsakligast förekommit vid metallarbeten, hvarvid denna aflöningsform medfört en förökad inkomst utöfver timpenningen af 75—82 %.

Möbelsnickare:

Timlön: för utlärda arbetare 25—35 öre.

Veckolön: för lärlingar 4—15 kronor.

Daglig arbetstid: 10, undantagsvis 11 timmar.

I de egentliga möbelverkstäderna (6 st.) äro sysselsatta 20 à 25 arbetare, hvarjämte ungefär lika många arbeta åt möbelhandlare som »självförsörjare» utan biträden. Vid ackordsarbete kan veckoförtjänsten uppgå till 25 à 35 kronor i veckan. — Någon egentlig arbetslöshet har ej förekommit under kvartalet, men hafva konjunk-

Digitized by Google

(Sundsvall.)

turerna under hela halfåret varit mindre goda, i det att beställningar ej förekommit så rikligt som föregående år. Arbetarne hafva dock haft jämn sysselsättning vid brist på annat med förlagsarbeten.

Bageriarbetare:

	Veckolön: Före 1 augusti kronor.	Efter 1 augusti kronor.
Ugnsarbetare	23	24
Fintrågsarbetare	22	23
Groftrågsarbetare	22	22
Wienerbagare	20	21
Bordsarbetare	18	19
Lärlingar, efter 2 år	—	18
» 1½ år	16	16

För allt nattarbete gäller 1 kronas förhöjning pr vecka. Såsom synes af ofvanstående, är löneförhöjning beviljad från den 1 aug. 1903, enligt mellan arbetsgifvarne och fackföreningen träffadt löneaftal gällande för 2 år. — Inom staden äro anställda 24 bagerigesäller och i distriktet ett lika stort antal. — Någon arbetslöshet har icke förekommit under kvartalet. — (Rörande en af fackföreningen inrättad arbetsanvisningsbyrå se nedan.)

Stenhuggeriarbetare:

Timlön för stenhuggare: finsten 45 öre, grofsten 35 à 40 öre. Stenhuggarne, 10 à 12 st., hafva ej jämnt arbete i staden, utan måste emellanåt söka sig arbete på annat håll. — Någon arbetslöshet har icke under kvartalet förekommit.

Byggnadsarbetare:

Timlön: för murare 50—60 öre, handtlangare 20 à 25 öre, byggnadssnickare 45 öre, timmermän 40 öre, målare 45 à 50 öre.

För murare genomfördes till arbetets början på våren en *löneförhöjning* af 5 öre pr timme mot föregående års lön. För de öfriga facken har lönen varit densamma år 1903 som år 1902. *Organiserade* äro murare och målare, de öfriga oorganiserade. *Arbetslöshet* har ej förekommit under kvartalet, utan bland målare snarare *brist på arbetskrafter.*

Renhållnings- och grofarbetare:

(i stadens tjänst).

Månadslöner: för renhållningsarbetare (30 st.) 70 à 80 kr.

Timlöner: för timmermän 32—37 öre, stensättare 45 öre, stenhuggare 40—45 öre, jordschaktare och andra 20—30 öre, kvinnliga trädgårdsarbetare 16 öre, vattenledningsarbetare 28—35 öre.

Arbetstiden: för renhållningsarbetare under sommaren 9 timmar pr dygn (i skift), under vintern 11 timmar (endast dagarbete) utom på lördagar, då den är 10 tim. — Vid stadens arbeten (utom renhållnings- och vattenledningsarbeten) sysselsättas sommartiden 67 arbetare. Vintertiden sysselsättes ett betydligt mindre antal, hvadan många af stadens arbetare, särskildt jord- och diversearbetare, då drabbas af arbetslöshet.

Snickerifabriksarbetare (c:a 35 st.):

Timlöner: (i maj månad) för byggnadssnickare 30—40 öre, maskinarbetare 35—40 öre, sågare 30—35 öre, plankbärare 40 öre, tummare 30—35 öre, lättare 30 öre, kantare 35 öre, diverse arbetare 30 öre, minderåriga 12—18 öre; månadslöner;

Digitized by Google

(Sundsvall.)
maskinister 75—90 kronor. — Byggnadssnickare arbeta mest på ackord, då veckoförtjänsten kan stiga till 25 à 45 kronor. Arbetslönerna oförändrade under hela året. Daglig arbetstid: 10 t., lördager 6 t.

Hamnarbetare:

Timlön: 50 öre. Arbetet utföres i allmänhet på ackord, då timlönen kan variera mellan 40 öre och kr. 1,25. — Årsförtjänst: 600—800 kr. Under vintertiden äro de flesta arbetslösa eller arbeta i skogarna med timmerhuggning. Allt arbete i hamnen utföres af den *kooperativa fackföreningen*, som bildades år 1896 och för närvarande räknar 90 medlemmar. I föreningens vård är af staden öfverlämnad en nyuppförd väntstuga.

Specificerad uppgift å 7 hamnarbetares inkomst under tiden maj—augusti 1903.

Arbetaren A.	kr. 320·12
» B.	» 284·—
» C.	» 305·38
» D.	» 177·67
» E.	» 327·33
» F.	» 212·34
» G.	» 142·02

Arbetaren A. har därjämte under föregående delen af året förtjänat på »nödhjälpsarbete» kr. 35, på tillfälligt magasinsarbete kr. 221,80, hvadan alltså hela hans arbetsförtjänst under tiden 1 jan.—1 sept. belöpte sig till kr. 576,25.

Sågverksarbetare:

(Uppgifter rörande arbets- och löneförhållanden vid en del sågverk i Sundsvallsdistriktet skola meddelas i ett följande häfte.)

Bryggeriarbetare:

(Vid 1 af de 3 bryggerierna i staden juli—sept, 1903.)

	Månadslön, kr.	Husrum och vedbrand, kr. pr år.		Månadslön, kr.	Husrum och vedbrand, kr. pr år.
1 tappningsföreståndare	83	200	1 jäskällarebas	65	200
» maskinist	100	»	2 läskedryckstillverkare	70	»
» eldare	65	»	7 bryggeriarbetare	60	»
» tunnbindare	85	»	7 ölutkörare	75	»
» källarebas	80	»	10 buteljsköljerskor	11 pr vecka	50
» mältare	75	»	1 gårdskörare	60	200
» «	65	100	2 stalldrängar	65	»
2 pannknektar	65	200	1 nattvakt	65	»
1 svagdricksbas	65	»			

Utkörarne hafva därjämte viss procent å försäljningen. Daglig arbetstid: 11 timmar. Jämnt arbete året om.

Digitized by Google

Juli—september. Under kvartalet har en *förhöjd prislista* börjat tillämpas inom bagerierna. Enligt uppgifter från bageriarbetarnes arbetsanvisningsbyrå har under kvartalet någon *arbetslöshet* varit rådande, därvid i understöd åt arbetslösa förbundsmedlemmar utbetalts:

under juli åt	19	medlemmar	kr. 99
» aug. »	4	»	» 56
» sept. »	5	»	» 42

Understödet utgår med en krona pr dag åt arbetslös medlem. De understödstagande utgöras af *dels* sådana bageriarbetare å platsen, som tillfälligtvis bli arbetslösa, *dels* resande bageriarbetare från andra orter. — Rörande *arbetslösheten* inom typografyrket på platsen under årets tre första kvartal hafva af typografförbundets afdelningskassör meddelats följande uppgifter:

1:sta kvartalet	3	resande arbetslösa	9 kr. i understöd
2:dra »	2	(en resande, en bofast)	30 » » »
3:dje »	9	(en bofast, 8 resande)	114 » » »

Med nämnda undantag hafva arbetarne inom typografyrket haft jämn sysselsättning.

O. F. H.

Luleå.

Sedan c:a tre år tillbaka har en period af stillestånd i affärslif och industri rådt inom samhället. Orsakerna härtill äro många och ligga delvis långt tillbaka i tiden. Då folkmängden i Luleå år 1890 utgjorde 4,671 personer, hade den år 1900 nära fördubblats och var då något öfver 9,000 personer. Det hastiga uppsvinget under denna period skapade höga dagsverks- och ackordspris men äfven höga lefnadskostnader. — Första tendensen till ekonomisk svaghet visade sig inom byggnadsverksamheten. Äfven affärsmän m. fl. började få känning af penningknappheten, och många mindre firmor stupade; såsom belysande för ställningen må anföras, att under de tre åren 1900, 1901 och 1902 anhängiggjordes vid Luleå rådhusrätt respektive 36, 70 och 42 konkurser. Marknaden fördärfvades af en mängd varor, som realiserades, och äfven firmor, som förut ansetts goda, kommo i bekymmersamt läge. — En ej obetydlig orsak till svårigheter i ekonomiska förhållanden var den under år 1901 tillkomna donationsjordsprocessen. Till följd af denna uppkom ett osäkerhetstillstånd, som stäckade all byggnadsverksamhet och för-

Digitized by Google

säljning af egendomar. Härtill kom vidare det i fjol för öfre Norrland inträffade missväxtåret. Det kraftiga undsättningsarbete, som kom orten och länet till del, gjorde dock, att ställningen ej blef så svår, som man haft anledning förmoda. En följd af relaterade förhållanden blef dock en betydande utflyttning af de mera rörliga elementen bland befolkningen samt dagspänningens sjunkande. — Dagspänningen för grofarbetare, som under föregående år utgjort, sommartiden kr. 5 à 5,50 och vintertiden kr. 3,50 à 4, har sålunda successivt nedgått och torde nu i medeltal utgöra, sommartiden kr. 4 à 4,50 och vintertiden kr. 2,50 à 3. Hos större arbetsgifvare, t. ex. Norrbottens malmförädlingsverk, där arbetsförtjänst beredes personalen under större delen af året, har arbetslönen ej undergått förändring, utan utgör densamma:

under maj—sept. . . . . kr. 4 — à 4,50 pr dag
» okt.—april . . . . . » 2,75 à 3 — » »

Vid stadens arbeten har, för mera fast anställda, medeldagspenningen under fjolåret utgjort:

under maj—sept. . . . . kr. 3,25 pr dag
» okt.—april . . . . . » 2,83 » »

Vid statens järnvägars arbeten — banafdelningen — utgår dagspenningen:

under maj—sept. med . . . . . kr. 3 —
» okt.—april » . . . . . » 2,52

Vid sågverken utgår dagspenningen med i allmänhet kr. 3 à 3,50 under sommartiden och kr. 2,50 à 3 vintertiden. Därvid är dock att märka, att de vid sågverken fast anställda arbetarne i regel äfven åtnjuta husrum och vedbrand, liksom äfven där under sommartiden anställda arbetare erhålla bostad i af sågverken uppförda baracker.

För verkstads- och yrkesarbetare uppgifves medelförtjänsten i allmänhet hafva sjunkit med 5 à 10 %.

Vid vårens inbrott och då sjöfarten öppnas i slutet af maj, ökas gifvetvis arbetstillfällena; att dessa dock i år ej varit så rikliga, utvisar den stora mängd arbetssökande, som längre eller kortare tid fått gå utan anställning. — Ställningen på arbetsmarknaden torde i allmänhet böra betecknas såsom mindre god.

Mera märkbart än på de flesta andra platser i vårt land torde växlingen i tillgången på arbete komma till synes inom de större arbetarecentra i öfre Norrland. Under det att, som sagdt, vid sjöfartens början en mängd arbetstillfällen uppstå genom trä- och

Digitized by Google

malmutskeppning, införsel af kol m. m., blir, vid densammas upphörande, arbetskraft till öfvers. Vid sommarens början ankommer en ström af arbetssökande, icke blott från den närmast belägna landsbygden utan äfven från landets andra delar. Större delen af de sistnämnda arbetarne söker sin utkomst vid sågverk, järnvägsbyggnad, hamnarbete, jordschaktning m. m. Stammen af de vid sågverken och malmutlastningen sysselsatta arbetarne är dock rekryterad af ortens folk, i allmänhet bestående af mindre jordinnehafvare, dels själfägande och dels sådana, som på arrende innehafva något eller några tunnland jord. De arbetare, som hafva arbete året om, t. ex. hos Aktieb. Gellivare Malmfält i Luleå, sysselsättas vintertiden med malmens transport till de olika upplagsplatserna och äro bosatta i nära grannskap till arbetsplatsen, såsom i förstaden Bergviken eller i den s. k. Svartö- och Skurholmsstaden.

Från och med den 30 september har under året

utskeppats:	af Aktieb. Gellivare Malmfält	755,242·6	ton malm
»	» Freja	105,408·9	» »
nedtransporterats:	af Aktieb. Gellivare Malmfält	716,275·0	» »
»	» Freja	108,042·0	» »

Under innevarande års sammar hafva arbetstillfällena ej varit synnerligen rikliga, ehuru någon egentlig arbetsbrist icke varit rådande. — Den i våras utbrutna konflikten mellan stufvarne samt kol- och stufveriarbetarefackföreningen synes leda till en sammanslutning mellan arbetarne i syfte att till våren upptaga konkurrensen med stufvarne. — För lossning af stenkol utgår ett pris af kr. 1,48 pr ton, hvaraf 90 öre till skeppsreling och 58 öre för kolens forsling från skeppsreling till upplagsplats. — Att arbetsutsikterna skola ställa sig mörka för den stundande vintern, synes uppenbart. Möjligen kommer dock en ökad skogsutdrifning till stånd i vinter. *Fr. B.*

Malmberget och Gellivare.

Jan.—juni. Under den tilländalupna delen af innevarande år har på platsen blifvit ondt om arbete, närmast till följd däraf att malmbrytningen betydligt minskats, så att därmed i år äro sysselsatta c:a 300 arbetare mindre än i fjol. Omkring 200 af dessa — mestadels finnar — hafva blifvit direkt uppsagda, och de öfriga hafva slutat på egen begäran. — Någon förändring af *arbetslönerna* har ej ägt rum med undantag för järnarbetarne, hvilka efter en strejk under maj månad erhållit förhöjd aflöning.

Digitized by Google

Arbets- och löneförhållanden.

Arbetare hos Aktieb. Gellivare Malmfält.

Medelinkomsten per dag under de olika månaderna har varit för:

malmlastare	kr. 4,40—4,80
borrare	» 5,29—5,70
skrädare	» 4,07—4,16
ackordsarbetare (ortdrifvare)	» 6,22—6,99
tippare	» 4,34—5,08
rälsläggare	» 3,19—3,24
brytare	» 4,20—4,27

Arbetstid: 8 timmar pr dygn. Därtill kommer för en del arbetare förmånen att mot erläggande af 2 kronor pr månad erhålla ett bostadsrum (en del har två rum mot 4 kronor pr månad); ungkarlar, som inrymmas 4—6 i ett rum, erlägga en afgift af 25 öre pr månad. Bolaget har omkring 600 rum, som användas till arbetarebostäder.

Arbetare hos Bergverksaktiebolaget Freja.

Bolaget idkar malmbrytning vid det 5 km. från Malmberget belägna gruffältet Koskullskulle.

Medelaflöningen pr dag under sistlidne juni har utgjort för:

malmlastare	kr. 4,78
borrare	» 5,59
skrädare	» 4,25
tippare	» 4,94
dagsverkare	» 3,80 à 4

Arbetstiden för grufarbetarne har utgjordt 8 timmar pr dygn. För verkstadsarbetare, hvilkas dagliga arbetstid varit 10 timmar, har timpenningen utgjort 36—40 öre. Arbetarne bo i bolagets 6 baracker (36 lägenheter om 2 rum à 4 kr, pr månad, 16 lägenheter om 1 rum à 2 kr. pr månad samt 8 rum för ungkarlar) äfvensom 8 »kåkar», af hvilka sistnämnda 7 bebos hyresfritt och 1 betingar en hyra af 15 kronor pr månad.

Bageriarbetare:

Veckolön: för trågarbetare 25 à 28 kr.
» ugnsarbetare 30 kr.
» lärlingar 19 kr.
Arbetstid: 10 ½ timme pr dygn.

Grofarbetare:

Daglön: 3 à 3,50 kr.
Daglig arbetstid: 10 timmar.

Järn- och metallarbetare:

Timlön varierande mellan 30 och 50 öre.
Arbetstid pr vecka: 59 timmar.

Digitized by Google

Kopparslageriarbetare:

Timlön: 45 öre.
Daglig arbetstid: 10 timmar.

Mureriarbetare:

Timlön: 60—70 öre.
Daglig arbetstid: 10 timmar.

Måleriarbetare:

Timlön: 50—60 öre, vid ackordsarbete 6 à 7 kronor om dagen.
Daglig arbetstid: 10 timmar.

Plåtslageriarbetare:

Timlön: 50—60 öre.
Daglig arbetstid: 10 timmar.

Skrädderiarbetare:

Arbetslön: (pr styck) för kavajkostym 14 kr., för bonjourkostym 22 kr. och för frackkostym 23 kr.
Daglig arbetstid: 12—14 timmar.

Stenhuggeriarbetare:

Timlön: 50—60 öre.
Daglig arbetstid: 9 ½ à 10 timmar.

Timmermän:

Timlön: 45—50 öre.
Daglig arbetstid: 9 à 10 timmar.

Sågverks- och snickerifabriksarbetare:

Daglön i medeltal: kr. 3,33.
Daglig arbetstid: 10 timmar.

Urmakeriarbetare:

Månadslön: 110 kronor.
Daglig arbetstid: 10 timmar.

Bryggeriarbetare:

Timlön: 28 öre (jämte andra förmåner, värderade till 15 kronor i månaden).
Daglig arbetstid: 10 ½ timmar.

Juli—september. Under kvartalet har intet anmärkningsvärdt på arbetsmarknaden inträffat, med undantag af att Skrädderiarbetarnes fackförening (grundad år 1902) upphört och en afdelning af Bryggeriarbetareförbundet nybildats. Åtskilliga från andra orter under sommaren tillresande arbetssökande hafva icke kunnat

Digitized by Google

få anställning. Vid malmfälten kommer brytningen af malm i år att fortgå i samma utsträckning som under fjolåret, men kommer den, enligt hvad i det föregående omförmälts, med c:a 300 man reducerade arbetsstyrkan icke att ökas, beroende därpå, att en del förarbeten undangjorts under föregående år.

C. T.

Kiruna.

Under 2:a och 3:e kvartalen af innevarande år hafva inga händelser af allmännare vikt inträffat på arbetsmarknaden och icke heller förekommit några afsevärda variationer i arbetspris. I allmänhet har arbetstillgången varit god, såväl vid grufdriften som vid järnvägsarbete och byggnadsanläggningar inom samhället. Emellertid hafva en del svårigheter förefunnits i penningmarknaden genom öfverspekulation i byggnader.

S. M. H.

Digitized by Google

Arbetsinställelser (strejker och lockouter) i Sverige år 1903.

Tredje kvartalet.

Af de under innevarande års tvänne första kvartal påbörjade, i förra häftet omnämnda 84 arbetskonflikterna kvarstodo vid tredje kvartalets ingång 7 såsom fullt aktuella. Af dessa hafva 5 under kvartalet nått sin lösning, nämligen:

N:r 30, konflikt inom skoarbetarefacket i Skåne, den 5 juli;
N:r 55, » » stenhuggeriarbetarefacket i Sköfde, den 5 juli;
N:r 64, » » plåtslageriarbetarefacket i Linköping, den 13 juli:
N:r 74, » » målarefacket i Stockholm, den 11 juli; och
N:r 83, » » stenhuggeriarbetarefacket i V. Rödeby, den 5 juli.

Endast tvänne konflikter, bägge inom träarbetarefacket, hafva icke under kvartalet afslutats, vare sig principiellt eller genom arbetets upptagande med nya arbetskrafter, nämligen N:r 32 och 84 (konflikter i Eskilstuna och Södertelje).

Antalet af de under årets tredje kvartal inträffade konflikter, som ledt till arbetsinställelse, uppgår till 37, häri inräknad den på grund af strejken vid Hvilans mekaniska verkstad i Kristianstad föranledda lockouten. Konflikterna hafva uppgifvits beröra sammanlagdt 143 arbetsgifvare och 16,470 (16,381) arbetare, och af dessa voro, enligt ingångna uppgifter, i den **stora verkstadslockouten** invecklade icke färre än 76 arbetsgifvare och 14,823 arbetare.

Ifrågavarande lockout proklamerades den 29 juni på grund af vid Hvilans mekaniska verkstad i Kristianstad den 23 maj utbruten strejk och omfattade då endast de verk, som tillhörde Sveriges verkstadsförenings södra krets. Arbetsgifvareantalet var här 12 och antalet invecklade arbetare 1,868. Den 7 juli utsträcktes lockouten till samtliga verk inom föreningen, hvarigenom arbetsgifvarnes antal ökades med 64 och arbetarnes med 12,955. Lockouten upphörde den 3 augusti och hade sålunda varat i 35 dagar. Af de utestängda arbetarne tillhörde, enligt uppgift, 6,127 järn- och metallarbetareförbundet, 1,427 gjutareförbundet, 538 träarbetareförbundet, 459 grof- och fabriksarbetareförbundet, 62 målareförbundet, 24 bleck-

Digitized by Google

och plåtslageriarbetareförbundet samt 552 svenska arbetareförbundet. Antalet oorganiserade arbetare skulle sålunda uppgå till 5,634; rörande dessas fördelning på olika orter och fack föreligga icke exakta uppgifter.

En fördelning af de i verkstadslockouten invecklade arbetsgifvare och arbetare på *de olika delarna af landet* ter sig sålunda:

	Antal arbetsgifvare.	Antal arbetare.
Stockholm	17	4,755
östra Sverige [1]	17	3,035
Småland	5	976
södra Sverige	12	1,868
vestra Sverige	17	2,826
norra Sverige	8	1,363
Summa	**76**	**14,823**

Det största antalet af lockouten berörda arbetare kommer sålunda på Stockholm med 4,755. En fördelning af arbetsplatserna efter städer och landsbygd gifver vid handen, att det långt öfvervägande antalet arbetsplatser, som berörts af lockouten, eller 67, äro belägna i städerna samt att antalet vid dessa invecklade arbetare utgör 13,467, under det att på landsbygden komma endast 9 arbetsgifvare och 1,356 arbetare. Af städerna har, näst Stockholm med 17 arbetsgifvare och 4,755 arbetare, Göteborg mest berörts af konflikten, i det att antalet arbetsgifvare här uppgår till 14 och arbetareantalet till 2,182.

Efter denna redogörelse för den stora verkstadslockouten, årets mest vidtomfattande konflikt, lämnas här nedan en öfversikt af **öfriga 86 arbetskonflikter,** påbörjade under tredje kvartalet, hvilka ledt till arbetsinställelse. Af dem hafva de flesta eller 16 inträffat i juli, 11 i augusti och 9 i september månad.

Varaktigheten är känd för samtliga utom trenne; beträffande den ena af dessa är arbetet upptaget med andra arbetare; de bägge andra äro, såvidt bekant, ännu aktuella. Den närmare fördelningen efter varaktighet ter sig sålunda:

Arbetsinställelser med en varaktighet af:

högst 7 dagar	21	31—61 dagar	2
8—15 »	5	62—91 »	2
16—22 »	3	icke uppgifven varaktighet	3
23—30 »	—		

Af de här upptagna 36 konflikterna har sålunda det öfvervägande flertalet eller 21 varat 1 vecka eller därunder.

[1] Angående de olika landsdelarnes omfattning se häft. 1, sid. 72, noten.

Digitized by Google

Till sin *karaktär* äro 31 konflikter att hänföra till strejker, 2 äro lockouter och 3 af blandad, obestämbar eller ej uppgifven karaktär.

Sågverksarbetarefacket har under kvartalet berörts af de flesta konflikterna eller af 9, och hafva dessa omfattat 9 arbetsgifvare och 296 (274) arbetare. Därnäst kommer *stenhuggarefacket* med 6 konflikter, omfattande 6 arbetsgifvare och 172 arbetare.

Samtliga dessa konflikter hafva haft en rent *lokal karaktär* och fördela sig på följande sätt inom de *olika delarna af landet:*

	Städer.	Landsbygd.	Summa.
Stockholm	2	—	2
östra Sverige	5	2	7
Småland	2	—	2
södra Sverige	4	5	9
västra Sverige	3	4	7
norra Sverige	—	9	9
Summa	16	20	36

Stockholm har sålunda under detta kvartal berörts af endast 2 nya konflikter, Göteborg likaledes af 2, öfriga städer af 10 och landsbygden af 20. Det största antalet konflikter har inträffat i södra delen af landet.

Antalet *direkt berörda arbetsgifvare* är kändt i samtliga fall, och uppgår detta till 67. Sammanlagda antalet *direkt berörda arbetare* utgör 1,647 (1,558), och af dessa kommer det högsta antalet, eller 318 (c:a 19 %), på transportarbetarefacket, det näst högsta, eller 296 (c:a 18 %), på sågverksarbetarefacket.

Högsta antalet strejkande är kändt i samtliga konflikter och utgör sammanlagdt 1,582 (1,493); antalet utestängda var i de bägge inträffade lockouterna 6, och i de trenne arbetsinställelserna af blandad, obestämd eller ej uppgifven karaktär voro 59 arbetare berörda af konflikten.

I 17 fall voro samtliga strejkande eller utestängda arbetare *organiserade*, i 4 fall har en del tillhört fackförening, i 13 fall hafva alla varit oorganiserade, och rörande 2 fall föreligga icke några uppgifter i detta hänseende.

Konflikternas *orsaker* kunna fördelas i följande hufvudgrupper:

fråga om löneförhöjning . . . . i 24 fall	personliga förhållanden . . . . i 4 fall
organisationsspörsmål . . . . . i 1 »	andra eller icke uppgifna orsaker i 7 »

Tvisterna af den sistnämnda kategorien hafva i 3 fall gällt arbetstiden, i 1 aflöningens utbetalande, i 1 införande af ett nytt betalningssystem, i 1 tillämpningen af gällande arbetsaftal och i 1 kost- och logisystemets afskaffande.

Digitized by Google

Beträffande *resultatet* må anföras, att af de 34 konflikter, hvilka äro afslutade, 8 blefvo lösta i enlighet med arbetarnes fordringar och 15 afgjorda genom kompromiss, af hvilka senare 8 kunna anses hafva utfallit i hufvudsak enligt arbetarnes fordringar, 1 enligt arbetsgifvarens och 6 lösts efter ungefär lika stora eftergifter å bägge sidor. Af de öfriga 11 afslutade konflikter hafva 10 ledt till arbetets återupptagande på de af arbetsgifvaren uppställda vilkoren, i 8 fall hufvudsakligen med den förutvarande arbetsstyrkan, i 2 fall med nya arbetare; rörande 1 föreligga med hänsyn till resultatet stridiga uppgifter. Endast 2 af de under tredje kvartalet inträffade arbetsinställelserna kunna, såvidt bekant, sägas ännu (dec. 1903) hafva aktuell karaktär.

Vid en sammanställning af de föreliggande konflikternas *orsaker och resultat* visar det sig bland annat, att af det långt öfvervägande antal konflikter (24), hvilka föranledts af lönefrågor, 11 bilagts efter ömsesidiga eftergifter, 5 hufvudsakligen i enlighet med arbetarnes fordringar och 5 i enlighet med arbetsgifvarens; 2 äro aktuella, och beträffande 1 äro uppgifterna hvarandra motsägande. Den konflikt, som föranledts af organisationsspörsmål, har lösts i enlighet med arbetarnes fordringar.

Angående tvänne konflikter, bägge inom stenhuggeriarbetarefacket hafva vederbörande uppgifna arbetsgifvare förklarat, att hos dem inga konflikter ägt rum, och från arbetarne har det icke lyckats att i tid erhålla erforderliga uppgifter.

Hvad beträffar materialets formella fullständighet, torde det kunna sägas, att parternas beredvillighet att lämna äskade uppgifter i allmänhet fortfarande ej lämnar något öfrigt att önska; antalet stridiga uppgifter synes ock hafva minskats.

Rörande här föreliggande 36 konflikter hafva svar ingått från bägge parterna i 31 fall, endast från arbetsgifvare i 2 fall och endast från arbetare i 3 fall.

Digitized by Google

Arbetsinställelser (strejker och lockouter)

Tredje

(Arbetarnes uppgifter i kol. 9 och 10 äro, om de afvika a-g. = arbetsgifvare.

Löpande årsnr.	1. Början.	2. Slut.	3. Varaktighet i dagar.	4. Karaktär.	5. Fack.	6. Ort.	7. Tvistepunkt.
66	(23 maj) 29 juni o. 7 juli.	3 aug.	(37) 8 28	(Strejk och) lockout.	Mek. verkstadsarb.	(Hvilan) SödraSverige. Hela riket.	Löneförhöjning.
85	1 juli.	—	—	Lockout.	Bageriarb.	Göteborg.	Kost- och logisystemets afskaffande.
86	4 juli.	6 juli.	3	Strejk.	Sågverksarb.	Göteborg.	Löneförhöjning.
87	6 juli.	12 juli.	7	Strejk.	Stenhuggeriarb.	Fjällbacka. (Göt. o. Boh. l.)	Löneförhöjning.
88	8 juli.	8 juli.	(1 timme)	Strejk.	Sågverksarb. (stabbläggare)	Alvik. (Vestern. l.)	Löneförhöjning.
89	9 juli.	11 juli.	3	Strejk.	Transportarb.	Sandträsk. (Norrb. l.)	Löneförhöjning. Ändring i grunderna för betalnings utfående.
90	13 juli.	26 juli.	14	Strejk.	Stenhuggeriarb.	Tångsäter. (Örebro l.)	Fordr. om återtagande af en afskedad arb.
91	15 juli.	15 juli.	½	Strejk.	Sågverksarb. (hjälpsågare)	Alvik. (Vestern. l.)	Löneförhöjning.
92	21 juli.	7 aug.	18	Strejk.	Transportarb.	Lundby. (Göteb. o. Bohus l.)	Löneförhöjning. Fordran, att end. organ. arb. finge användas.
93	22 juli.	24 juli.	3	Strejk.	Sågverksarb.	Norrtelje.	Löneförhöjning.
94	23 juli.	31 juli.	9	Strejk.	Sågverksarb.	Johannedal. (Vestern. l.)	Löneförhöjning. Fordr., att återfå det afdr., som gjorts å fjolårets ackordspris.
95	27 juli.	7 aug.	12	Lockout.	Gjutare.	Löfholmen. (Stockh. l.)	Löneförhöjn. Arbetstid.
96	28 juli.	28 juli.	1	Strejk.	Byggn.-snickare.	Halmstad.	Arb. fordr., att en icke organiserad arb. på platsen skulle ansluta sig till organis. eller afskedas.
97	28 juli.	30 juli.	3	Strejk.	Järn- o. metallarb. (järnverk)	Avesta. (Kopparb. l.)	Arb. fordrade att få behålla 10 timmars arbetsdag.
98	28 juli.	4 aug.	8	Strejk.	Stenhuggeriarb.	Stilleryd. (Blek. l.)	Löneförhöjning.
99	29 juli.	31 juli.	3	Strejk.	Stufveriarb.	Södertelje.	Personfråga.
100	30 juli.	2 aug.	4	—	Möbelsnickare.	Karlskrona.	Personliga förhållanden.

Digitized by Google

i Sverige, påbörjade under år 1903.

kvartalet.

från arbetsgifvarnes, anförda inom parentes).

a. = arbetare.

8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Kändt högsta antal			Organiserade arbetare.	Resultat.	Uppgifter föreligga från	Anmärkningar.
direkt berörda arbetsgifvare.	strejkande arbetare.	utestängda arbetare.				
(1)	(8)	(59)	Delvis.	Förutv. villkor.	a-g., a.	[66]) Jfr föreg. häfte samt texten s. 184. Fullständig redog. kommer att meddelas i årspublikat.
12	—	1,868				
64	—	12,955				
4	—	2	Ja.	— —	a-g., a.	[85]) Arbetet icke upptaget af organiserade arbetare. — A-g. uppgifver, att någon konflikt icke ägt rum.
1	52 (30)	—	Delvis.	Kompromiss.	a-g., a.	[86]) Arb. uppgifva, att deras fordr. helt beviljades.
1	11	—	Ja.	Förutv. villkor.	a-g., a.	
1	12	—	Nej.	Arb:nes fordr. beviljades.	a.	
1	40	—	Nej.	Kompromiss.	a-g., a.	[89]) Alla arb. utom 7 återgingo i arbetet. — Arb. uppgifva, att deras fordr. helt beviljades.
1	21	—	Ja.	Arb:nes fordr. beviljades.	a-g., a.	[90]) A-g. uppgifver, att arb. äfven fordr. den förre verkmästarens afskedande, hvilket icke beviljades.
1	6	—	Nej.	Förutv. villkor.	a-g., a.	
4	250	—	Delvis.	Kompromiss.	a-g., a.	[92]) 30 andra arb. blefvo utan arbete. Löneförhöjn. beviljades, men icke arb:nes andra fordran (a-g.).
1	36	—	Nej.	Arb:nes fordr. beviljades.	a-g., a.	
1	24	—	Nej.	Förutv. villkor.	a-g., a.	[94]) De flesta strejkande voro minderåriga.
1	—	4	Ja.	Arb:nes fordr. beviljades.	a.	
1	6	—	Ja.	Arbetaren anslöt sig till organisationen.	a-g., a.	
1	47	—	Nej.	Kompromiss.	a-g., a.	[97]) På grund af ringa arbetstillgång önskade a-g. införa 8 tim. arbetsdag. Återinförande af 10 timmars arbetsdag efter en vecka utlofvades. — A-g. anser, att ingen arbetskonflikt ägt rum.
1	54	—	Ja.	Kompromiss.	a-g., a.	
1	28	—	Delvis.	Nya arb. på förutv. villkor.	a-g., a.	[99]) Arb. vägrade arbeta under en förman, som var strejkbrytare (a.).
1		8	Ja.	Arb. återgingo.	a-g., a.	[100]) Den egentliga anledningen till arbetsinställelsen var, att arb. fordrade ett humanare behandlingssätt (a.).

Digitized by Google

Arbetsinställelser (strejker och lockouter)

Tredje

(Arbetarnes uppgifter i kol. 9 och 10 äro, om de afvika a-g. = arbetsgifvare.

Löpande årsnr.	1. Början.	2. Slut.	3. Varaktighet i dagar.	4. Karaktär.	5. Fack.	6. Ort.	7. Tvistepunkt.
101	1 aug.	—	Öfver 120	Strejk.	Stenhuggeriarb.	Sternö. (Blek. l.)	Löneförhöjning.
102	1 aug.	3 sept.	34	—	Byggnadsarb. (snickare o. timmermän)	Malmö.	Tillämpning af gällande arbetsaftal.
103	4 aug.	15 sept.	43	Strejk.	Kem.-tekn. arb. (klorat- o. karbidfabr.)	Månsbo. (Kopparb. l.)	Löneförhöjning.
104	6 aug.	7 aug.	2	Strejk.	Grufarb.	Stabbarp. (Malmöhus l.)	Arb. fordr. införandet af ett nytt betalningssystem och löneförhöjning.
105	6 aug.	7 aug.	1	Strejk.	Sågverksarb. (minderåriga)	Mon. (Vestern. l.)	Löneförhöjning.
106	7 aug.	8 aug.	2	Strejk.	Grofarb. (vid elektr. kablars nedläggande)	Norrköping.	Löneförhöjning.
107	10 aug.	12 okt.	64	Strejk.	Stenhuggeriarb.	Lanna. (Örebro l.)	Löneförhöjning. Lönens utbetalande på bestämd dag.
108	19 aug.	19 aug.	1	Strejk.	Sågverksarb.	Norrköping.	Löneförhöjning.
109	19 aug.	21 aug.	2½	Strejk.	Sågverksarb. (minderåriga)	Bomhus. (Gefleb. l.)	Arbetstid.
110	25 aug.	30 aug.	6	Strejk.	Möbelsnickare.	Jönköping.	Löneförhöjning.
111	25 aug.	26 aug.	1	Strejk.	Sågverksarb. (minderåriga)	Bomhus. (Gefleb. l.)	Arbetstid.
112	2 sept.	3 sept.	2	Strejk.	Tegelbruksarb.	Kallerstad. (Östergötl. l)	Utfående af afiöning.
113	4 sept.	12 sept.	9	Strejk.	Möbelsnickare.	Malmö.	Löneförhöjning, fastställande af prislista.
114	5 sept.	—	Öfver 90	Strejk. (blockad)	Stenhuggeriarb.	Heestrand. (Göt. o. Boh. l.)	Lönefråga.
115	7 sept.	13 sept.	7	Strejk.	Tapetserare.	Stockholm.	Löneförhöjning.
116	7 sept.	27 sept.	21	Strejk.	Tunnbindare.	Hessleholm.	Löneförhöjning.
117	9 sept.	27 sept.	19	Strejk.	Grofarb. (konstgödningsfabr.)	Landskrona.	Arb. fordr. afskedandet af 3 arb. hvilka nekade deltaga i viss af fackfören. beslut. uttaxering.
118	14 sept.	10 dec.	88	Strejk.	Träarb.	Vestervik.	Löneförh. Inf. af arb.-aftal m. m.
119	19 sept.	21 sept.	3	Strejk o. lockout.	Spårvägsarb.	Norrköping.	Löneförhöjning. Personfråga.
120	30 sept.	1 okt.	1	Strejk.	Byggn.-snickare.	Stockholm.	Löneförhöjning.

Digitized by Google

i Sverige, påbörjade under år 1903.

kvartalet.

från arbetsgifvarnes, anförda inom parentes).

a. = arbetare.

8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Kändt högsta antal						
direkt berörda arbetsgifvare.	strejkande arbetare.	utestängda arbetare.	Organiserade arbetare.	Resultat.	Uppgifter föreligga från	Anmärkningar.
1	o. 60	—	Ja.	——	a-g., a.	[101]) Arb. icke återupptaget.
1	17		Ja.	Tvistefrågan hänsköts, enl. a-g:s fordran, till en förefintlig permanent skiljenämnd.	a-g., a.	[102]) Skiljenämnden har, såvidt kändt, ännu ej slutbehandlat frågan.
1	144	—	—	Kompromiss.	a-g., a.	
1	26	—	—	Kompromiss.	a-g.	[104]) Löneförh. beviljades. Löfte erhölls om utredning inom 2 mån. ang. det begärda betalningssystemets lämplighet.
1	16	—	Nej.	Förutv. villkor.	a-g., a.	[105]) A-g. anser, att ingen arbetskonflikt ägt rum.
1	50	—	Nej.	Kompromiss.	a-g., a.	
1	18	—	Ja.	Kompromiss.	a-g., a.	
1	30	—	Nej.	Kompromiss.	a-g., a.	
1	o. 40	—	Nej.	Kompromiss.	a-g., a.	[109]) 570 andra arb. blefvo utan arbete. Jfr n:r 111.
1	30 (18)	—	Ja.	Kompromiss.	a-g., a.	[110]) Konflikten löstes genom skiljedom.
1	o. 80	—	Nej.	Förutv. villkor.	a-g., a.	[111]) Jfr n:r 109.
1	35	—	Nej.	Arb:nes fordr. beviljades.	a-g., a.	[112]) A-g. anser, att någon konflikt icke ägt rum.
4	150 (95)	—	Delvis.	Kompromiss.	a-g., a.	
1	8	—	Ja.	——	a.	[114]) Arb. icke återupptaget.
23	o. 160	—	Ja.	Arb:nes fordr. beviljades.	a-g.	
1	2	—	Ja.	Arb:nes fordr. beviljades.	a-g., a.	
1	60	—	Ja.	Arb:nes fordr. beviljades icke.	a-g., a.	[117]) 4 andra arb. nekades återupptaga arbetet i fabriken.
1	70	—	Ja.	Kompromiss.	a-g., a.	[118]) Enl. a-g. är konflikten ännu icke afslutad.
1	13	21	Nej.	Förutv. villkor.	a-g., a.	[119]) 3 arb. nekades återupptaga arbetet.
1	16	—	Ja.	Motsägande uppgifter.	a-g., a.	

Digitized by Google

Bostadspriser å olika orter i riket år 1903.

De å sid. 196—200 införda tabellariska uppgifterna öfver prisen å bostadslägenheter å olika orter i Sverige äro sammanställda på grund af primäruppgifter, som enligt det i föregående nummer af »Meddelandena»[1] aftryckta frågeformulär litt. H insamlats hufvudsakligen från ett större antal sjuk- och understödskassor. Kollegii ombud i orterna hafva härvidlag hufvudsakligen haft till uppgift att insamla och kontrollera de från sjukkassor å orten ingående uppgifterna; en del af ombuden hafva likväl genom egna direkta utfrågningar kompletterat och utvidgat det från kassorna erhållna materialet.

Det framgår häraf, att de bostadslägenheter, för hvilkas pris i tabellerna redogöres, hufvudsakligen äro bebodda af sjukkassorna tillhörande personer, d. v. s. i allmänhet de ordentligare och bättre situerade arbetarne. Det är då också tydligt, att man kan utgå från, att de ifrågavarande lägenheterna icke omfatta de sämsta bostäderna af hvarje slag, och att det således är att förvänta, att hyrorna för desamma i genomsnitt skola ställa sig något högre än medelhyrorna för *alla* bostadslägenheter af de olika kategorierna.

I hvad mån man genom en sådan undersökning som den här ifrågavarande kan vänta att erhålla en tillfredsställande bild af hyresprisförhållandena, torde bäst kunna bedömas genom en jämförelse mellan de för Stockholm vunna resultaten och dem, som framgått ur de för åren 1900 och 1902 på föranstaltande af Styrelsen för Stockholms stads asyler för husvilla verkställda undersökningarna. En sådan jämförelse utvisar följande resultat (då med *a* och *b* betecknas sistnämnda undersökningar för 1900, resp. 1902, och med *c* den här ifrågavarande undersökningen för 1903):

1) *Lägenheter om ett rum utan kök.*

	Antal undersökta lägenheter enligt			Medelhyra (kronor) enligt		
	a	*b*	*c*	*a*	*b*	*c*
Staden inom broarna . . .	516	237	20	152	166	175
Norrmalm	2,903	1,048	176	160	177	194
Östermalm	1,521	490	40	156	174	198
Kungsholmen	1,126	321	148	149	160	176
Södermalm	3,134	1,015	85	135	139	(167)
Hela Stockholm	9,200	3,111	469	149	162	183

[1] Häfte I, s. 16.

Digitized by Google

2) *Lägenheter om ett rum och kök.*

	Antal undersökta lägenheter enligt			Medelhyra (kronor) enligt		
	a	*b*	*c*	*a*	*b*	*c*
Staden inom broarna . .	333	192	24	227	240	254
Norrmalm	5,122	2,624	539	246	266	265
Östermalm	2,337	782	122	247	262	(318)
Kungsholmen	2,742	1,003	308	240	249	264
Södermalm	6,933	2,560	459	216	222	236
Hela Stockholm	17,467	7,161	1,452	233	246	260

3) *Lägenheter om två rum och kök.*

	Antal undersökta lägenheter enligt			Medelhyra (kronor) enligt		
	a	*b*	*c*	*a*	*b*	*c*
Staden inom broarna . .	583	308	30	362	368	388
Norrmalm	4,589	2,092	431	400	402	459
Östermalm	2,819	1,107	119	428	435	447
Kungsholmen	1,413	656	138	399	416	453
Södermalm	3,572	1,017	176	345	342	391
Hela Stockholm	12,976	5,180	894	392	397	441

Det framgår af dessa sammanställningar, att antalet lägenheter, för hvilka uppgifter nu erhållits, i allmänhet utgör 5 à 10 procent af antalet under år 1900 undersökta, och således, då sistnämnda år samtliga bostadslägenheter undersöktes och några väsentliga förändringar i antalet icke sedan dess torde hafva ägt rum, också ett motsvarande procenttal af alla tillgängliga lägenheter. Det kan synas, som om detta material vore allt för ringa för att därur skulle kunna dragas säkra slutsatser. Jämför man de respektive medelhyresbeloppen för 1902[1] och 1903, kommer man emellertid till en annan uppfattning. Det visar sig nämligen, att de erhållna hyresprisen för 1903 i allmänhet öfverstiga motsvarande uppgifter för 1902 med endast 5 à 10 procent, en skillnad, som tillfullo kan förklaras af den ofvan omtalade omständigheten, att uppgifterna för 1903 icke omfatta de sämsta lägenheterna. Endast i två undantagsfall, af hvilka åtminstone det ena allenast beror på de erhållna uppgifternas fåtalighet, öfverstiger skillnaden mellan medelhyrorna enligt 1902 och 1903 års undersökningar 15 procent.

I betraktande häraf och med särskild hänsyn till att för de flesta orter ett relativt större material än för Stockholm inkommit, torde man kunna vara berättigad att anse, att de genom den

[1] 1902 års undersökning omfattar visserligen icke alla bostadslägenheter, utan endast c:a 40 procent af desamma, men ett sådant urval torde kunna anses fullt tillräckligt för vinnande af tillförlitligt resultat.

Digitized by Google

företagna representativa undersökningen erhållna resultaten äro på det hela taget så tillfredsställande, att på dem kan byggas en *jämförelse* mellan olika platser i afseende på hyresprisen. En sådan jämförelse gifver, utan att i väsentlig grad modifiera den uppfattning, som i allmänhet torde råda med afseende å hyresprisen på olika orter, likväl sådana resultat, att den torde vara värd att här i någon mån utvecklas.

Betraktar man då först tab. A (Hyresbelopp i medeltal) och tager hänsyn endast till de viktigaste bostadskategorierna, ett rum, ett rum och kök och två rum och kök, finner man, att de *högsta hyrorna* äro tillfinnandes på följande platser:

	Hyresbelopp i medeltal för		
	ett rum.	ett rum och kök.	två rum och kök.
Stockholm	183 kr.	260 kr.	441 kr.
Norrköping	106 »	184 »	319 »
Göteborg	154 »	211 »	295 »
Gefle	103 »	164 »	322 »
Luleå (egentliga staden)	125 »	235 »	344 »
Boden	113 »	218 »	334 »
Gellivare	132 »	262 »	458 »
Kiruna	175 »	303 »	464 »

Närmast komma Sundbyberg, Malmö, Helsingborg (inre staden), Karlstad och Sundsvall.

Det framgår häraf, att de största städerna, såsom ju var att vänta, utmärka sig genom höga hyror, och att ordningen mellan dem kan anses vara: Stockholm, Göteborg, Norrköping, Gefle, Malmö, Helsingborg. Men dessutom förekomma bland dessa platser med höga hyror samtliga industricentra i Norrbottens län; och bland dem täfla Luleå och Boden med Göteborg samt Kiruna och Gellivare med Stockholm.

Hyrorna för små lägenheter i Stockholm äro 20 à 25 % högre än i Göteborg.

Låga hyror förekomma åter å följande orter:

	Hyresbelopp i medeltal för		
	ett rum.	ett rum och kök.	två rum och kök.
Gnesta	50 kr.	88 kr.	176 kr.
Motala	42 »	73 »	134 »
Vexjö	67 »	71 »	136 »
Kalmar	57 »	99 »	159 »
Oskarshamn	61 »	79 »	128 »
Visby	75 »	102 »	158 »
Kristianstad	— »	118 »	178 »

Digitized by Google

	Hyresbelopp i medeltal för ett rum.	ett rum och kök.	två rum och kök.
Lund	68 kr.	108 kr.	178 kr.
Landskrona	80 »	106 »	153 »
Helsingborgs förstäder	82 »	116 »	145 »
Kristinehamn	60 »	103 »	149 »
Köping	71 »	119 »	180 »
Domnarfvet	49 »	80 »	— »

De lägsta hyrorna utvisa således bland de orter, från hvilka uppgifter inkommit, Motala och Domnarfvet. Hyrorna äro där omkring fjärdedelen så höga som i Stockholm. Två rum och kök kosta i Motala och Oskarshamn mindre än ett rum utan kök i Stockholm, Göteborg, Gellivare och Kiruna.

I öfrigt kan man iakttaga, hurusom äfven för relativt stora städer i södra Sverige, särskildt Skåne, hyrorna åtminstone för ett eller två rum och kök äro jämförelsevis låga. En jämförelse mellan Lund och Landskrona å ena sidan och de ungefär lika stora städerna Uppsala och Eskilstuna å den andra utvisar sålunda för nämnda bostadskategorier en skillnad af omkring 30 procent. I allmänhet taget synes det vara fallet, att, förutom den regelbundet förekommande stegringen af hyrorna med orternas betydenhet, en ökning äfven kan konstateras, ju längre man kommer norrut; och detta gäller, äfven om man frånser de exceptionella förhållandena i Norrbottens län.

Genom den i tab. B meddelade fördelningen af lägenheter, tillhörande de viktigare bostadskategorierna, efter årshyrans storlek belysas närmare de prisförhållanden, som gifvit upphof till de här ofvan omhandlade hyresbeloppen i medeltal. Det torde särskildt böra framhållas, att, såsom af tab. B framgår, de lägenheter, för hvilka hyresuppgifter meddelats, i allmänhet fördela sig på ett fåtal af de i tabellen upptagna grupperna, och att endast ett ringa antal lägenheter afsevärdt skilja sig i pris från medeltalet. Genom denna omständighet bekräftas den i det föregående uttalade åsikten, att man genom den ifrågavarande representativa undersökningen kan anse sig hafva erhållit ett på det hela taget tillförlitligt och af tillfälliga afvikelser oberoende material.

I öfrigt kunna ur tab. B med afseende på de olika orternas hyresförhållanden samma slutsatser dragas som ur tab. A. Särskildt torde hyresbeloppens stegring efter orternas storlek och läge på ett åskådligt sätt framgå ur densamma.

N. Abg.

Digitized by Google

Bostadspriser å olika

Tab. A. Hyresbelopp i medeltal för olika bostadskategorier

1. Ort.	2. Uppg. meddelade af[1]	3. 1 rum. Lägenheter.	4. 1 rum. Hyresbelopp.	5. 1 rum och kök. Lägenheter.	6. 1 rum och kök. Hyresbelopp.	7. 2 rum o. kök. Lägenheter.	8. 2 rum o. kök. Hyresbelopp.	9. 3 rum o. kök. Lägenheter.	10. 3 rum o. kök. Hyresbelopp.	11. 4 rum o. kök. Lägenheter.	12. 4 rum o. kök. Hyresbelopp.	13. 5 rum o. kök. Lägenheter.	14. 5 rum o. kök. Hyresbelopp.	15. Pris *per vecka* å privat måltidsinackordering för arbetare (3 mält.). Antal uppg.	16. Högsta pris (kronor).	17. Lägsta pris (kronor).	18. Medelpris (kronor).	
1 Stockholm (hela staden)	k.	469	183	1,452	260	894	441	208	637	35	760	6	1,150	195	15·00	5·00	10·18	1
2 Staden inom broarna	»	20	175	24	254	30	388	10	595	—	—	—	—	8	14·00	10·00	11·60	2
3 Norrmalm	»	176	194	539	265	431	459	87	662	—	—	—	—	21	14·00	7·50	11·02	3
4 Östermalm	»	40	198	122	318	119	447	43	679	—	—	—	—	9	15·00	10·00	11·80	4
5 Kungsholmen	»	148	176	308	264	138	453	24	604	—	—	—	—	73	15·00	5·00	10·11	5
6 Södermalm	»	85	167	459	236	176	391	44	529	—	—	—	—	40	14·00	6·00	9·30	6
7 Sundbyberg	»	137	83	85	189	29	279	11	445	—	—	—	—	77	10·00	5·00	7·95	7
8 Brännkyrka	»	4	114	36	178	3	263	—	—	—	—	—	—	30	10·50	4·00	8·34	8
9 Södertelje	»	44	88	165	160	48	275	13	360	—	—	—	—	50	10·50	7·00	8·28	9
10 Uppsala	o.	10	65	93	131	13	240	4	339	—	—	—	—	—	—	—	—	10
11 Eskilstuna	»	30	89	120	155	15	211	15	422	15	650	15	847	30	7·70	7·00	7·19	11
12 Gnesta	k.	3	50	8	88	6	176	7	224	—	—	—	—	2	7·75	7·00	7·38	12
13 Norrköping (hela staden)	o.	120	106	378	184	327	319	90	480	90	746	87	949	24	8·00	4·20	6·59	13
14 Östra stadsdelen	»	30	125	75	195	58	335	30	510	30	784	27	1,013	—	—	—	—	14
15 Norra »	»	36	91	115	178	106	308	30	464	30	719	30	908	—	—	—	—	15
16 Linköping	k.	35	73	141	143	67	236	16	357	6	399	—	—	14	7·00	4·25	6·13	16
17 Motala (och Motala verkstad)	»	47	42	103	73	7	134	—	—	—	—	—	—	31	8·00	6·00	6·69	17
18 Jönköping	o.	31	58	119	121	97	159	30	293	28	443	11	555	7	6·00	3·00	4 23	18
19 Vexjö	k.	20	67	124	71	136	136	31	272	6	350	—	—	8	10·00	6·00	6·75	19
20 Kalmar	o.	9	57	38	99	44	159	3	203	—	—	—	—	21	10·00	6·00	7·36	20
21 Oskarshamn	k.	36	61	110	79	97	128	34	220	13	272	—	—	50	12·00	6·00	8·96	21
22 Visby	»	7	75	34	102	38	158	24	286	13	362	7	493	12	12·50	7·00	10·31	22
23 Karlskrona	o.	394	96	288	137	463	240	284	353	91	509	88	645	105	10·00	3·50	6 59	23
24 Kristianstad	»	—	—	30	118	30	178	25	375	15	567	15	763	10	8·50	5·50	6·42	24
25 Malmö (hela staden)	k.	220	99	815	162	660	244	110	358	13	524	—	—	166	10·00	4·00	7·33	25
26 Inre staden och Rörsjöstaden	»	56	110	118	164	223	250	41	366	8	569	—	—	—	—	—	—	26
27 Lund	»	75	68	290	108	341	178	36	280	19	387	9	511	6	6·50	6·00	6·08	27
28 Landskrona	»	58	80	212	106	553	153	106	252	33	311	10	443	37	10·00	5·50	6·89	28

[1] k = understödskassor, o = Kommerskollegii ombud å orten.

Digitized by Google

orter i riket år 1903.

samt priset å privat måltidsinackordering för arbetare.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	
Ort.	Uppg. meddelade af [1]	Hyresbelopp *per år* i medeltal (kr.) för lägenheter om												Pris *per vecka* å privat måltidsinackordering för arbetare (3 målt.).				
		1 rum.		1 rum och kök.		2 rum o. kök.		3 rum o. kök.		4 rum o. kök.		5 rum och kök.						
		Lägenheter.	Hyresbelopp.	Lägenheter.	Hyresbelopp.	Lägenheter.	Hyresbelopp.	Lägenheter.	Hyresbelopp.	Lägenheter.	Hyresbelopp.	Lägenheter.	Hyresbelopp.	Antal uppg.	Högsta	Lägsta	Medel-	
															pris (kronor).			
29 Helsingborg: inre staden	o.	30	108	120	137	120	204	30	353	30	606	29	841	6	7·00	6·50	6·58	29
30 förstäder	»	30	82	60	116	90	145	30	277	—	—	—	—	—	—	—	—	30
31 Halmstad	»	20	76	81	120	90	204	30	332	19	521	10	623	6	7·00	6·50	6·83	31
32 Göteborg (hela staden)	»	150	154	600	211	600	295	120	496	120	664	78	945	150	16·00	4·55	8·23	32
33 Inre staden	»	30	141	120	216	120	338	30	631	30	754	30	861	30	16·00	4·55	10·12	33
34 Gamlestaden	»	30	152	120	218	120	287	—	—	—	—	—	—	30	10·50	5·25	8·09	34
35 Haga (Annedal, Landala, Kungsportsavenyen)	»	30	167	120	219	120	308	30	524	30	756	30	1,013	30	10·50	6·00	8·07	35
36 Masthugget	»	30	179	120	206	120	276	30	430	30	629	18	972	30	10·50	6·00	7·40	36
37 Majorna	»	30	131	120	196	120	266	30	398	30	518	—	—	30	10·50	6·00	7·48	37
38 Venersborg	»	8	82	5	138	7	244	8	341	6	475	7	600	4	7·00	5·25	6·19	38
39 Borås	»	24	81	120	114	80	235	30	363	10	550	8	741	15	8·75	6·00	7·05	39
40 Karlstad	»	11	92	19	164	12	305	7	461	11	641	6	842	10	11·50	7·00	8·83	40
41 Kristinehamn	k.	13	60	63	103	19	149	4	200	—	—	—	—	16	8·00	5·00	6·72	41
42 Arvika	»	18	72	18	134	12	227	4	289	—	—	—	—	13	8·00	6·75	7·10	42
43 Örebro	o.	30	69	120	138	79	241	13	371	5	485	4	738	17	8·00	5·00	6·44	43
44 Vesterås	»	21	77	27	145	18	241	8	334	8	516	7	700	15	9·00	6·00	7·35	44
45 Köping	k.	28	71	59	119	8	180	3	277	—	—	—	—	18	10·50	6·00	6·89	45
46 Falun	o.	57	70	201	127	139	276	59	368	36	514	32	604	58	8·75	7·00	7·92	46
47 Domnarfvet	o. k.	43	49	94	80	—	—	—	—	—	—	—	—	38	10·50	6·25	7·80	47
48 Gefle	o.	47	103	114	164	41	322	24	494	23	688	12	888	18	10·50	5·25	8·30	48
49 Söderhamn	»	13	64	17	125	13	227	6	338	—	—	—	—	5	10·00	7·50	8·60	49
50 Sundsvall	»	96	79	93	162	37	296	3	638	5	880	—	—	9	8·50	8·00	8·28	50
51 Luleå: egentliga staden	»	9	125	39	235	33	344	15	520	4	740	5	875	8	12·50	8·75	10·63	51
52 förstäder	»	41	79	65	126	9	219	—	—	—	—	—	—	24	11·25	8·00	8·70	52
53 Boden	»	4	113	27	218	18	334	4	466	4	725	—	—	4	8·75	8·05	8·40	53
54 Malmberget och Gellivare	»	96	132	96	262	13	458	9	540	—	—	—	—	6	9·33	9·33	9·33	54
55 Kiruna	»	16	175	17	303	13	464	13	605	12	711	—	—	5	10·50	10·50	10·50	55

Digitized by Google

Bostadspriser å olika

Tab. B. Antal uppgifna bostads-

Ett rum.

	1. Ort.	2. högst 25 kronor årligen.	3. 26—50 kronor årligen.	4. 51—75 kronor årligen.	5. 76—100 kronor årligen.	6. 101—125 kronor årligen.	7. 126—150 kronor årligen.	8. 151—175 kronor årligen.	9. 176—200 kronor årligen.	10. 201—225 kronor årligen.	11. 226—250 kronor årligen.	12. 251—275 kronor årligen.	13. 276—300 kronor årligen.	14. 300—400 kronor årligen.	15. Summa uppgifna lägenheter.	
		Antal uppgifna lägenheter till pris af														
1	Stockholm (hela staden)	—	—	3	24	53	71	35	146	63	52	8	11	3	469	1
2	Staden inom broarna	—	—	1	2	1	5	—	6	—	4	—	1	—	20	2
3	Norrmalm	—	—	—	3	18	21	14	60	33	24	2	5	1	176	3
4	Östermalm	—	—	—	1	2	4	1	19	5	4	2	2	—	40	4
5	Kungsholmen	—	—	2	9	23	22	15	35	22	14	2	3	1	148	5
6	Södermalm	—	—	—	9	14	19	5	26	3	6	2	—	1	85	6
7	Sundbyberg	—	17	67	18	17	14	1	3	—	—	—	—	—	137	7
8	Brännkyrka	—	—	—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	4	8
9	Södertelje	—	6	10	19	8	1	—	—	—	—	—	—	—	44	9
10	Uppsala	—	2	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10
11	Eskilstuna	—	—	7	21	2	—	—	—	—	—	—	—	—	30	11
12	Norrköping (hela staden)	—	—	11	42	56	11	—	—	—	—	—	—	—	120	12
13	Östra stadsdelen	—	—	—	1	20	9	—	—	—	—	—	—	—	30	13
14	Norra »	—	—	6	17	7	—	—	—	—	—	—	—	—	30	14
15	Linköping	—	2	18	14	1	—	—	—	—	—	—	—	—	35	15
16	Motala	5	32	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	16
17	Vexjö	11	3	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	20	17
18	Kalmar	—	4	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	18
19	Oskarshamn	19	14	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	19
20	Visby	—	—	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	20
21	Karlskrona	—	7	123	149	65	31	2	14	2	—	—	—	1	394	21
22	Malmö	—	3	42	87	74	11	1	2	—	—	—	—	—	220	22
23	Lund	—	14	41	19	1	—	—	—	—	—	—	—	—	75	23
24	Landskrona	—	4	29	21	3	1	—	—	—	—	—	—	—	58	24
25	Helsingborg: staden	—	—	4	10	8	8	—	—	—	—	—	—	—	30	25
26	förstäderna	—	—	18	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	30	26
27	Halmstad	—	—	15	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	27
28	Göteborg (hela staden)	—	—	—	16	23	37	29	27	6	12	—	—	—	150	28
29	Inre staden	—	—	—	7	7	6	3	3	2	2	—	—	—	30	29
30	Gamlestaden	—	—	—	—	3	12	10	5	—	—	—	—	—	30	30
31	Haga, Annedal o. s. v.	—	—	—	2	2	8	6	6	2	4	—	—	—	30	31
32	Masthugget	—	—	—	3	2	1	5	11	2	6	—	—	—	30	32
33	Majorna	—	—	—	4	9	10	5	2	—	—	—	—	—	30	33
34	Borås	—	—	11	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	34
35	Kristinehamn	—	4	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	35
36	Arvika	—	—	15	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	36
37	Örebro	6	12	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	37
38	Köping	—	3	18	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	38
39	Falun	—	8	31	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	39
40	Domnarfvet	—	28	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	40
41	Gefle	—	—	4	15	22	6	—	—	—	—	—	—	—	47	41
42	Sundsvall	—	4	38	49	3	2	—	—	—	—	—	—	—	96	42
43	Luleå: egentliga staden	—	—	—	1	4	4	—	—	—	—	—	—	—	9	43
44	förstäderna	—	—	21	17	3	—	—	—	—	—	—	—	—	41	44
45	Boden	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	4	45
46	Malmberget	8	44	33	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	96	46
47	Kiruna	—	—	—	—	1	—	3	12	—	—	—	—	—	16	47

Digitized by Google

orter i riket år 1903. (Forts.)

lägenheter fördelade efter årshyra.

Ett rum och kök.

	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	
	Antal uppgifna lägenheter till pris af																		Summa uppgifna lägenheter.	
	högst 25	26—50	51—75	76—100	101—125	126—150	151—175	176—200	201—225	226—250	251—275	276—300	301—325	326—350	351—375	376—400	401—500	501—600		
	kronor årligen.																			
1	—	—	3	15	30	49	40	105	86	232	237	370	157	89	27	7	4	1	1,452	1
2	—	—	—	—	—	—	1	4	3	5	4	5	1	1	—	—	—	—	24	2
3	—	—	—	—	2	9	11	31	31	78	75	153	71	57	13	4	3	1	589	3
4	—	—	—	—	—	4	1	6	4	9	8	32	23	23	9	2	1	—	122	4
5	—	—	—	—	—	6	10	25	19	58	69	84	25	7	5	—	—	—	308	5
6	—	—	3	15	28	30	17	39	29	82	81	96	37	1	—	1	—	—	459	6
7	—	—	—	—	—	6	16	58	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	85	7
8	—	—	—	—	—	10	8	14	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	36	8
9	—	—	—	7	13	59	41	37	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	165	9
10	—	—	2	19	26	32	13	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	10
11	—	—	1	5	24	19	40	28	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	11
12	—	—	—	—	—	74	103	128	57	14	2	—	—	—	—	—	—	—	378	12
13	—	—	—	—	—	5	18	33	22	2	—	—	—	—	—	—	—	—	75	13
14	—	—	—	—	—	32	29	34	18	2	—	—	—	—	—	—	—	—	115	14
15	—	—	2	16	38	43	22	15	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	141	15
16	—	9	54	34	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	16
17	2	24	66	25	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	124	17
18	—	—	4	17	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	18
19	1	12	61	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110	19
20	—	—	5	15	12	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	20
21	—	1	15	56	54	67	19	71	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	288	21
22	—	—	1	27	111	147	173	310	37	5	1	3	—	—	—	—	—	—	815	22
23	—	1	28	123	77	56	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	290	23
24	—	2	21	67	76	42	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	212	24
25	—	—	—	12	30	49	16	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	25
26	—	—	—	16	26	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	26
27	—	—	6	14	30	24	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	27
28	—	—	—	—	20	14	38	146	183	118	49	20	12	—	—	—	—	—	600	28
29	—	—	—	—	19	8	4	11	14	27	12	13	12	—	—	—	—	—	120	29
30	—	—	—	—	—	—	9	14	45	45	7	—	—	—	—	—	—	—	120	30
31	—	—	—	—	—	—	4	40	27	18	24	7	—	—	—	—	—	—	120	31
32	—	—	—	—	1	1	6	38	48	22	4	—	—	—	—	—	—	—	120	32
33	—	—	—	—	—	5	15	43	49	6	2	—	—	—	—	—	—	—	120	33
34	—	—	—	28	79	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	34
35	—	—	9	25	20	8	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	35
36	—	—	—	1	3	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	36
37	—	1	14	32	38	24	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	37
38	—	—	1	10	32	15	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	38
39	—	—	15	33	58	62	22	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	201	39
40	—	—	35	57	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	94	40
41	—	—	1	4	—	43	22	35	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	114	41
42	—	—	1	5	10	28	21	20	—	5	—	2	—	1	—	—	—	—	93	42
43	—	—	—	—	—	—	—	5	7	20	6	1	—	—	—	—	—	—	39	43
44	—	—	—	9	41	6	3	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	44
45	—	—	—	—	—	—	3	6	6	9	3	—	—	—	—	—	—	—	27	45
46	—	—	—	—	—	—	—	6	3	41	17	22	—	—	7	—	—	—	96	46
47	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	7	1	1	4	—	—	—	17	47

Digitized by Google

Bostadspriser å olika orter i riket år 1903. (Forts.)

Tab. B. Antal uppgifna bostadslägenheter fördelade efter årshyra. (Forts.)

Två rum och kök.

1.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	54.	55.	56.	
Ort.	Antal uppgifna lägenheter till pris af																					Summa uppgifna lägenheter.	
	51—75	76—100	101—125	126—150	151—175	176—200	201—225	226—250	251—275	276—300	301—325	326—350	351—375	376—400	401—425	426—450	451—475	476—500	501—600	601—700	701—800		
	kronor årligen.																						
1 Stockholm (hela staden)	—	—	—	—	—	6	5	16	11	40	18	59	43	130	64	99	74	181	142	5	1	**894**	1
2 Staden inom broarna	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	2	11	—	2	3	—	1	4	1	1	—	**30**	2
3 Norrmalm	—	—	—	—	—	1	—	3	3	13	5	20	17	53	30	45	30	102	97	3	—	**422**	3
4 Östermalm	—	—	—	—	—	—	—	4	1	6	2	3	4	20	8	17	8	24	21	1	—	**119**	4
5 Kungsholmen	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4	3	10	6	15	12	20	16	31	18	—	1	**138**	5
6 Södermalm	—	—	—	—	—	5	4	8	5	14	6	15	16	40	11	17	10	20	5	—	—	**176**	6
7 Sundbyberg	—	—	—	—	—	1	3	6	2	14	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**29**	7
8 Brännkyrka	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3**	8
9 Södertelje	—	—	—	1	2	1	5	8	7	15	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**48**	9
10 Uppsala	—	—	—	1	2	—	3	1	2	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**13**	10
11 Eskilstuna	—	—	—	—	6	4	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**15**	11
12 Norrköping (hela staden)	—	—	—	—	—	—	—	16	35	93	75	60	39	9	—	—	—	—	—	—	—	**327**	12
13 Östra stadsdelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	30	20	3	1	—	—	—	—	—	—	—	**58**	13
14 Norra »	—	—	—	—	—	—	—	9	18	38	17	9	15	—	—	—	—	—	—	—	—	**106**	14
15 Linköping	—	—	2	1	6	11	3	20	9	10	2	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	**67**	15
16 Motala	1	2	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**7**	16
17 Vexjö	9	26	14	31	29	19	4	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**136**	17
18 Kalmar	—	3	6	4	22	7	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**44**	18
19 Oskarshamn	1	14	38	21	8	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**97**	19
20 Visby	—	—	8	13	5	11	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**38**	20
21 Karlskrona	—	1	7	24	16	78	83	91	36	97	10	7	13	—	—	—	—	—	—	—	—	**463**	21
22 Malmö	—	—	2	15	21	83	114	158	89	142	20	11	3	1	1	—	—	—	—	—	—	**660**	22
23 Lund	—	6	19	66	84	124	14	23	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**341**	23
24 Landskrona	1	13	127	180	101	96	19	10	2	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**553**	24
25 Helsingborg: staden	—	—	4	20	10	24	20	18	12	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**120**	25
26 förstäderna	—	—	16	44	22	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**90**	26
27 Halmstad	1	1	—	10	6	52	13	16	9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**90**	27
28 Göteborg (hela staden)	—	—	—	—	—	6	16	72	138	203	22	48	33	27	18	13	3	1	—	—	—	**600**	28
29 Inre staden	—	—	—	—	—	6	—	12	12	8	6	18	20	16	14	8	—	—	—	—	—	**120**	29
30 Gamlestaden	—	—	—	—	—	—	—	1	31	69	10	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	**120**	30
31 Haga, Annedal o. s. v.	—	—	—	—	—	—	6	1	24	46	6	17	6	7	2	3	1	1	—	—	—	**120**	31
32 Masthugget	—	—	—	—	—	—	—	22	42	47	—	2	2	2	2	1	—	—	—	—	—	**120**	32
33 Majorna	—	—	—	—	—	—	10	36	29	33	—	3	4	2	—	1	2	—	—	—	—	**120**	33
34 Borås	—	—	—	—	—	12	26	30	9	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**80**	34
35 Kristinehamn	—	2	4	8	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**19**	35
36 Arvika	—	—	—	—	—	1	6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**12**	36
37 Örebro	—	—	—	—	2	19	8	24	13	10	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**79**	37
38 Köping	—	—	—	3	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**8**	38
39 Falun	—	1	—	8	11	28	23	34	9	24	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**139**	39
40 Domnarfvet	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	40
41 Gefle	—	—	—	—	—	1	1	3	4	7	9	7	4	4	—	1	—	—	—	—	—	**41**	41
42 Sundsvall	—	—	1	—	—	5	4	4	4	8	1	—	2	4	—	2	1	1	—	—	—	**37**	42
43 Luleå: staden	—	—	—	—	—	—	—	1	1	5	—	14	8	1	1	2	—	—	—	—	—	**33**	43
44 förstäderna	—	—	—	1	2	2	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**9**	44
45 Boden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	5	5	1	—	—	—	—	—	—	—	**18**	45
46 Malmberget	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	1	—	—	6	—	—	**13**	46
47 Kiruna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	1	—	2	4	—	—	**13**	47

Digitized by Google

Lifsmedelspriser

å olika orter i riket under september och oktober månader år 1903.

Anm. Med afseende å den mindre tillförlitligheten af prisuppgifterna för några af de angifna varuslagen hänvisas till första häftet af dessa »Meddelanden», sid. 77—79. Då uppgifterna denna gång omfatta blott två månader, har någon sammandragstabell (tab. A i föreg. häfte) ej ansetts erforderlig.

Parentes kring en medelprissiffra betecknar, att densamma är beräknad på grund af ett fåtal uppgifter eller af annan orsak anses mindre tillförlitlig. Medelprisen för *kalfkött* hafva alldeles uteslutits; i anmärkningarna till de särskilda orterna meddelas, då så varit möjligt, hvilka slag af kalfkött prisuppgifterna afse.

Priset på *ved* är beräknadt för s. k. storfamn ($2{\cdot}5 \times 1{\cdot}6 \times 0{\cdot}89$ meter = $3{\cdot}56$ kubikmeter).

I öfrigt hänvisas till anmärkningarna å följande uppslag.

Digitized by Google

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
	Varuslag.	Kvantitet.	Stockholm: Staden i. br.						Norrmalm.					
			September.			Oktober.			September.			Oktober.		
			Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-
			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).		
1	Mjölk: oskummad	l.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	15	*15*
2	skummad	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	*7*
3	Smör: bords-	kg.	220	190	*202*	230	190	*215*	210	200	*205*	230	210	*218*
4	mat-	»	190	170	*180*	195	180	*191*	190	170	*180*	200	190	*196*
5	Margarin, ordinär	»	—	—	—	—	—	—	160	100	*135*	160	145	*151*
6	Ägg	tjog	150	125	*132*	150	120	*136*	140	110	*125*	150	120	*135*
7	Potatis	hl.	600	500	*550*	700	400	*550*	700	400	563	600	500	*550*
8	Ärter	kg.	—	—	—	—	—	—	30	25	*28*	28	23	*25*
9	Mjöl: hvete-	»	—	—	—	—	—	—	26	25	*25*	27	25	*26*
10	råg-	»	—	—	—	—	—	—	20	18	*20*	20	18	*19*
11	rågsikt-	»	—	—	—	—	—	—	24	23	*24*	25	23	*24*
12	Gryn: hafre-	»	—	—	—	—	—	—	35	30	*32*	40	30	*33*
13	korn-	»	—	—	—	—	—	—	30	25	*29*	30	25	*29*
14	ris-	»	—	—	—	—	—	—	40	30	*36*	70	35	*(45)*
15	Rågbröd: hårdt (spis-)	»	—	—	—	—	—	—	42	32	*36*	42	33	*37*
16	mjukt	»	—	—	—	—	—	—	38	38	*(38)*	38	25	*37*
17	Hvetebröd: skorpor	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	mjukt	»	—	—	—	—	—	—	42	42	*(42)*	42	36	*41*
19	Nötkött, färskt: stek	»	100	90	*96*	100	90	*95*	110	90	*96*	125	90	*103*
20	soppkött	»	85	70	*78*	85	75	*81*	85	70	*78*	95	80	*85*
21	Kalfkött	»	130	70	—	120	75	—	130	80	—	130	90	—
22	Fårkött: färskt	»	125	100	*110*	120	90	*104*	140	120	*113*	120	90	*105*
23	salt	»	—	—	—	—	—	—	90	90	*90*	85	85	*(85)*
24	Fläsk: färskt	»	130	110	*122*	130	120	*125*	140	110	*128*	140	120	*130*
25	salt: svenskt	»	—	—	—	—	—	—	140	120	*132*	140	130	*138*
26	amerikanskt	»	—	—	—	—	—	—	120	120	*(120)*	—	—	—
27	Fisk, färsk: sill	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	strömming	val	100	50	*76*	100	60	*71*	80	60	*71*	100	60	*74*
29	d:o	kg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	salt: sill	»	—	—	—	—	—	—	50	25	*39*	50	40	*48*
31	strömming	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	kabeljo	»	—	—	—	—	—	—	50	40	*46*	50	45	*48*
33	Kaffe (obrändt), brasilianskt	»	—	—	—	—	—	—	120	90	*99*	120	90	*100*
34	Socker, bit-	»	—	—	—	—	—	—	60	57	*59*	60	57	*58*
35	Fotogén, prima	l.	—	—	—	—	—	—	18	17	*17*	20	17	*20*
36	Ved: björk-	famn	2400	2200	*2300*	2700	2600	*2650*	—	—	—	—	—	—
37	barr-	»	1800	1600	*1700*	2000	1900	*1950*	—	—	—	—	—	—
38	Torf	100 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Kol, antracit-	hl.	350	350	*350*	350	260	*340*	—	—	—	—	—	—
40	Koks, gasverks-	»	110	110	*110*	130	120	*125*	—	—	—	—	—	—

Anm. Prisuppgifterna för kalfkött afse olika kvaliteter, än stek, än bringa. — Pris- och lägsta kolpris i oktober beror på, att olika kvaliteter och krossningsgrad afses.

Digitized by Google

15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	
Östermalm.						Kungsholmen.						Södermalm.						
September.			Oktober.			September.			Oktober.			September.			Oktober.			
Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	
pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			
15	15	*15*	15	15	*15*	15	15	*15*	15	15	*15*	15	15	*15*	15	15	*15*	1
8	8	*8*	8	8	*8*	7	7	*7*	7	7	*7*	7	7	*7*	7	7	*7*	2
210	200	*205*	230	200	*221*	220	190	*203*	240	200	*230*	210	190	*198*	235	200	*218*	3
190	170	*183*	190	180	*184*	—	—	—	195	190	*192*	180	175	*179*	190	180	*186*	4
150	130	*144*	160	130	*148*	150	100	*143*	150	140	*147*	150	110	*131*	160	110	*135*	5
140	110	*129*	150	130	*144*	150	100	*120*	150	110	*133*	150	110	*131*	150	120	*134*	6
700	500	*575*	600	500	*550*	600	500	*550*	600	500	*550*	700	500	*563*	600	500	*550*	7
30	25	*27*	32	24	*26*	30	25	*27*	28	25	*26*	30	25	*26*	30	20	*25*	8
28	25	*26*	28	25	*26*	25	25	*25*	26	25	*25*	26	24	*25*	26	24	*26*	9
20	18	*20*	20	18	*19*	20	19	*20*	20	19	*20*	20	18	*19*	20	18	*19*	10
24	23	*24*	24	23	*24*	24	24	*24*	24	24	*24*	25	22	*23*	25	22	*24*	11
35	27	*30*	35	25	*31*	35	30	*33*	35	30	*33*	30	30	*30*	30	25	*30*	12
30	25	*28*	30	25	*27*	30	25	*29*	30	25	*28*	30	25	*27*	30	*25*	*27*	13
50	25	*38*	50	30	*41*	50	40	*43*	40	40	*40*	40	30	*35*	40	30	*34*	14
46	33	*38*	46	33	*40*	35	33	*34*	40	33	*36*	35	32	*33*	35	32	*34*	15
40	40	(*40*)	40	40	(*40*)	—	—	—	—	—	—	32	25	*29*	40	25	*32*	16
—	—	—	65	65	(*65*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
—	—	—	40	40	(*40*)	—	—	—	45	45	(*45*)	75	75	(*75*)	40	36	*40*	18
100	85	*94*	110	90	*97*	100	90	*98*	100	85	*97*	120	90	*101*	110	90	*96*	19
85	70	*79*	85	75	*79*	90	70	*79*	90	70	*81*	90	65	*79*	85	80	*82*	20
120	80	—	120	75	—	130	75	—	125	75	—	125	80	—	110	90	—	21
120	100	*109*	110	90	*102*	130	80	*109*	130	85	*111*	130	100	*115*	110	100	*101*	22
120	90	*104*	110	90	*98*	75	75	(*75*)	75	75	(*75*)	100	75	*87*	90	75	*83*	23
140	100	*124*	130	120	*125*	150	110	*129*	140	130	*134*	130	110	*124*	140	115	*127*	24
140	125	*133*	140	120	*129*	140	130	*132*	130	130	*130*	130	120	*126*	130	120	*124*	25
140	140	*140*	135	135	*135*	140	130	*135*	130	130	(*130*)	130	125	*128*	130	120	*125*	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
80	60	*71*	100	50	*78*	90	60	*76*	80	50	*62*	100	60	*73*	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
50	25	*42*	50	35	*45*	50	25	*35*	50	25	*39*	50	30	*39*	50	30	*39*	30
30	25	*28*	30	25	*28*	—	—	—	30	30	(*30*)	25	25	(*25*)	30	25	*28*	31
60	50	*52*	50	45	*49*	50	40	*46*	50	40	*45*	50	40	*46*	55	40	*48*	32
125	90	*109*	140	110	(*125*)	110	100	*103*	100	100	*100*	100	90	*98*	120	100	*104*	33
60	57	*58*	60	57	*58*	58	57	*58*	58	57	*58*	60	56	*58*	67	57	*58*	34
18	17	*17*	23	17	*20*	17	17	*17*	20	17	*19*	17	17	*17*	20	18	*19*	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40

uppgifterna för ved, kol och koks i kol. 3—8 gälla för hela staden. Skillnaden mellan högsta

Digitized by Google

1.	Varuslag.	2. Kvantitet.	33. Uppsala. September. Högsta pris (öre).	34. Uppsala. September. Lägsta pris (öre).	35. Uppsala. September. Medel- pris (öre).	36. Uppsala. Oktober. Högsta pris (öre).	37. Uppsala. Oktober. Lägsta pris (öre).	38. Uppsala. Oktober. Medel- pris (öre).	39. Eskilstuna. September. Högsta pris (öre).	40. Eskilstuna. September. Lägsta pris (öre).	41. Eskilstuna. September. Medel- pris (öre).	42. Eskilstuna. Oktober. Högsta pris (öre).	43. Eskilstuna. Oktober. Lägsta pris (öre).	44. Eskilstuna. Oktober. Medel- pris (öre).
1	Mjölk: oskummad	l.	12	12	*12*	12	12	*12*	12	12	*12*	12	12	*12*
2	skummad	»	5	5	*5*	5	5	*5*	5	5	*5*	5	5	*5*
3	Smör: bords-	kg.	200	175	*181*	200	175	*189*	200	175	*185*	200	190	*196*
4	mat-	»							190	175	*180*	190	175	*183*
5	Margarin, ordinär	»	110	100	*102*	110	100	*102*	175	150	*159*	175	175	*175*
6	Ägg	tjog	140	120	*128*	165	135	*149*	125	116	*123*	150	125	*142*
7	Potatis	hl.	400	300	*377*	400	300	*335*	500	450	*473*	500	450	*483*
8	Ärter	kg.	28	22	*26*	26	20	*22*	25	25	*25*	25	25	*25*
9	Mjöl: hvete-	»	26	24	*25*	26	24	*25*	25	25	*25*	25	25	*25*
10	råg-	»	16	15	*16*	17	15	*16*	17	17	*17*	17	17	*17*
11	rågsikt-	»	24	22	*23*	24	22	*23*	22	22	*22*	22	22	*22*
12	Gryn: hafre-	»	30	28	*30*	30	28	*30*	30	30	*30*	35	35	*35*
13	korn-	»	28	24	*26*	28	23	*25*	25	25	*25*	25	25	*25*
14	ris-	»	35	30	*32*	35	30	*33*	40	35	*38*	35	35	*35*
15	Rågbröd: hårdt (spis-)	»	30	28	*30*	30	28	*30*	35	28	*30*	30	30	*30*
16	mjukt	»	35	30	*33*	35	30	*33*	—	—	—	—	—	—
17	Hvetebröd: skorpor	»	74	68	*71*	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	mjukt	»	57	54	*56*	57	54	*56*	—	—	—	—	—	—
19	Nötkött, färskt: stek	»	95	90	*93*	100	90	*95*	120	90	*113*	110	90	*99*
20	soppkött	»	80	70	*74*	80	70	*77*	90	75	*86*	85	75	*79*
21	Kalfkött	»	110	95	—	110	95	—	125	90	—	130	90	—
22	Fårkött: färskt	»	115	110	*112*	115	100	*111*	130	110	*125*	130	110	*118*
23	salt	»	90	90	*90*	90	90	*90*	—	—	—	—	—	—
24	Fläsk: färskt	»	110	100	*108*	120	110	*111*	125	115	*122*	100	90	*95*
25	salt: svenskt	»	120	110	*114*	120	110	*116*	125	115	*121*	125	115	*121*
26	amerikanskt	»	120	115	*117*	125	115	*120*	115	110	*112*	110	110	*110*
27	Fisk, färsk: sill	»	60	50	*53*	—	—	—	—	—	—	45	35	*42*
28	strömming	val	60	60	*60*	80	80	*80*	—	—	—	—	—	—
29	d:o	kg.	—	—	—	—	—	—	50	40	*47*	50	50	*50*
30	salt: sill	»	45	30	*33*	45	30	*32*	45	40	*43*	45	30	*38*
31	strömming	»	—	—	—	25	25	*25*	—	—	—	30	30	*30*
32	kabeljo	»	45	40	*43*	45	40	*41*	45	40	*45*	45	45	*45*
33	Kaffe (obrändt), brasilianskt	»	120	90	*101*	120	90	*104*	120	100	*118*	120	120	*120*
34	Socker, bit-	»	60	58	*60*	60	60	*60*	59	57	*58*	60	59	*60*
35	Fotogén, prima	l.	20	20	*20*	20	19	*20*	17	17	*17*	17	17	*17*
36	Ved: björk-	famn	2600	2400	*2470*	2400	2400	*2400*	2270	2200	*2250*	2400	2270	*2370*
37	barr-	»	1800	1800	*1800*	1800	1600	*1700*	1640	1510	*1600*	1830	1640	*1810*
38	Torf	100kg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Kol, antracit-	hl.	310	260	*285*	310	260	*285*	300	300	*300*	300	275	*289*
40	Koks, gasverks-	»	100	80	*90*	100	80	*90*	150	150	*150*	115	100	*108*

Anm. *Uppsala:* Priset å kalfkött är medeltalet mellan prisen för stek och bringa. att olika kvaliteter afses.

Digitized by Google

och medelpris.

45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	54.	55.	56.	57.	58.	59.	60.	61.	62.	
Norrköping.						Jönköping.						Kalmar.						
September.			Oktober.			September.			Oktober.			September.			Oktober.			
Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	
pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			
12	12	*12*	12	12	*12*	12	12	*12*	12	12	*12*	12	11	*12*	12	12	*12*	1
6	5	*6*	6	5	*6*	5	5	*5*	5	5	*5*	7	5	*6*	7	6	*7*	2
210	200	*205*	220	200	*209*	185	175	*179*	200	180	*186*	185	170	*179*	225	190	*204*	3
190	170	*176*	200	175	*187*	180	175	*176*	180	175	*178*	190	170	*180*	200	190	*196*	4
125	120	*123*	125	120	*123*	140	120	*124*	140	120	*125*	150	90	*125*	150	110	*127*	5
140	120	*125*	150	130	*139*	120	110	*116*	135	125	*128*	100	90	*96*	140	100	*124*	6
425	333	*382*	400	350	*373*	300	225	*263*	200	200	*200*	450	400	*425*	500	300	*371*	7
30	25	*28*	30	25	*27*	30	28	*28*	30	25	*27*	35	18	*28*	35	25	*28*	8
25	24	*25*	25	24	*25*	25	25	*25*	25	25	*25*	26	24	*25*	26	24	*25*	9
22	19	*21*	22	19	*21*	21	20	*20*	21	20	*20*	23	15	*20*	21	15	*19*	10
24	21	*23*	24	21	*23*	23	23	*23*	23	23	*23*	30	22	*24*	24	22	*23*	11
35	30	*33*	35	30	*33*	40	33	*35*	40	33	*35*	40	25	*30*	40	28	*31*	12
27	23	*25*	27	23	*25*	22	22	*22*	22	22	*22*	30	25	*27*	30	20	*26*	13
40	35	*37*	40	30	*36*	75	30	*52*	75	30	*55*	40	30	*34*	40	30	*33*	14
45	30	*38*	45	35	*40*	33	30	*31*	33	30	*31*	50	33	*39*	50	33	*39*	15
24	20	*22*	34	26	*31*	26	25	*25*	26	25	*25*	25	20	*21*	50	20	*31*	16
62	42	*53*	—	—	—	100	90	*93*	—	—	—	60	30	*50*	—	—	—	17
45	33	*38*	53	37	*43*	53	52	*53*	53	52	*53*	60	50	*53*	56	25	*46*	18
100	85	*94*	120	85	*105*	90	75	*81*	90	80	*85*	90	75	*82*	90	70	*83*	19
86	75	*79*	110	80	*90*	80	75	*76*	80	75	*76*	80	60	*72*	80	60	*70*	20
130	100	—	130	115	—	90	85	—	90	85	—	70	40	—	100	40	—	21
125	110	*118*	135	110	*126*	100	80	*87*	100	75	*80*	85	70	*77*	90	65	*77*	22
135	110	*123*	135	120	*126*	—	—	—	—	—	—	100	90	*95*	100	80	*91*	23
130	110	*123*	135	120	*130*	85	75	*79*	82	72	*77*	85	75	*82*	120	75	*98*	24
135	120	*128*	140	125	*133*	110	110	*110*	110	110	*110*	120	100	*110*	120	100	*112*	25
120	120	*120*	125	120	*122*	—	—	—	—	—	—	120	110	*117*	120	115	*118*	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	60	93	27
—	—	—	—	—	—	140	120	*132*	120	120	*120*	100	80	*90*	120	100	*110*	28
30	20	*28*	50	20	*31*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
45	30	*38*	40	25	*35*	28	20	*23*	28	20	*23*	50	30	*39*	50	30	*39*	30
25	20	*23*	30	20	*25*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
50	40	*45*	50	40	*45*	50	45	*48*	50	45	*49*	50	50	*50*	50	50	*50*	32
125	80	*104*	110	90	*100*	125	100	*110*	125	100	*110*	120	80	*95*	100	80	*93*	33
60	58	*59*	60	58	*59*	58	58	*58*	58	58	*58*	60	58	*60*	60	58	*60*	34
17	16	*17*	19	16	*18*	15	14	*15*	15	14	*14*	18	14	*15*	18	14	*15*	35
2100	1900	*2010*	2200	1900	*2070*	1900	1800	*1830*	1900	1900	*1900*	1680	1680	*1680*	—	—	—	36
1700	1500	*1600*	1700	1550	*1650*	1300	1200	*1230*	1300	1300	*1300*	1440	1440	*1440*	—	—	—	37
—	—	—	—	—	—	170	170	*170*	170	170	*170*	—	—	—	—	—	—	38
340	310	*323*	340	325	*335*	350	350	*350*	350	350	*350*	350	350	*350*	350	350	*350*	39
175	135	*149*	175	150	*163*	130	110	*120*	130	110	*120*	130	130	*130*	130	130	*130*	40

Priset å ved afser prima ved; sekunda är 6 kr. billigare. Variationerna i kolpriset bero på

Digitized by Google

1.	Varuslag.	2. Kvantitet.	63. Karlskrona. September. Högsta pris (öre).	64. Karlskrona. September. Lägsta pris (öre).	65. Karlskrona. September. Medel- pris (öre).	66. Karlskrona. Oktober. Högsta pris (öre).	67. Karlskrona. Oktober. Lägsta pris (öre).	68. Karlskrona. Oktober. Medel- pris (öre).	69. Kristianstad. September. Högsta pris (öre).	70. Kristianstad. September. Lägsta pris (öre).	71. Kristianstad. September. Medel- pris (öre).	72. Kristianstad. Oktober. Högsta pris (öre).	73. Kristianstad. Oktober. Lägsta pris (öre).	74. Kristianstad. Oktober. Medel- pris (öre).
1	Mjölk: oskummad	l.	16	12	*14*	16	12	*15*	12	12	*12*	12	12	*12*
2	skummad	»	8	8	*8*	10	8	*8*	6	6	*6*	6	6	*6*
3	Smör: bords-	kg.	210	180	*196*	220	210	*217*	190	190	*190*	210	200	*205*
4	mat-	»	187	163	*178*	200	187	*194*	180	180	*180*	190	190	*190*
5	Margarin, ordinär	»	160	100	*137*	160	100	*137*	110	105	*107*	125	110	*116*
6	Ägg	tjog	115	100	*107*	167	120	*142*	100	100	*100*	130	110	*119*
7	Potatis	hl.	500	375	*408*	600	350	*450*	400	400	*400*	400	400	*400*
8	Ärter	kg.	31	31	*31*	31	29	*30*	—	—	—	—	—	—
9	Mjöl: hvete-	»	30	23	*26*	30	23	*26*	25	25	*25*	25	25	*25*
10	råg-	»	19	17	*18*	19	17	*18*	15	15	*15*	15	15	*15*
11	rågsikt-	»	23	23	*23*	23	23	*23*	24	23	*23*	25	23	*24*
12	Gryn: hafre-	»	35	35	*35*	35	30	*35*	30	30	*30*	30	30	*30*
13	korn-	»	23	23	*23*	23	23	*23*	25	20	*23*	25	25	*25*
14	ris-	»	50	30	*42*	50	30	*42*	35	30	*32*	30	30	*30*
15	Rågbröd: hårdt (spis-)	»	56	38	*47*	56	38	*47*	30	30	*30*	30	30	*30*
16	mjukt	»	25	25	*25*	25	25	*25*	16	15	*15*	15	15	*15*
17	Hvetebröd: skorpor	»	40	40	*(40)*	—	—	—	60	60	*60*	—	—	—
18	mjukt	»	45	45	*(45)*	45	42	*44*	40	40	*40*	40	40	*40*
19	Nötkött, färskt: stek	»	110	90	*103*	110	100	*104*	80	80	*80*	80	80	*80*
20	soppkött	»	90	80	*88*	90	90	*90*	75	75	*75*	70	65	*69*
21	Kalfkött	»	125	40	—	125	40	—	45	45	—	45	45	—
22	Fårkött: färskt	»	110	90	*96*	100	90	*95*	100	100	*100*	100	100	*100*
23	salt	»	100	100	*(100)*	100	100	*(100)*	110	100	*107*	110	110	*110*
24	Fläsk: färskt	»	125	120	*(122)*	125	100	*112*	110	110	*110*	105	95	*103*
25	salt: svenskt	»	125	120	*123*	125	120	*121*	110	110	*110*	110	110	*110*
26	amerikanskt	»	120	120	*(120)*	120	120	*(120)*	—	—	—	—	—	—
27	Fisk, färsk: sill	tjog	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	strömming	val	100	60	*82*	100	67	*78*	125	125	*125*	100	75	*85*
29	d:o	kg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	salt: sill	»	47	19	*33*	47	19	*33*	40	40	*40*	40	40	*40*
31	strömming	»	27	27	*(27)*	27	22	*26*	—	—	—	—	—	—
32	kabeljo	»	60	35	*47*	60	35	*47*	60	60	*60*	60	55	*57*
33	Kaffe (obrändt), brasilianskt	»	160	90	*113*	110	90	*100*	90	85	*87*	100	80	*90*
34	Socker, bit-	»	60	58	*59*	60	58	*59*	60	58	*59*	60	58	*59*
35	Fotogén, prima	l.	17	15	*16*	17	15	*16*	14	14	*14*	14	14	*14*
36	Ved: björk-	famn	1940	1820	*1880*	1940	1820	*1880*	1550	1550	*1550*	1650	1650	*1650*
37	barr-	»	1480	1370	*1470*	1480	1370	*1430*	1200	1200	*1200*	1250	1250	*1250*
38	Torf	100 kg.	—	—	—	—	—	—	55	55	*55*	55	55	*55*
39	Kol, antracit-	hl.	325	325	*325*	325	300	*313*	325	325	*325*	325	325	*325*
40	Koks, gasverks-	»	120	120	*120*	120	110	*115*	125	125	*125*	125	125	*125*

Anm. *Karlskrona:* Färsk sill försäljes pr kg. till 24 à 42 öre. S. k. skånsk limpa har på grund af ett fåtal prisuppgifter. Priset på kalfkött afser spädkalf. *Malmö:* Å rad 29 har ved. S. k. skånsk limpa har i medeltal kostat 16 öre pr kg. Priset på kalfkött afser för sep- pr kg.). *Helsingborg:* Å rad 29 har upptagits priset på rödspotta. · Skånsk limpa har kostat (95—110 öre pr kg.). *Halmstad:* Å rad 29 har upptagits priset på rödspotta. Torsk har ko- (90—120 öre pr kg.).

Digitized by Google

75.	76.	77.	78.	79.	80.	81.	82.	83.	84.	85.	86.	87.	88.	89.	90.	91.	92.	
Malmö.						Helsingborg.						Halmstad.						
September.			Oktober.			September.			Oktober.			September.			Oktober.			
Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	
pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			
12	12	*12*	12	12	*12*	12	11	*11*	11	11	*11*	12	12	*12*	12	12	*12*	1
5	5	*5*	5	5	*5*	5	4	*5*	5	5	*5*	6	6	*6*	6	6	*6*	2
220	205	*213*	230	220	*225*	220	200	*209*	230	220	*225*	210	190	*199*	220	210	*219*	3
210	180	*201*	215	200	*210*	190	175	*182*	190	185	*187*	190	160	*177*	210	180	*201*	4
140	120	*135*	140	120	*136*	150	140	*146*	150	140	*146*	140	125	*130*	145	130	*134*	5
120	105	*115*	160	115	*140*	125	110	*119*	160	120	*137*	140	110	*121*	160	140	*149*	6
425	325	*367*	400	325	*375*	300	275	*285*	300	300	*300*	400	350	*366*	375	350	*370*	7
38	28	*32*	33	25	*31*	35	30	*32*	35	30	*32*	30	28	*30*	30	28	*30*	8
30	26	*29*	30	27	*29*	26	25	*25*	26	25	*25*	25	24	*25*	25	24	*25*	9
20	19	*20*	20	19	*20*	16	16	*16*	16	16	*16*	18	16	*17*	18	16	*17*	10
25	20	*24*	25	20	*24*	24	23	*23*	24	23	*23*	23	22	*22*	23	22	*22*	11
40	35	*38*	40	35	*38*	35	35	*35*	35	35	*35*	35	30	*34*	35	30	*34*	12
28	24	*25*	28	24	*25*	28	25	*26*	28	25	*27*	25	25	*25*	25	25	*25*	13
40	35	*38*	40	35	*38*	50	35	*41*	50	35	*41*	50	30	*34*	50	30	*34*	14
55	40	*43*	55	40	*43*	50	40	*43*	45	40	*42*	50	40	*46*	50	40	*46*	15
25	22	*23*	25	23	*23*	32	25	*29*	32	25	*29*	25	23	*24*	25	23	*24*	16
80	60	*69*	—	—	—	72	62	*67*	—	—	—	50	49	*50*	—	—	—	17
60	35	*46*	60	35	*46*	42	36	*39*	70	36	*50*	75	75	*75*	75	75	*75*	18
110	90	*97*	100	90	*95*	100	80	*92*	95	75	*86*	90	85	*89*	90	85	*88*	19
80	70	*77*	80	70	*76*	90	70	*82*	85	65	*76*	80	70	*78*	85	75	*79*	20
60	40	—	90	30	—	110	55	—	110	40	—	110	50	—	120	50	—	21
110	90	*96*	110	90	*98*	115	90	*101*	110	85	*96*	110	100	*102*	100	85	*96*	22
120	110	*120*	130	110	*120*	150	150	*150*	130	130	*130*	120	100	*110*	120	100	*111*	23
110	95	*99*	100	90	*97*	110	95	*101*	105	90	*98*	120	100	*108*	110	100	*103*	24
135	110	*127*	135	110	*126*	120	110	*116*	120	110	*116*	125	115	*120*	125	115	*120*	25
100	100	*(100)*	100	100	*(100)*	—	—	—	—	—	—	125	120	*123*	125	120	*122*	26
75	40	*61*	75	50	*61*	81	62	*75*	75	62	*66*	75	50	*61*	70	60	*68*	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
60	50	*55*	50	40	*49*	125	100	*114*	125	75	*107*	75	50	*67*	75	50	*67*	29
55	30	*45*	55	30	*45*	40	35	*38*	40	35	*38*	35	25	*33*	35	25	*32*	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
65	40	*51*	65	40	*51*	50	40	*43*	50	40	*43*	50	30	*39*	50	30	*39*	32
150	80	*109*	150	80	*109*	110	90	*103*	110	90	*103*	100	85	*94*	105	85	*99*	33
60	58	*60*	60	59	*60*	60	60	*60*	60	60	*60*	60	58	*60*	60	58	*60*	34
16	16	*16*	16	16	*16*	16	16	*16*	16	16	*16*	17	15	*16*	17	15	*16*	35
3300	3200	*3270*	3300	3200	*3270*	2270	2270	*2270*	2270	2270	*2270*	2370	2030	*2200*	2370	2030	*2200*	36
2800	2700	*2770*	2800	2700	*2770*	2020	2020	*2020*	2020	2020	*2020*	2110	1860	*1920*	2110	1860	*1940*	37
150	140	*143*	150	140	*143*	150	150	*150*	150	150	*150*	200	200	*200*	200	200	*200*	38
325	290	*305*	315	290	*302*	320	320	*320*	330	320	*325*	350	350	*350*	350	350	*350*	39
125	110	*119*	125	120	*121*	120	117	*119*	120	117	*119*	140	140	*140*	150	140	*148*	40

försålts till pris af 16 öre pr kg. *Kristianstad*: Samtliga de upptagna medelprisen äro erhållna upptagits priset å torsk; strömming förekommer icke. Priset å ved afser sågad och huggen tember spädkalf, för oktober dels spädkalf (30—50 öre pr kg.), dels »mellankalf» (70—90 öre omkring 18 öre pr kg. Priset på kalfkött afser dels spädkalf (40—70 öre pr kg.), dels gödkalf stat 35 à 50 öre pr kg. Priset på kalfkött afser dels spädkalf (50—80 öre pr kg.), dels gödkalf

Digitized by Google

	1. Varuslag.	2. Kvantitet.	93. Göteborg. September. Högsta pris (öre).	94. Göteborg. September. Lägsta pris (öre).	95. Göteborg. September. Medel- pris (öre).	96. Göteborg. Oktober. Högsta pris (öre).	97. Göteborg. Oktober. Lägsta pris (öre).	98. Göteborg. Oktober. Medel- pris (öre).	99. Venersborg. September. Högsta pris (öre).	100. Venersborg. September. Lägsta pris (öre).	101. Venersborg. September. Medel- pris (öre).	102. Venersborg. Oktober. Högsta pris (öre).	103. Venersborg. Oktober. Lägsta pris (öre).	104. Venersborg. Oktober. Medel- pris (öre).
1	Mjölk: oskummad	l	14	13	*14*	15	13	*14*	12	11	*12*	12	11	*12*
2	skummad	»	6	6	*6*	7	6	*6*	6	6	*6*	6	6	*6*
3	Smör: bords-	kg.	200	200	*200*	200	190	*198*	180	165	*176*	190	185	*189*
4	mat-	»	180	170	*177*	180	170	*178*	165	145	*156*	175	170	*174*
5	Margarin, ordinär	»	150	120	*135*	140	120	*130*	110	90	*100*	110	90	*100*
6	Ägg	tjog	130	100	*115*	150	120	*131*	125	120	*121*	140	125	*137*
7	Potatis	hl.	350	350	*350*	400	325	*353*	375	325	*357*	450	375	*400*
8	Ärter	kg.	33	32	*33*	33	31	*32*	25	25	*(25)*	20	18	*19*
9	Mjöl: hvete-	»	29	27	*28*	30	25	*28*	25	24	*25*	25	25	*25*
10	råg-	»	18	17	*18*	18	17	*18*	17	16	*17*	17	15	*16*
11	rågsikt-	»	23	22	*22*	23	22	*22*	22	20	*21*	23	22	*23*
12	Gryn: hafre-	»	40	30	*35*	35	30	*33*	27	25	*26*	27	25	*26*
13	korn-	»	30	27	*29*	30	28	*29*	25	23	*24*	25	25	*(25)*
14	ris-	»	60	30	*44*	60	30	*43*	30	30	*(30)*	32	30	*(31)*
15	Rågbröd: hårdt (spis-)	»	60	35	*45*	60	35	*45*	30	30	*30*	30	30	*30*
16	mjukt	»	45	36	*40*	45	36	*40*	25	22	*24*	25	22	*24*
17	Hvetebröd: skorpor	»	70	50	*60*	70	50	*60*	70	50	*59*	50	30	*59*
18	mjukt	»	50	50	*(50)*	50	50	*(50)*	55	45	*50*	45	50	*48*
19	Nötkött, färskt: stek	»	130	100	*111*	130	90	*112*	90	75	*82*	90	75	*81*
20	soppkött	»	95	80	*86*	90	75	*83*	80	75	*77*	80	70	*73*
21	Kalfkött	»	120	80	—	120	75	—	100	40	—	100	40	—
22	Fårkött: färskt	»	110	80	*94*	120	75	*94*	110	100	*103*	100	80	*93*
23	salt	»	130	120	*125*	135	115	*125*	110	85	*98*	120	110	*104*
24	Fläsk: färskt	»	100	100	*100*	120	100	*105*	120	100	*108*	110	90	*103*
25	salt: svenskt	»	110	110	*110*	120	110	*115*	125	115	*120*	125	115	*120*
26	amerikanskt	»	105	103	*105*	110	103	*108*	—	—	—	125	110	*118*
27	Fisk: färsk: sill	»	27	18	*22*	43	26	*38*	—	—	—	—	—	—
28	strömming	val	140	140	*140*	140	140	*140*	—	—	—	—	—	—
29	d:o	kg.	—	—	—	—	—	—	60	50	*55*	60	50	*53*
30	salt: sill	»	45	30	*38*	40	35	*38*	30	25	*28*	25	25	*(25)*
31	strömming	»	33	32	*33*	35	30	*33*	—	—	—	—	—	—
32	kabeljo	»	40	30	*35*	40	30	*35*	40	30	*35*	40	40	*(40)*
33	Kaffe (obrändt), brasilianskt	»	150	120	*135*	150	100	*130*	100	85	*93*	100	100	*100*
34	Socker, bit-	»	60	60	*60*	60	60	*60*	60	60	*60*	60	58	*59*
35	Fotogén, prima	l.	17	16	*16*	17	14	*16*	18	14	*16*	18	14	*16*
36	Ved: björk-	famn	2800	2800	*2800*	2800	2800	*2800*	2450	2400	*2440*	2500	2400	*2450*
37	barr-	»	2400	2400	*2400*	2400	2400	*2400*	1900	1700	*1840*	1900	1800	*1850*
38	Torf	100 kg.	230	230	*230*	230	230	*230*	105	105	*105*	—	—	—
39	Kol, antracit-	hl.	350	350	*350*	350	340	*348*	350	350	*350*	350	350	*350*
40	Koks, gasverks-	»	130	130	*130*	130	120	*128*	130	110	*120*	130	110	*120*

Anm. *Göteborg:* Priset på kalfkött afser gödkalf. Prisen å de regelbundet förekomtorsk 38 à 52, rödspotta 38 à 59, braxen 70 öre pr kg. *Venersborg:* Priset på färsk sill var dels spädkalf (40 à 60 öre pr kg.). Å rad 29 har upptagits priset på kolja. *Borås:* Priset på upptagits priset på kolja.

Digitized by Google

och medelpris.

105.	106.	107.	108.	109.	110.	111.	112.	113.	114.	115.	116.	117.	118.	119.	120.	121.	122.	
Borås.						Karlstad.						Örebro.						
September.			Oktober.			September.			Oktober.			September.			Oktober.			
Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	
pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			
13	12	*13*	13	12	*13*	13	13	*13*	13	12	*13*	13	12	*13*	13	12	*13*	1
6	4	*5*	5	4	*5*	5	5	*5*	7	6	*7*	5	5	*5*	5	4	*5*	2
200	185	*194*	210	180	*198*	180	180	*180*	220	200	*214*	185	170	*178*	208	175	*190*	3
180	170	*175*	180	170	*177*	175	170	*171*	200	180	*195*	170	155	*160*	185	165	*176*	4
150	100	*121*	130	100	*117*	140	115	*128*	150	110	*134*	130	90	*116*	130	95	*115*	5
120	100	*111*	130	110	*123*	135	120	*126*	150	130	*142*	125	100	*116*	150	115	*136*	6
307	245	*280*	307	245	*288*	400	330	*(370)*	335	300	*(330)*	500	275	*385*	325	275	*301*	7
30	25	*28*	28	23	*25*	30	25	*28*	30	25	*26*	25	25	*25*	25	22	*24*	8
25	24	*24*	25	24	*24*	26	25	*26*	26	25	*26*	27	25	*26*	26	25	*26*	9
18	16	*17*	18	16	*17*	18	18	*18*	18	17	*18*	21	17	*19*	20	16	*18*	10
23	21	*22*	25	22	*23*	24	23	*24*	24	23	*23*	23	21	*23*	23	20	*23*	11
35	28	*30*	35	28	*30*	30	30	*30*	30	27	*28*	30	24	*28*	30	25	*29*	12
25	25	*25*	25	23	*24*	30	28	*29*	30	27	*28*	22	20	*21*	22	22	*22*	13
35	28	*30*	37	28	*32*	33	33	*33*	33	30	*33*	30	30	*30*	33	30	*30*	14
40	35	*38*	40	35	*37*	35	35	*35*	35	35	*35*	35	30	*32*	40	29	*32*	15
28	25	*27*	28	25	*27*	30	30	*(30)*	30	30	*(30)*	30	30	*(30)*	30	30	*(30)*	16
60	58	*59*	—	—	—	78	78	*(78)*	78	70	*(72)*	80	80	*(80)*	80	80	*(80)*	17
60	53	*55*	60	53	*55*	60	60	*(60)*	68	60	*(62)*	40	40	*(40)*	40	40	*(40)*	18
125	120	*122*	125	115	*122*	90	90	*(90)*	90	80	*(85)*	100	65	*85*	100	80	*89*	19
80	75	*78*	80	75	*78*	80	80	*(80)*	80	70	*(74)*	75	60	*71*	75	70	*73*	20
50	45	—	55	45	—	45	40	—	60	45	—	120	75	—	120	75	—	21
110	95	*101*	110	90	*101*	120	110	*(115)*	100	100	*(100)*	120	70	*96*	110	85	*98*	22
—	—	—	—	—	—	90	80	*(85)*	90	90	*(90)*	—	—	—	—	—	—	23
120	105	*111*	125	105	*117*	120	110	*(115)*	110	100	*(106)*	120	110	*115*	120	110	*116*	24
125	120	*122*	125	110	*123*	120	110	*115*	120	110	*118*	125	120	*121*	120	120	*120*	25
130	125	*126*	130	125	*126*	130	130	*130*	135	130	*131*	125	120	*122*	125	120	*121*	26
—	—	—	—	—	—	50	40	*(43)*	50	40	*(48)*	55	30	*42*	40	30	*38*	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
50	45	*47*	50	45	*49*	50	50	*(50)*	50	40	*44*	70	35	*49*	60	35	*44*	29
35	25	*31*	40	25	*32*	40	35	*38*	40	30	*38*	30	25	*27*	40	25	*29*	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
40	30	*37*	40	35	*38*	45	45	*45*	45	40	*44*	45	40	*45*	45	40	*43*	32
150	100	*120*	150	100	*122*	100	85	*90*	100	90	*94*	100	90	*95*	110	90	*99*	33
60	60	*60*	60	60	*60*	61	60	*60*	60	60	*60*	59	59	*59*	59	58	*59*	34
14	14	*14*	17	14	*16*	19	18	*19*	19	18	*19*	19	17	*18*	18	17	*18*	35
2050	1980	*2050*	2130	1980	*2060*	2540	2540	*2540*	2540	2450	*2530*	2840	2410	*2630*	2560	2410	*2478*	36
1600	1520	*1550*	1670	1520	*1600*	2030	2030	*2030*	2030	2030	*2030*	2270	1850	*2025*	1850	1850	*1850*	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
425	425	*425*	400	400	*400*	350	350	*350*	350	350	*350*	300	300	*300*	325	300	*303*	39
220	175	*213*	200	175	*195*	120	120	*120*	160	120	*136*	150	125	*127*	150	120	*134*	40

mande billigare fisksorterna hafva varit: Gädda 75 à 110, häljeflundra 80 à 100, kolja 32 à 45, under oktober 75 à 100 öre pr tjog. Priset på kalfkött afser dels gödkalf (omkring 1 kr. pr kg.), kalfkött afser spädkalf. Priset på färsk sill har varit 75 à 100 öre pr tjog. Å rad 29 har

Digitized by Google

Högsta, lägsta

	1.	2.	123.	124.	125.	126.	127.	128.	129.	130.	131.
	Varuslag.	Kvantitet.	Vesterås. Oktober.			Falun. September.			Falun. Oktober.		
			Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-
			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).		
1	Mjölk: oskummad	l.	13	13	*13*	13	13	*13*	14	13	*14*
2	skummad	»	4	4	*4*	6	6	*6*	7	6	*7*
3	Smör: bords-	kg.	220	200	*212*	200	200	*200*	210	200	*201*
4	mat-	»	200	175	*186*	190	185	*188*	195	190	*190*
5	Margarin, ordinär	»	140	130	*138*	130	115	*123*	130	115	*123*
6	Ägg	tjog	190	160	*176*	125	110	*117*	140	120	*127*
7	Potatis	hl.	400	300	*350*	375	300	*331*	303	243	*283*
8	Ärter	kg.	25	20	*23*	30	24	*27*	30	24	*27*
9	Mjöl: hvete-	»	28	25	*27*	27	25	*26*	27	25	*26*
10	råg-	»	14	14	*14*	20	17	*18*	20	17	*18*
11	rågsikt-	»	24	23	*24*	24	22	*23*	24	22	*23*
12	Gryn: hafre-	»	35	30	*33*	35	30	*33*	35	30	*33*
13	korn-	»	22	22	*22*	28	25	*26*	28	25	*26*
14	ris-	»	30	25	*29*	35	30	*34*	35	30	*34*
15	Rågbröd: hårdt (spis-)	»	30	27	*30*	32	29	*31*	35	29	*33*
16	mjukt	»	28	28	*28*	38	30	*35*	40	30	*35*
17	Hvetebröd: skorpor	»	—	—	—	92	60	*85*	—	—	—
18	mjukt	»	60	30	*43*	67	58	*62*	67	58	*62*
19	Nötkött: färskt: stek	»	100	90	*94*	100	95	*99*	105	100	*101*
20	soppkött	»	80	75	*79*	90	85	*89*	90	85	*88*
21	Kalfkött	»	100	50	—	100	95	—	100	90	—
22	Fårkött: färskt	»	115	110	*111*	115	110	*113*	115	100	*108*
23	salt	»	100	80	*90*	100	85	*93*	100	85	(*99*)
24	Fläsk: färskt	»	120	110	*118*	125	125	*125*	125	110	*115*
25	salt, svenskt	»	120	120	*120*	125	120	*124*	125	120	*124*
26	amerikanskt	»	100	100	*100*	125	120	*121*	130	115	*123*
27	Fisk, färsk: sill	»	50	35	*39*	—	—	—	35	35	*35*
28	strömming	val	100	80	*88*	80	70	*75*	120	120	(*120*)
29	d:o	kg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	salt: sill	»	30	30	*30*	40	30	*35*	40	30	*34*
31	strömming	»	23	23	*23*	25	20	*23*	25	20	*23*
32	kabeljo	»	50	40	*45*	70	50	*58*	70	50	*58*
33	Kaffe (obrändt), brasilianskt	»	100	100	*100*	100	100	*100*	100	85	*98*
34	Socker, bit-	»	60	58	*59*	60	60	*60*	60	60	*60*
35	Fotogén, prima	l.	15	15	*15*	20	20	*20*	20	20	*20*
36	Ved: björk-	famn	2270	2270	*2270*	1820	1820	*1820*	1820	1820	*1820*
37	barr-	»	1760	1760	*1760*	1360	1360	*1360*	1360	1360	*1360*
38	Torf	100kg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Kol, antracit-	hl.	325	325	*335*	350	325	*335*	350	325	*334*
40	Koks, gasverks-	»	125	125	*125*	175	150	*158*	200	150	*187*

Anm. *Vesterås:* Uppgifter för september hafva ej kunnat erhållas. Prisuppgifterna för gifterna för kalfkött afse dels stek (60—125 öre pr kg.), dels bringa (50—120 öre pr kg.).

Digitized by Google

och medelpris.

132.	133.	134.	135.	136.	137.	138.	139.	140.	141.	142.	143.	144.	145.	146.	147.	148.	149.	
Domnarfvet.						Gefle.						Söderhamn.						
September.			Oktober.			September.			Oktober.			September.			Oktober.			
Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	
pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			
12	10	*11*	12	10	*11*	16	14	*15*	16	14	*15*	16	15	*16*	16	15	*15*	1
6	6	*6*	6	5	*5*	6	6	*6*	6	6	*6*	8	8	*8*	8	7	*8*	2
200	185	*191*	205	200	*202*	210	185	*198*	210	185	*199*	200	190	*197*	210	190	*198*	3
185	170	*177*	190	180	*186*	200	180	*191*	200	175	*185*	—	—	—	—	—	—	4
140	120	*124*	140	120	*126*	135	100	*116*	150	100	*119*	140	120	*125*	150	90	*118*	5
115	90	*102*	120	110	*116*	140	100	*120*	165	100	*133*	110	100	*109*	130	95	*121*	6
400	325	*346*	325	273	*287*	500	350	*425*	500	350	*440*	400	375	*394*	400	350	*381*	7
27	22	*25*	27	22	*24*	31	25	*29*	31	27	*29*	27	25	*26*	27	20	*25*	8
25	24	*25*	25	24	*24*	25	24	*25*	25	24	*25*	25	25	*25*	25	25	*25*	9
17	15	*16*	17	15	*16*	18	18	*18*	18	18	*18*	18	17	*18*	18	17	*18*	10
23	23	*23*	23	23	*23*	23	22	*22*	23	22	*22*	23	22	*23*	23	22	*23*	11
32	30	*31*	33	30	*31*	35	30	*31*	35	30	*31*	35	30	*31*	35	30	*34*	12
28	25	*26*	28	25	*25*	25	24	*25*	25	23	*25*	25	25	*25*	25	22	*25*	13
35	30	*33*	35	30	*33*	35	30	*32*	35	30	*32*	35	30	*35*	40	35	*35*	14
30	27	*29*	30	27	*28*	30	28	*29*	30	28	*29*	30	28	*30*	30	28	*29*	15
42	37	*40*	42	35	*39*	50	33	*40*	50	31	*40*	34	30	*32*	36	30	*34*	16
64	59	*62*	—	—	—	58	58	*(58)*	58	58	*(58)*	56	50	*53*	60	48	*52*	17
64	56	*61*	65	56	*61*	75	47	*61*	75	47	*61*	56	50	*53*	45	32	*36*	18
100	90	*99*	110	100	*104*	125	90	*104*	120	80	*95*	100	90	*98*	100	90	*98*	19
85	80	*84*	90	85	*87*	90	75	*82*	90	70	*82*	90	85	*88*	90	80	*85*	20
80	75	—	75	65	—	125	50	—	125	55	—	120	65	—	75	60	—	21
110	100	*109*	110	70	*(80)*	125	75	*104*	125	70	*95*	130	110	*119*	130	85	*114*	22
85	80	*83*	85	80	*(81)*	100	80	*89*	100	80	*89*	85	80	*83*	85	75	*79*	23
110	110	*110*	110	110	*110*	130	100	*114*	125	100	*113*	130	120	*127*	130	100	*121*	24
125	115	*123*	125	110	*118*	130	115	*124*	130	115	*126*	130	125	*128*	130	110	*123*	25
125	125	*125*	125	125	*(125)*	120	110	*117*	120	110	*117*	130	125	*127*	130	115	*124*	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
80	75	*78*	—	—	—	150	50	*80*	250	150	*190*	50	40	*45*	100	60	*85*	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
35	30	*33*	35	30	*31*	45	30	*39*	45	30	*39*	50	40	*44*	45	40	*41*	30
20	18	*19*	24	18	*22*	30	20	*24*	25	20	*23*	25	20	*22*	20	15	*19*	31
58	55	*57*	60	40	*52*	60	40	*53*	60	50	*54*	60	50	*56*	60	45	*55*	32
100	100	*100*	100	95	*100*	130	90	*106*	130	90	*103*	125	100	*107*	125	90	*108*	33
58	57	*58*	58	55	*58*	60	58	*59*	60	58	*59*	60	60	*60*	60	58	*60*	34
19	19	*19*	19	18	*19*	18	16	*17*	20	18	*19*	18	17	*17*	17	17	*17*	35
1700	1700	*1700*	1700	1700	*1700*	2000	1800	*1900*	2000	1800	*1900*	1510	1510	*1510*	1510	1510	*1510*	36
1250	1250	*1250*	1250	1190	*1230*	1900	1500	*1670*	1700	1500	*1580*	1260	1260	*1260*	1510	1260	*1350*	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
375	350	*363*	375	325	*333*	325	325	*325*	325	325	*325*	285	285	*285*	285	285	*285*	39
—	—	—	—	—	—	145	120	*133*	145	120	*133*	125	125	*125*	125	125	*125*	40

kalfkött afse dels gödkalf (90—100 öre pr kg.), dels spädkalf (50 öre pr kg.). *Gefle:* Prisupp- *Söderhamn:* Prisuppgifterna för kalfkött afse för oktober s. k. mellankalf.

Digitized by Google

	1. Varuslag.	2. Kvantitet.	150. Sundsvall med distrikt. September. Högsta pris (öre).	151. Sundsvall med distrikt. September. Lägsta pris (öre).	152. Sundsvall med distrikt. September. Medel- pris (öre).	153. Sundsvall med distrikt. Oktober. Högsta pris (öre).	154. Sundsvall med distrikt. Oktober. Lägsta pris (öre).	155. Sundsvall med distrikt. Oktober. Medel- pris (öre).	156. Luleå. September. Högsta pris (öre).	157. Luleå. September. Lägsta pris (öre).	158. Luleå. September. Medel- pris (öre).	159. Luleå. Oktober. Högsta pris (öre).	160. Luleå. Oktober. Lägsta pris (öre).	161. Luleå. Oktober. Medel- pris (öre).
1	Mjölk: oskummad	l.	16	14	*15*	16	12	*14*	16	15	*15*	16	15	*15*
2	skummad	»	10	8	*10*	10	7	*10*	10	9	*9*	10	8	*9*
3	Smör: bords-	kg.	210	200	*205*	230	200	*215*	220	200	*209*	220	210	*215*
4	mat-	»	200	180	*186*	200	190	*199*	200	190	*195*	210	190	*202*
5	Margarin, ordinär	»	150	100	*133*	160	100	*135*	140	120	*129*	150	100	*129*
6	Ägg	tjog	130	100	*121*	160	110	*130*	145	100	*129*	140	130	*137*
7	Potatis	hl.	400	400	*400*	500	400	*440*	600	350	*483*	500	350	*444*
8	Ärter	kg.	30	20	*27*	31	20	*26*	35	25	*30*	30	25	*28*
9	Mjöl: hvete-	»	30	24	*29*	30	25	*29*	28	26	*27*	28	26	*27*
10	råg-	»	20	18	*18*	28	18	*19*	20	18	*20*	20	18	*20*
11	rågsikt-	»	25	23	*24*	25	23	*25*	25	24	*25*	25	24	*25*
12	Gryn: hafre	»	35	30	*30*	36	30	*32*	35	30	*34*	35	30	*34*
13	korn-	»	30	25	*27*	30	25	*27*	30	25	*28*	35	25	*31*
14	ris-	»	35	30	*31*	35	30	*32*	40	30	*35*	35	30	*34*
15	Rågbröd: hårdt (spis-)	»	35	30	*32*	35	30	*32*	39	33	*35*	39	33	*35*
16	mjukt	»	40	33	*36*	40	30	*36*	40	36	*40*	40	36	*40*
17	Hvetebröd: skorpor	»	80	40	*64*	80	40	*66*	84	76	*80*	90	62	*80*
18	mjukt	»	60	35	*50*	80	35	*54*	70	50	*60*	70	50	*58*
19	Nötkött, färskt: stek	»	120	100	*102*	120	100	*102*	100	85	*90*	90	85	*86*
20	soppkött	»	90	85	*86*	90	85	*86*	85	75	*79*	80	70	*76*
21	Kalfkött	»	75	65	—	75	60	—	100	60	—	90	60	—
22	Fårkött: färskt	»	125	85	*98*	110	85	*92*	100	80	*94*	95	75	*85*
23	salt	»	80	75	*77*	100	75	*78*	95	90	*91*	90	85	*89*
24	Fläsk: färskt	»	120	120	*120*	120	120	*120*	125	120	*121*	125	120	*121*
25	salt: svenskt	»	125	110	*118*	125	100	*118*	140	125	*129*	130	120	*127*
26	amerikanskt	»	130	120	*126*	125	120	*122*	140	130	*134*	140	130	*132*
27	Fisk, färsk: sill	»	—	—	—	50	40	*45*	50	40	*45*	—	—	—
28	strömming	val	105	70	*79*	200	105	*185*	—	—	—	—	—	—
29	d:o	kg.	—	—	—	—	—	—	80	70	*78*	75	60	*71*
30	salt: sill	»	40	32	*36*	40	30	*35*	50	30	*39*	50	20	*40*
31	strömming	»	20	18	*20*	25	20	*22*	20	20	*20*	25	20	*23*
32	kabeljo	»	60	40	*55*	65	50	*59*	70	65	*(66)*	75	60	*66*
33	Kaffe (obrändt), brasilianskt	»	150	90	*122*	140	90	*112*	140	95	*115*	175	90	*113*
34	Socker, bit-	»	60	58	*60*	60	58	*60*	65	58	*61*	65	60	*62*
35	Fotogén, prima	l.	18	18	*18*	20	18	*19*	20	19	*20*	20	19	*20*
36	Ved: björk-	famn	2020	2020	*2020*	2020	2020	*2020*	1510	1260	*1340*	1510	1260	*1350*
37	barr-	»	1390	1390	*1390*	1390	1390	*1390*	1130	980	*1060*	1260	930	*1120*
38	Torf	100 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Kol, antracit-	hl.	—	—	—	300	300	*300*	345	345	*345*	375	345	*354*
40	Koks, gasverks-	»	125	125	*125*	125	125	*125*	180	180	*180*	190	189	*183*

Anm. *Sundsvall:* Prisen å de billigaste fisksorterna hafva varit: gädda 90 öre, torsk, priset på gädda. Priset på kalfkött afser dels gödkalf (80—100 öre pr kg.), dels spädkalf Priset på kalfkött afser för september dels gödkalf (100—125 öre pr kg.), dels spädkalf (75 öre

Digitized by Google

och medelpris.

162.	163.	164.	165.	166.	167.	168.	169.	170.	171.	172.	173.	174.	175.	176.	177.	178.	179.	
Boden.						Malmberget och Gellivare.						Kiruna.						
September.			Oktober.			September.			Oktober.			September.			Oktober.			
Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	Högsta	Lägsta	Medel-	
pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			pris (öre).			
15	14	*15*	16	15	*15*	18	18	*18*	20	18	*18*	18	18	*18*	18	18	*18*	1
8	6	*8*	8	7	*8*	12	12	*12*	12	12	*12*	12	12	*12*	13	12	*13*	2
220	210	*213*	230	220	*222*	220	200	*213*	220	210	*219*	230	190	*216*	240	220	*227*	3
200	190	*195*	210	200	*203*	200	180	*191*	200	180	*198*	230	190	*210*	210	200	*203*	4
150	120	*136*	150	130	*139*	140	135	*139*	140	135	*138*	150	125	*142*	160	120	*143*	5
135	125	*131*	140	135	*140*	130	120	*124*	140	120	*128*	140	120	*129*	135	130	*130*	6
600	350	*528*	560	350	*481*	560	560	*560*	560	525	*555*	500	425	*445*	450	400	*438*	7
30	25	*28*	35	25	*29*	27	25	*26*	25	25	*25*	35	25	*30*	30	25	*31*	8
28	26	*27*	28	26	*28*	35	29	*30*	35	29	*31*	35	30	*30*	33	30	*30*	9
20	20	*20*	20	20	*20*	20	19	*20*	20	20	*20*	20	20	*20*	25	20	*20*	10
26	24	*25*	25	24	*25*	25	24	*25*	25	24	*25*	25	25	*25*	25	25	*25*	11
40	30	*35*	40	32	*34*	40	33	*37*	40	35	*38*	35	30	*35*	40	35	*35*	12
30	25	*28*	30	25	*27*	30	25	*30*	35	25	*30*	32	30	*30*	35	30	*30*	13
40	35	*38*	40	30	*37*	40	33	*35*	45	35	*36*	35	35	*35*	35	35	*35*	14
39	33	*36*	39	33	*36*	40	35	*37*	40	35	*37*	40	40	*40*	40	40	*40*	15
40	36	*40*	40	40	*40*	40	37	*38*	—	—	—	50	40	*43*	50	30	*43*	16
90	84	*80*	—	—	—	100	100	*(100)*	—	—	—	75	60	*63*	—	—	—	17
70	60	*66*	70	50	*61*	60	60	*(60)*	44	44	*(44)*	—	—	—	—	—	—	18
100	75	*84*	85	75	*84*	110	85	*96*	100	80	*85*	130	90	*108*	120	85	*96*	19
85	70	*77*	75	70	*74*	90	75	*82*	80	70	*75*	80	75	*89*	110	70	*85*	20
80	60	—	60	50	—	125	75	—	75	60	—	120	90	—	—	—	—	21
110	90	*99*	90	80	*86*	130	85	*99*	100	85	*89*	125	90	*104*	—	—	—	22
90	90	*(90)*	90	80	*(88)*	100	85	*91*	100	90	*94*	110	100	*103*	110	90	*99*	23
130	120	*125*	125	120	*122*	125	120	*124*	125	120	*122*	150	110	*135*	140	110	*135*	24
130	120	*128*	130	125	*127*	140	130	*134*	140	130	*136*	150	140	*142*	150	125	*139*	25
140	135	*137*	140	130	*137*	135	125	*130*	135	130	*131*	150	130	*141*	145	130	*140*	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	30	*37*	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	80	60	*75*	50	40	*42*	40	25	*33*	—	—	—	—	—	—	29
50	35	*38*	45	35	*41*	45	35	*40*	45	40	*42*	50	25	*40*	50	25	*42*	30
25	20	*22*	25	20	*24*	30	25	*27*	30	25	*26*	—	—	—	—	—	—	31
—	—	—	—	—	—	75	65	*71*	75	65	*71*	60	50	*52*	60	40	*50*	32
130	100	*119*	130	100	*120*	150	125	*130*	150	125	*133*	222	120	*140*	150	120	*137*	33
65	60	*62*	65	60	*62*	65	60	*62*	65	60	*62*	63	60	*62*	65	60	*62*	34
22	20	*21*	22	20	*21*	22	20	*20*	22	20	*20*	25	25	*25*	25	22	*25*	35
1450	1260	*1310*	1760	1260	*1370*	2020	2020	*2020*	2020	1580	*1800*	2300	2300	*2300*	2400	2400	*2400*	36
1200	1010	*1180*	1260	980	*1090*	1510	1260	*1350*	1510	1130	*1380*	1850	1850	*1850*	1850	1800	*1830*	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
375	375	*375*	375	375	*375*	450	450	*450*	450	450	*450*	450	450	*450*	450	450	*450*	39
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40

kolja och långa (under oktober) 40 öre, rödspotta 60 öre pr kg. *Luleå:* Å rad 29 är infördt (60—65 öre pr kg.). *Boden:* Å rad 29 är infördt priset på gädda. *Malmberget och Gellivare:* **pr kg.**), för oktober spädkalf.

Digitized by Google

Digitized by Google

MEDDELANDEN

FRÅN K. KOMMERSKOLLEGII AFDELNING FÖR

ARBETSSTATISTIK

1903

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

Digitized by Google

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1903

Digitized by Google

STOCKHOLM
KGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1903

Digitized by Google